

EUROJUST

Jaarverslag 2016

Criminal justice across borders

© Eurojust, 2017

Deze publicatie betreft de periode 1 januari 2016 tot en met 31 december 2016.

Catalogusnummer: QP-AA-17-001-NL-N

ISBN: 978-92-9490-129-3

ISSN: 2443-6593

DOI: 10.2812/47211

Inlichtingen:

Tel.: + 31 70 412 5000
E-mail: info@eurojust.europa.eu
Website: www.eurojust.europa.eu

Jaarverslag Eurojust 2016

Inhoudsopgave

12

26

40

Voorwoord	7
Samenvatting	9

1 Het werk van Eurojust

1.1 Niveau II-vergaderingen van Eurojust.....	14
1.2 De coördinatievergaderingen van Eurojust.....	15
1.3 Coördinatiecentra van Eurojust.....	17
1.4 Eurojust en gemeenschappelijke onderzoeksteams	18
1.5 Informatiebeheer bij Eurojust	22
2016 Tijdslijn.....	24

2 Door Eurojust behandelde zaken

2.1 Introductie	27
2.1.1 Terrorisme.....	28
2.1.2 Cybercriminaliteit.....	30
2.1.3 Illegale immigrantensmokkel.....	31
2.1.4 Mensenhandel/mensensmokkel.....	33
2.1.5 Fraude.....	34
2.1.6 Corruptie.....	35
2.1.7 Drugshandel.....	35
2.1.8 Georganiseerde vermogensdelicten door MOCG's.....	36
2.1.9 PIF-delicten.....	36

2.2 Behandelde zaken van Eurojust rond criminele organisaties van het maffiatype.....	36
---	----

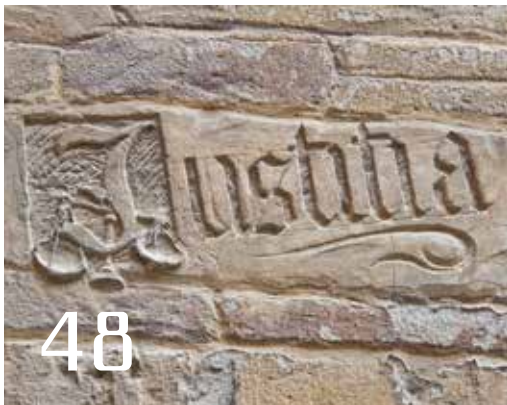
Operation Avalanche: een nadere beschouwing.....	38
--	----

3 De partners van Eurojust

3.1 Samenwerking met Europol.....	41
3.2 Samenwerking met OLAF	41
3.3 Relaties van Eurojust met derde landen en organisaties.....	42
Samenwerkingsovereenkomsten.....	42
De behandelde zaken van Eurojust waarbij derde landen betrokken zijn.....	42
Verbindingsmagistraten bij Eurojust.....	42
Eurojust-contactpunten in derde landen.....	43
Samenwerking met het ICC.....	45

4 Uitdagingen en best practice

4.1 Onderschepping van telecommunicatie.....	49
4.2 Uitdagingen in zaken van belastingfraude	49
4.3 Europees aanhoudingsbevel	50
Focus van het jaar: Bevoegdheidsconflicten.....	54

48

54

64

5 Administratie

5.1	Ondersteuning bij operationeel en strategisch werk.....	61
5.2	Reorganisatie van de administratie	61
5.3	Personeel en budget	61
5.4	Organisatorische ontwikkelingen.....	62
5.5	Nieuwe gebouw	63

6 Netwerken voor Eurojust en professionals

6.1	EJN.....	65
6.2	GOT-netwerk.....	66
6.3	Genocidenetwerk.....	66
6.4	Consultatief Forum.....	67

Grafieken en tabellen

Behandelde zaken 2002-2016	10
Bilaterale/multilaterale zaken 2012-2016	10
Bilaterale/multilaterale zaken	11
Verzoekende/aangezochte lidstaten	11
Coördinatievergaderingen.....	16
Derde landen, samenwerkingspartners en internationale organisaties betrokken bij coördinatievergaderingen.....	16
Coördinatiecentra.....	17
Door Eurojust ondersteunde GOT's, inclusief de belangrijkste misdrijfsoorten.....	19
Gefinancierde GOT's per lidstaat	19
Artikel 13-zaken.....	23
Prioriteitsmisdrijven bij Eurojust	27
Zaken per verbindingsmagistraten 2012-2016.....	43
Top tien derde landen bij de behandelde zaken van Eurojust.....	45
Europees aanhoudingsbevel-zaken	51

Eurojust College of National Members 2016

Michèle Coninx, Belgium

Kamen Mihov, Bulgaria

Lukáš Starý, Czech Republic

Jesper Hjortenbergh, Denmark

Klaus Meyer-Cabri, Germany

Raivo Sepp, Estonia

Frank Cassidy, Ireland

Nikolaos Ornerakis, Greece

Francisco Jiménez-Villarejo, Spain

Frédéric Baab, France

Josip Čule, Croatia

Filippo Spiezia, Italy

Katerina Loizou, Cyprus

Gunārs Bundzis, Latvia

Laima Čekelienė, Lithuania

Olivier Lenert, Luxembourg

László Venczl, Hungary

Vincienne Vella (Deputy NM), Malta

Han Moraal, Netherlands

Gabriela Hornbeck, Austria

Mariusz Skowroński, Poland

António Cluny, Portugal

Daniela Buruiană, Romania

Malči Gabrijelčič, Slovenia

Ladislav Hamran, Slovak Republic

Piia Vottonen, Finland

Leif Görts, Sweden

Frances Kennah, UK

Acroniemen en afkortingen

BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
CBRN-E	Chemische, biologische, radiologische, nucleaire stoffen en explosieven
CJM	Justitiële Monitor inzake Cybercriminaliteit
CMS	Casemanagementsysteem
EAB	Europees aanhoudingsbevel
EC3	Europees Centrum voor Cybercriminaliteit
ECTC	Europees Centrum voor Terrorismebestrijding
EJCN	Europees Justitieel Netwerk voor Cybercriminaliteit
EJN	Europees Justitieel Netwerk
EJTN	Europees Justitieel Trainingsnetwerk
EMPACT	Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging
EMSC	Europees Centrum voor Migrantensmokkel
ENCS	Nationaal coördinatiesysteem voor Eurojust
EPPO	Europees openbaar ministerie
FTF	Buitenlandse terroristische strijders
GOT	Gemeenschappelijk onderzoeksteam
HvJ-EU	Hof van Justitie van de Europese Unie
ICC	Internationaal Strafhof
IIS	Illegale immigrantensmokkel
IPR	Intellectuele eigendomsrechten
ISP	Internetprovider
MOCG	Mobiele georganiseerde criminele groep
OAP	Operationeel actieplan
OCG	Georganiseerde criminele groep
OPC	Georganiseerde vermogenscriminaliteit
PIF	Bescherming van de financiële belangen van de Europese Unie
RHV	Wederzijdse rechtshulp
TCM	Monitor van veroordelingen wegens terrorisme
THB	Mensenhandel/mensensmokkel

Eurojust-Besluit van de Raad

Het Eurojust-Besluit van de Raad van 28 februari 2002 m.b.t. de oprichting van Eurojust met het oog op de versterking van de strijd tegen ernstige criminaliteit, zoals deze het laatst bij Besluit 2009/426/JBZ van 16 december 2008 inzake het versterken van Eurojust werd gewijzigd, wordt in dit rapport het "Eurojust-Besluit van de Raad" genoemd. Een [geconsolideerde versie](#) van het Eurojust-Besluit van de Raad werd slechts ter informatie opgesteld door het Secretariaat-Generaal van de Raad.

De statistieken over de behandelde zaken van Eurojust in dit rapport zijn verkregen op basis van informatie afkomstig uit het Eurojust-Casemanagementsysteem. De aantallen dateren van 16 januari 2017 en weerspiegelen de gegevens zoals die op dat moment beschikbaar waren. Vanwege de veranderende aard van de zaken, kunnen zich discrepanties voordoen ten opzichte van eerder gepubliceerde aantallen.

De publicaties en infografieken van Eurojust zijn beschikbaar op [onze website](#).

Justitiële samenwerking, coördinatie en de uitwisseling van informatie tussen Eurojust, de nationale bevoegde autoriteiten, JBZ-agentschappen en derde landen zijn fundamentele elementen binnen het werk dat Eurojust verricht.

Voorwoord

Ik ben verheugd u het 15de Jaarverslag te kunnen voorleggen. Dit verslag biedt inzicht in de activiteiten van Eurojust in de strijd tegen ernstige grensoverschrijdende criminaliteit.

2016 was een uitdagend jaar in de context van beveiliging. We hebben te maken met een "nieuwe standaard" en moeten onze activiteiten voor het bestrijden van terrorisme, cybercriminaliteit en ernstige georganiseerde misdaad, waaronder ook illegale immigrantensmokkel en mensenhandel/mensensmokkel nog verder opkrikken. Het bezoek van de heer Julian King, de Eurocommissaris voor de Veiligheidsunie, was een uitstekende gelegenheid om de cruciale ondersteunende rol die Eurojust speelt binnen de bredere strijd tegen terrorisme en georganiseerde misdaad binnen de EU alsook de integrale link met de veiligheidsketen te bespreken. De conclusies van de Raad over het Jaarverslag van Eurojust van 2015 bevestigden de benodigde focus en rol van Eurojust bij het bestrijden van terrorisme, illegale immigrantensmokkel en cybercriminaliteit als prioriteiten, alsook bij het delen van best practice om de justitiële samenwerking verder te versterken.

Bij Eurojust draait het om het behandelen van zaken. In vergelijking met 2015 is in 2016 het aantal zaken waarvoor de lidstaten de assistentie van Eurojust hebben aangevraagd met 4 procent gestegen, tot 2306 zaken. Justitiële samenwerking, coördinatie en de uitwisseling van informatie tussen Eurojust, de nationale bevoegde autoriteiten, JBZ-agentschappen en derde landen zijn fundamentele elementen binnen het werk dat Eurojust verricht. Dit verslag illustreert de levenscyclus van een zaak, de effectiviteit van de coördinatie-instrumenten van Eurojust met een focus op niveau II-vergaderingen, en het toenemende gebruik van gemeenschappelijke onderzoeksteams.

Eurojust is een bruggenbouwer. Eurojust brengt de 28 Nationale Leden samen, die hun lidstaten ondersteunen bij onderzoek en strafrechtelijke vervolgingen, en best practice met elkaar delen. Doordat we erkennen hoe belangrijk de rol van de nationale correspondenten voor Eurojust is voor zaken gerelateerd aan terrorisme, verstevigen we de banden en de steun aan het nu formeel opgerichte justitiële netwerk voor cybercriminaliteit. Daarnaast willen we de betrokkenheid van Eurojust bij het Europees Centrum voor Terrorismebestrijding bij Europol verhogen, en daarbij verder bouwen op de ervaring van samenwerking binnen EC3.

Misdaad kent geen grenzen, en de samenwerking met de derde landen is essentieel. Door de jaren heen hebben we een opwaartse trend gezien wat de betrokkenheid van derde landen bij Eurojust-zaken, coördinatievergaderingen en gemeenschappelijke onderzoeksteams betreft. In 2016 sloot Eurojust nieuwe samenwerkingsovereenkomsten en wist het haar wereldwijde justitiële netwerk van contactpunten uit te breiden. Drie verbindingsmagistraten van Noorwegen, de Verenigde Staten en Zwitserland zijn momenteel bij Eurojust gestationeerd. In dit jaarverslag geeft de Zwitserse verbinding

dingmagistraat inzicht in haar werk en de toegevoegde waarde van de nauwe samenwerking met Eurojust.

Constante ontwikkeling als centrum van justitiële en juridische expertise in de Europese Unie is een belangrijke doelstelling van Eurojust. In 2016 produceerde Eurojust, *inter alia*, de eerste twee edities van de *Cybercrime Judicial Monitor (Justitiële Monitor inzake Cybercriminaliteit)* alsook een verslag over de behandelde zaken rond Europese aanhoudingsbevelen. Eurojust hernieuwde in 2016 ook de richtlijnen voor de preventie en afhandeling van bevoegdheidsconflicten, te gebruiken door professionals en ter informatie voor de Europese instellingen.

Wij houden rekening met een veranderend landschap wat veiligheidsbedreigingen betreft en een evoluerend juridisch kader, en daarom nemen we belangrijke stappen voor het evalueren van de organisatorische structuren en interne processen. We willen de kernactiviteiten van Eurojust en de strategische prioriteiten stroomlijnen om zo te voldoen aan de verwachtingen van de lidstaten in tijden van budgetbeperkingen. Volgend jaar verhuizen we naar een nieuwe locatie – opnieuw een mijlpaal in de geschiedenis van Eurojust.

Eurojust biedt een toegevoegde waarde omdat het onmiddellijk reageert op verzoeken om assistentie, het helpt bij het zo snel mogelijk uitwisselen van informatie over de grenzen heen, het ondersteuning biedt bij het overwinnen van juridische en praktische obstakels in complexe zaken, en het gemeenschappelijke onderzoeksteams begeleidt en financiert. Ik ben ervan overtuigd dat, samen met mijn vicevoorzitters, de zopas verkozen Klaus Meyer-Cabri en de herverkozen Ladislav Hamran, en met de collega's van het College en de Administratie, Eurojust zal blijven groeien als cruciale speler binnen gerechtelijke samenwerking en de coördinatie van criminele zaken, en uiteindelijk zijn volle potentieel zal bereiken.

Michèle CONINSX
Voorzitter van Eurojust

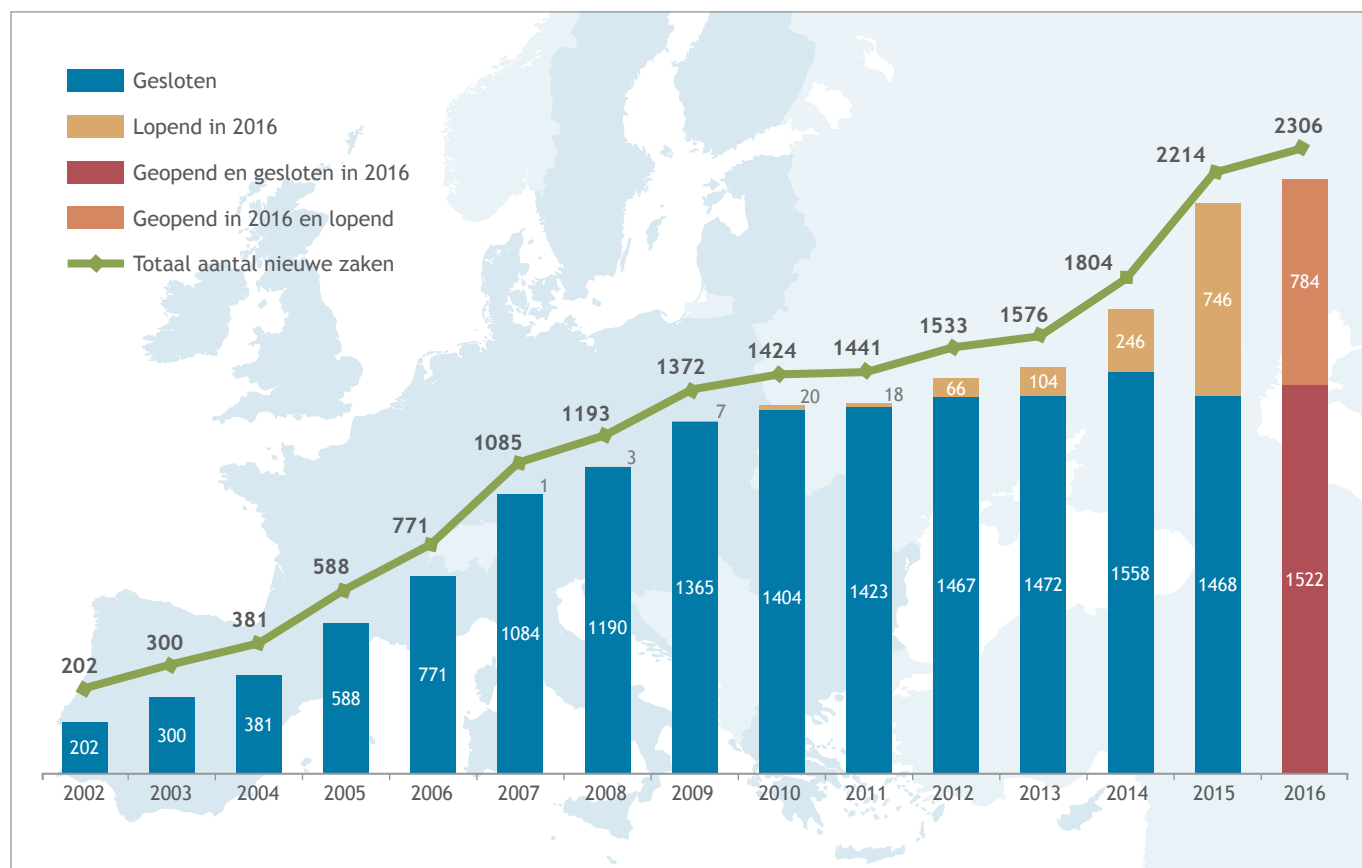

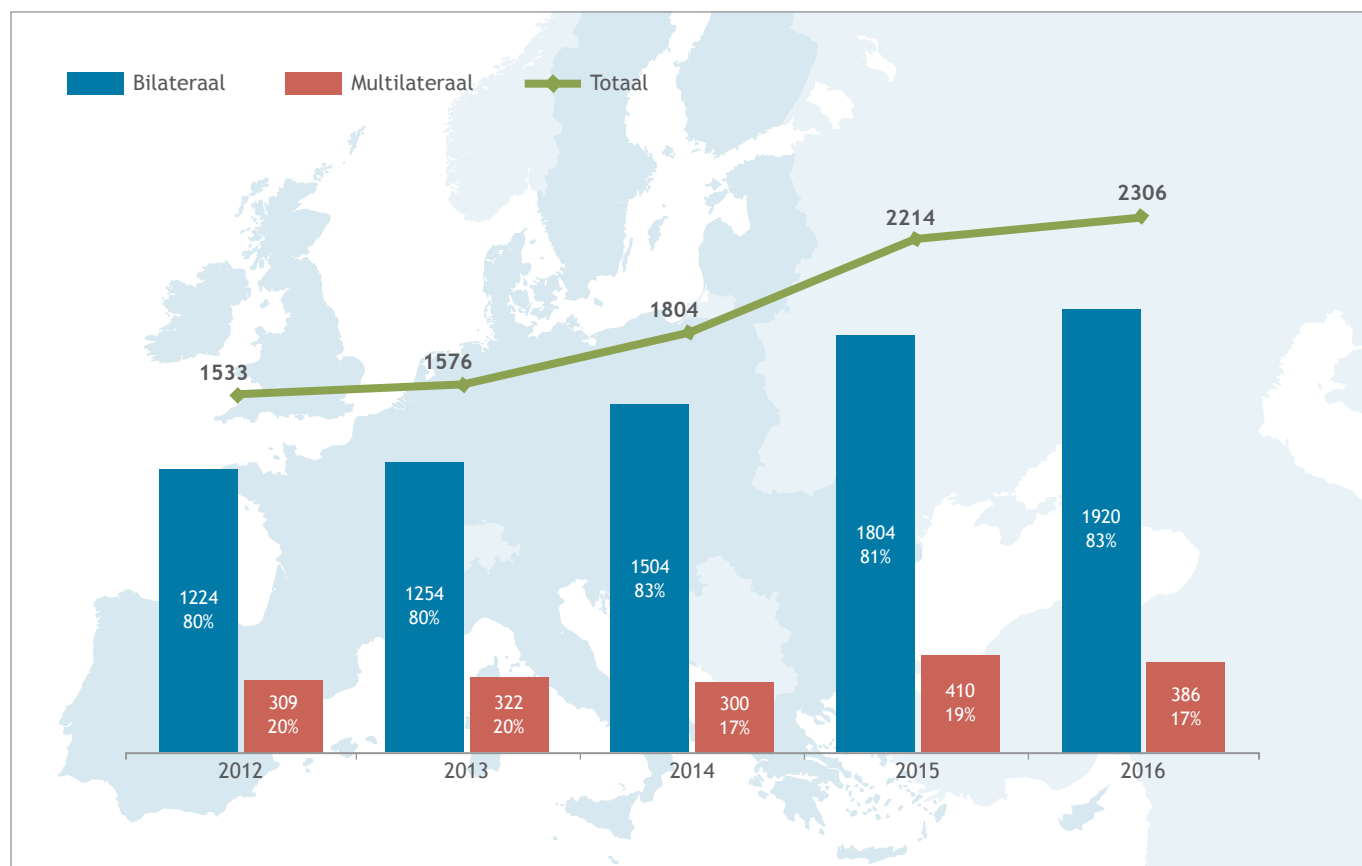
Samenvatting

- ▶ Het **aantal zaken** waarvoor de assistentie van Eurojust werd aangevraagd voor het bestrijden van ernstige grensoverschrijdende criminaliteit is met 4 procent toegenomen, van 2214 in 2015 tot 2306 in 2016. In 300 zaken waren er **derde landen** betrokken.
- ▶ **De behandelde zaken** namen toe in: terrorisme, illegale immigrantensmokkel, mensenhandel/mensensmokkel, fraude en witwaspraktijken.
- ▶ Er wordt inzicht gegeven over de levenscyclus van een zaak en in het bijzonder de effectiviteit van de **niveau II-vergaderingen**. Dit wordt toegelicht met enkele voorbeelden.
- ▶ Eurojust organiseerde 249 **coördinatievergaderingen** voor 288 zaken, met deelname van Euro-pol (87) en OLAF (4), en 10 **coördinatiecentra**. **Derde landen** waren betrokken bij 50 coördinatievergaderingen en twee coördinatiecentra.
- ▶ Eurojust ondersteunde 148 **GOT's**, een stijging van 23 procent in vergelijking met 2015. 69 daarvan waren nieuw. In 14 GOT's waren er **derde landen** betrokken.
- ▶ Eurojust verleende financiële ondersteuning aan 90 GOT's, een stijging van 32 procent in vergelijking met 2015: bij negen GOT's waren derde landen betrokken.
- ▶ Eurojust heeft assistentie verleend aan de **uitvoering van EAB's** in 315 zaken.
- ▶ Het **Europees Justitieel Netwerk voor Cybercriminaliteit** werd opgericht door een Besluit van de Raad op 9 juni 2016. Het netwerk moet worden ondersteund door Eurojust.
- ▶ Gehouden **vergaderingen**:
 - tactische vergadering over illegale immigrantensmokkel, in februari;
 - strategische bijeenkomst, *Sleutels tot Cyberspace* in juni;
 - gemeenschappelijke vergadering van het Consultatief Forum onder het Nederlandse en Slovaakse voorzitterschap, in juni;
 - tactische vergadering over terrorisme in juni;
 - EMPACT-bijeenkomst over georganiseerde criminaliteit tegen eigendom, in juni;
 - tactische vergadering, *Justitiële Samenwerking in zaken van Belastingmisdrijven*, in oktober;
 - kick-offbijeenkomst van het EJCEN, in november.
- ▶ Eurojust **produceerde**:
 - *Monitors van veroordelingen wegens terrorisme en ad hoc gerechtelijke analyses*;
 - *Vierde Verslag van de Buitenlandse Terroristische Strijders*;
 - Samenvatting van het derde *Verslag van de Buitenlandse Terroristische Strijders*;
 - *CBRN-E-handboek*;
 - *Justitiële Monitors inzake cybercriminaliteit en ad hoc gerechtelijke analyses*;
 - Analyse van nationale jurisprudentie over illegale immigrantensmokkel (ES, FR, IT);
 - Eurojust-EMCDDA-rapport, *Nieuwe psychoactieve stoffen in Europa: wetgeving en vervolging – huidige uitdagingen en oplossingen*;
 - Richtlijnen voor de beslissing over welk rechtsgebied moet vervolgen?
- ▶ Eurojust heeft drie **verbindingsmagistraten** uit Noorwegen, de VS en Zwitserland. Er wordt een inzicht gegeven in het werk van de Zwitserse verbindingsmagistraat.
- ▶ Eurojust heeft **samenwerkingsovereenkomsten** met Montenegro en Oekraïne getekend, en een **Memorandum van Overeenstemming** met de EUIPO. De overeenkomst met Moldavië is van kracht gegaan op 21 oktober.
- ▶ Eurojust breidde zijn wereldwijde **netwerk van justitiële contactpunten in derde landen** uit tot een totaal van 41 landen.
- ▶ Om de justitiële samenwerking verder te verbeteren, heeft Eurojust de juridische en praktische moeilijkheden wat de **onderschepping van telecommunicatie, belastingfraude** en de **Europese aanhoudingsbevelen** aangepakt en herziene richtlijnen over bevoegdheidsconflicten gepubliceerd.
- ▶ Het College heeft een **nieuwe organisatorische structuur** voor de Administratie aangenomen.
- ▶ **Het budget van Eurojust** voor 2016 was EUR 43.539 miljoen. De uitvoering van de begroting was 99,89 procent.

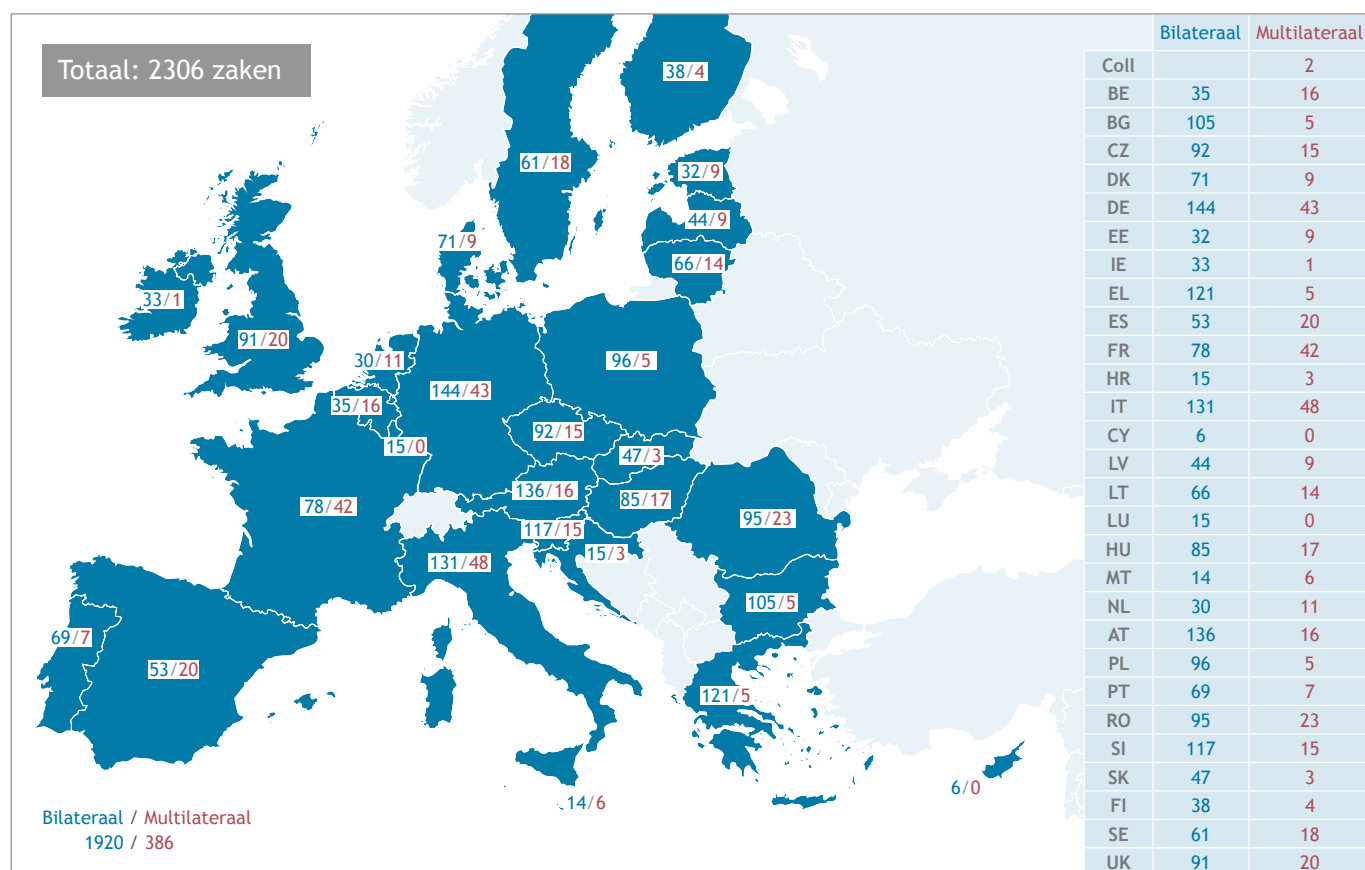
Behandelde zaken 2002-2016

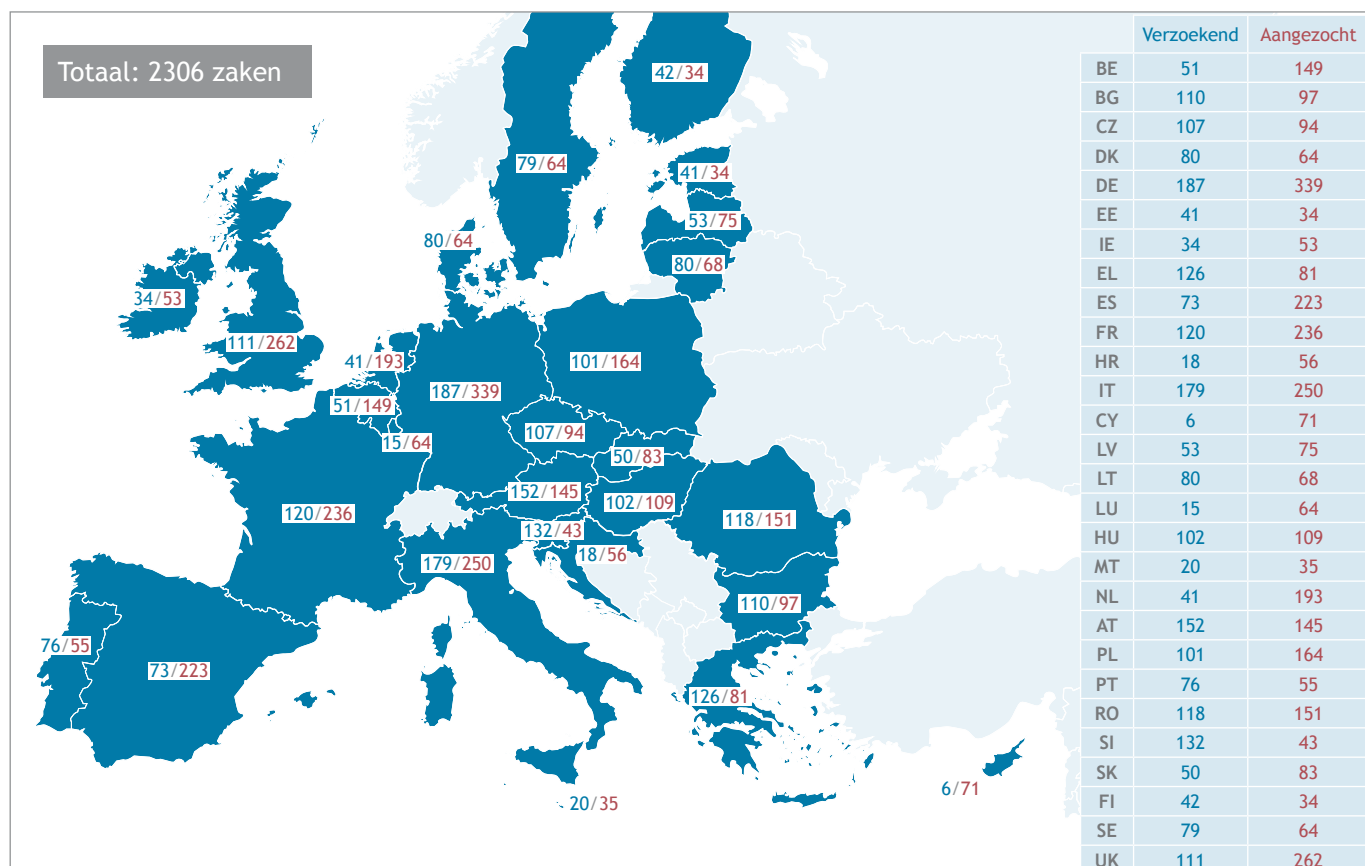
Bilaterale/multilaterale zaken 2012-2016

Bilaterale/multilaterale zaken

Verzoekende/aangezochte lidstaten

Het werk van Eurojust

Wat? Eurojust is het Europese Orgaan voor Justitiële Samenwerking en werd opgericht in 2002. Het doel van Eurojust is het stimuleren en verbeteren van de coördinatie van onderzoeken en vervolgingen en de samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten in de lidstaten met betrekking tot ernstige grensoverschrijdende criminaliteit, vooral als deze in georganiseerd verband is.

Op verzoek van een lidstaat kan Eurojust ook bijstand verlenen bij onderzoeken en vervolgingen met betrekking tot een bepaalde lidstaat en een derde land als er een samenwerkingsovereenkomst tussen Eurojust en de niet-lidstaat is gesloten of als er een essentieel belang bestaat bij dergelijke hulp.

Op verzoek van een lidstaat of de Commissie kan Eurojust ook assisteren bij onderzoeken en vervolgingen die alleen betrekking hebben op die lidstaat en de Gemeenschap.

Wie? Het College van Eurojust is samengesteld uit 28 Nationale Leden – aanklagers en rechters die door iedere lidstaat worden gedetacheerd. Nationale Leden zijn gehuisvest bij Eurojust in Den Haag. De meeste Nationale Leden worden bijgestaan door een adjunct en/of assistent. Daarnaast zijn er momenteel verbindingsmagistraten uit Noorwegen, Zwitserland en de Verenigde Staten gestationeerd bij Eurojust.

Hoe? De belangrijkste rollen en bevoegdheden van Eurojust zijn onder meer het reageren op verzoeken om bijstand van de bevoegde nationale autoriteiten van de lidstaten. In ruil daarvoor kan Eurojust de lidstaten verzoeken om over te gaan tot de opsporing of vervolging van bepaalde strafbare feiten. Nationale Leden voeren het mandaat van Eurojust uit om het werk van de nationale autoriteiten in elke fase van het strafrechtelijk onderzoek en de vervolging te coördineren. Eurojust beheert haar vergaderingen over behandelde zaken op drie niveaus (zie punten 1.2 en 1.3).

Eurojust case cycle

* May also occur at different stages of the cycle

1.1 Niveau II-vergaderingen van Eurojust

Samenwerking, coördinatie en uitwisseling van informatie zijn fundamenteel voor het werk van Eurojust. Een effectieve en tijdige communicatie, met name tussen de Nationale Desks die fungeren als de link met de nationale autoriteiten, is de hoeksteen van de activiteiten van Eurojust. Op het voorstel van het Nationale Lid van het land dat heeft gevraagd om de assistentie van Eurojust, beslist het College van Eurojust tijdens zijn operationele vergaderingen – de zogenaamde **niveau I-vergaderingen** – over de registratie van zaken alsook over het afsluiten van zaken als de doelstelling van de betrokkenheid van Eurojust is bereikt.

Nadat Eurojust de zaak heeft aanvaard en geregistreerd, kunnen de betrokken Nationale Desks vragen om een niveau II-vergadering indien dat nodig is voor het coördineren van de zaak. **Niveau II-vergaderingen** zijn vergaderingen tussen Nationale Leden en, indien betrokken, de verbindingsmagistraten aangesteld bij Eurojust. Dergelijke vergaderingen kunnen op korte termijn worden georganiseerd. Deze flexibiliteit is van onschatbare waarde in dringende situaties die om een snelle reactie vragen. De Nationale

Desk die de zaak heeft geopend licht de details van de zaak en de juridische en/of praktische aspecten van de justitiële samenwerking toe, alsook de ondersteuning die nodig is van de andere betrokken landen. Een niveau II-vergadering kan voldoende zijn in een bepaalde zaak.

Een niveau II-vergadering is een vereiste voor het organiseren van een niveau III-vergadering, ook wel bekend als coördinatievergadering (zie deel 1.2) en luidt de overgang in van intern naar extern werk. Als een Nationale Desk van plan is om een coördinatievergadering te organiseren, wordt van de niveau II-vergadering gebruik gemaakt om de behoefte aan, en het nut en de doelstellingen van een coördinatievergadering te evalueren. Niveau II-vergaderingen worden ook gebruikt om afspraken te maken over de modaliteiten, externe deelname, vertrouwelijkheid en verplichtingen rond bekendmaking en gerelateerde veiligheidskwesties, alsook het gebruik van videoconferenties. Daarnaast kunnen de deelnemers aan een niveau II-vergadering ook onderzoeken of er behoefte is aan analyse en een mogelijke bijdrage

Problemen met de rechtsbevoegdheid in een IIS-zaak opgelost tijdens een niveau II-vergadering

Na het tragische overlijden van ongeveer 300 migranten op de Middellandse Zee in juni 2016, startten de Italiaanse autoriteiten een strafrechtelijk onderzoek naar de omstandigheden van de schipbreuk die zo veel levens kostte. Uit het onderzoek bleek dat de migranten hadden getracht de Italiaanse kust te bereiken in een overvol houten bootje. Ze werden opgemerkt door de Griekse autoriteiten, en een Noorse olietanker die in de nabijheid van het bootje voer, werd opgeroepen om de mensen in kwestie te helpen. Voordat de migranten veilig aan boord van de tanker konden worden gebracht, kapseide hun houten bootje. Door de ruwe zee botste het bootje van de migranten herhaaldelijk tegen de romp van de olietanker en zonk het uiteindelijk.

Deze zaak bevatte enkele problemen inzake de rechtsbevoegdheid die de acties van de Italiaanse autoriteiten sterk beïnvloedden. De schipbreuk vond plaats op open zee en dus buiten de rechtsbevoegdheid van de Italiaanse autoriteiten. De olietanker was uitgerust met een Noorse vlag en de kapitein had de Spaanse nationaliteit. Op basis van deze feiten waren zowel Noorwegen als Spanje betrokken bij de zaak.

In tegenstelling tot het merendeel van de vorige zaken waarbij Eurojust werd gevraagd om assistentie te verlenen bij het bepalen welk rechtsgebied het geschiktst was voor het onderzoek en het uitvoeren van de strafrechtelijke procedures, was deze zaak erg bijzonder door de mogelijke aanwezigheid van een negatief bevoegdheidsconflict. De Italiaanse rechtsbevoegdheid was uitgesloten vanwege de bovenvermelde redenen, en het was niet duidelijk of Noorwegen of Spanje de bevoegdheid had. Het risico was dus dat geen enkele van de bij de zaak betrokken rechtsgebieden de overhand zou hebben.

Om een mogelijk bevoegdheidsconflict te vermijden, werd Eurojust gevraagd assistentie te verlenen bij het bepalen welk rechtsgebied het meest geschikt was voor het onderzoek de strafrechtelijke procedures. Tijdens een **niveau II-vergadering** in juli, georganiseerd door het Italiaanse Nationale Lid, werden het Spaanse Nationale Lid en de Noorse verbindingsmagistraat het eens over de problemen met de rechtsbevoegdheid en besloten ze de respectievelijke nationale autoriteiten te benaderen met de meest optimale oplossing. Uiteindelijk aanvaardden de nationale autoriteiten uit Noorwegen, als het land van de vlag van de tanker, de primaire rechtsbevoegdheid in de zaak op basis van het VN-Zeerechtverdrag van 1982 (ondertekend in Montego Bay). Zo werden een gezamenlijke strategie en een gemeenschappelijke aanpak voor de strafrechtelijke procedures gegarandeerd.

door Europol of de oprichting en werking van een GOT. Coördinatievergaderingen zijn prijzig en niveau II-vergaderingen garanderen dat deze vergaderingen enkel plaatsvinden als ze een toegevoegde waarde

bieden in het oplossen van nog niet opgeloste problemen of bij justitiële samenwerking. Daarnaast wordt tijdens coördinatievergaderingen vaak meer dan één zaak behandeld.

1.2 De coördinatievergaderingen van Eurojust

Het doel van een coördinatievergadering, een zogenaamde **niveau III-vergadering**, is om overeenstemming te bereiken tussen de nationale autoriteiten over de samenwerking en/of coördinatie van onderzoeken en vervolgingen op nationaal niveau. Daarbij wordt rekening gehouden met de juridische en praktische moeilijkheden die voortvloeien uit de verschillen tussen de dertig bestaande juridische systemen binnen de Europese Unie.

Coördinatievergaderingen zijn een vaak gebruikt operationeel instrument. Eurojust organiseert gemiddeld één coördinatievergadering per werkdag. In 2016 vonden in totaal 249 vergaderingen plaats. 31 daarvan werden niet in gebouwen van Eurojust gehouden, maar in lidstaten (bijvoorbeeld in Griekenland, Tsjechië en Slovenië) of in derde landen (Bosnië en Herzegovina en Zwitserland). De behandelde zaken gingen over praktisch alle domeinen van ernstige georganiseerde grensoverschrijdende misdaad, met witwaspraktijken, fraude en drugshandel als meest voorkomende zaken. Tijdens deze 249 vergaderingen werden 288 zaken behandeld. In 2016 organiseerde Eurojust zijn grootste coördinatievergadering met 93 deelnemers uit 23 lidstaten en Europol.

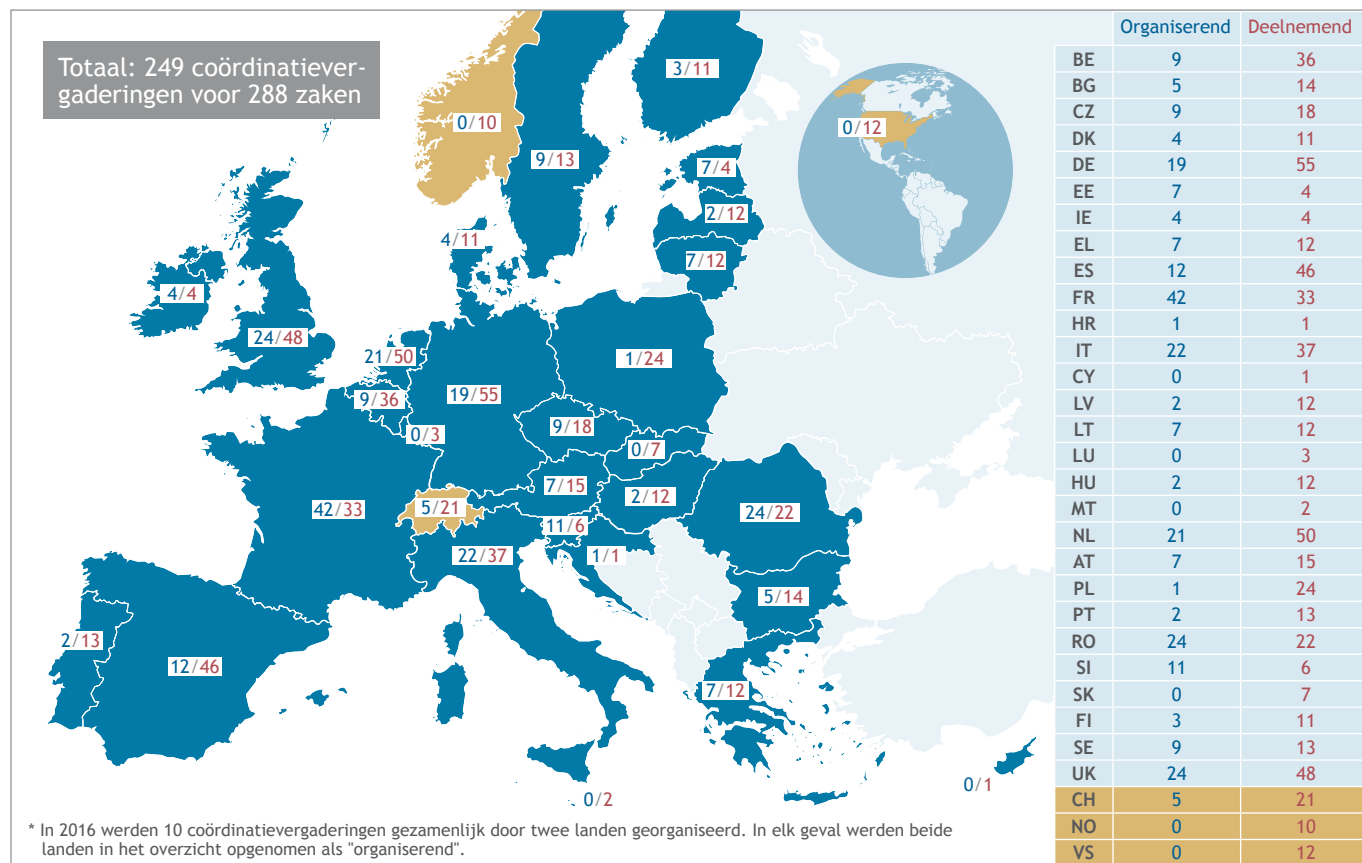
Deze vergaderingen worden bijgewoond door externe deelnemers, bijv. de nationale justitiële en wetshandhavingsautoriteiten van de lidstaten. Daarnaast kunnen ook vertegenwoordigers van derde landen, alsook functionarissen van samenwerkingspartners, zoals Europol en OLAF en internationale organisaties, zoals INTERPOL, worden uitgenodigd.

Een cruciale dienst die tijdens dergelijke coördinatievergaderingen wordt verleend, is simultaan tolken. Dit stelt de deelnemers in staat om rechtstreeks met andere aanwezigen te communiceren en om de problemen betreffende justitiële coördinatie binnen strafrechtelijke onderzoeken of vervolgingen in hun eigen taal te bespreken.

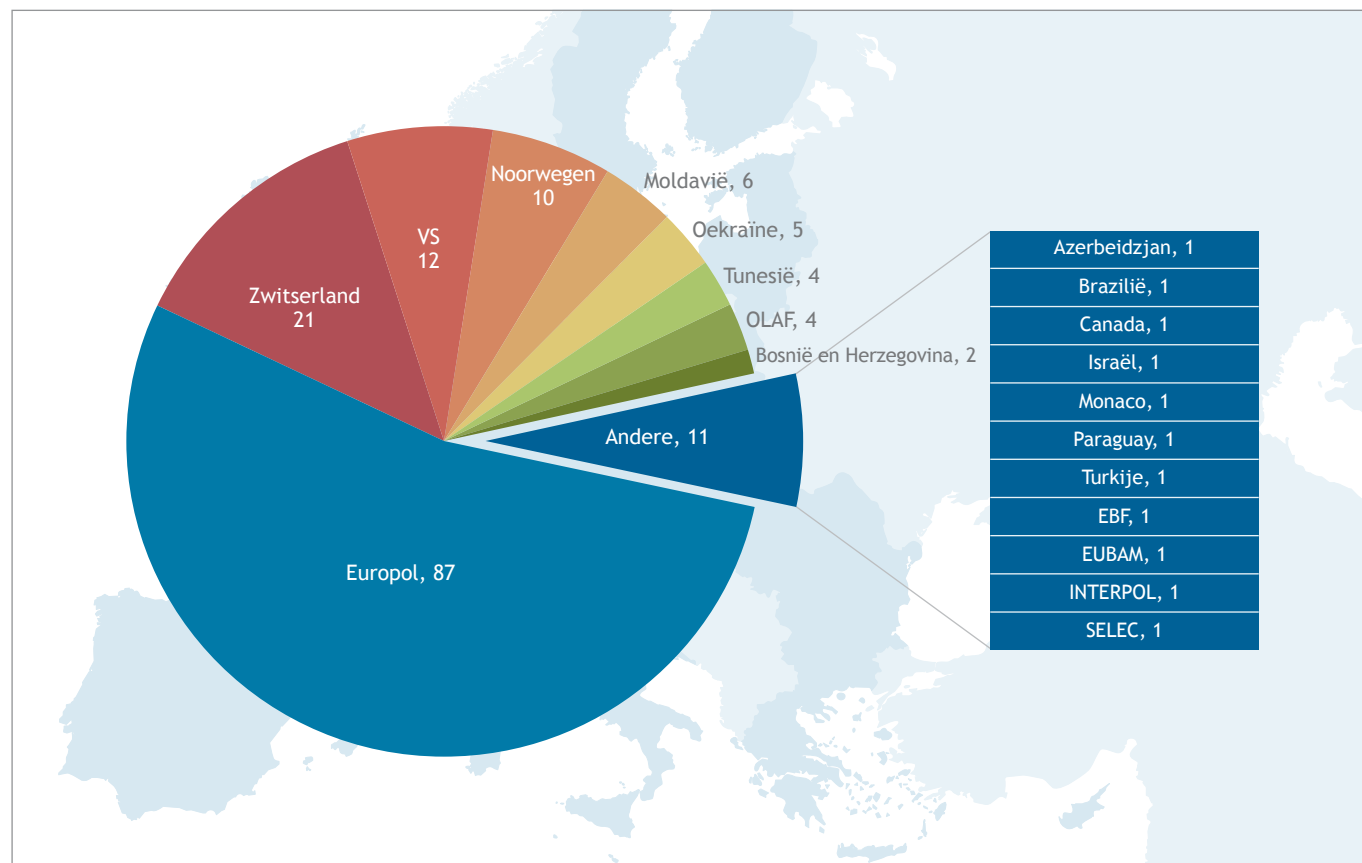
Coördinatievergaderingen worden gebruikt om de uitwisseling van informatie te faciliteren, om middelen en methodes te identificeren en implementeren, om de uitvoering van RHV-verzoeken en dwangmaatregelen te ondersteunen (bijv. huiszoekingsbevelen en aanhoudingsbevelen), om de mogelijke oprichting en werking van een GOT te faciliteren, om lopende onderzoeken en vervolgingen te coördineren, en om bevoegdheidsconflicten, kwesties in verband met *ne bis in idem* of andere juridische of bewijsproblemen te detecteren, te voorkomen of op te lossen.

Coördinatievergaderingen

Derde landen, samenwerkingspartners en internationale organisaties betrokken bij coördinatievergaderingen

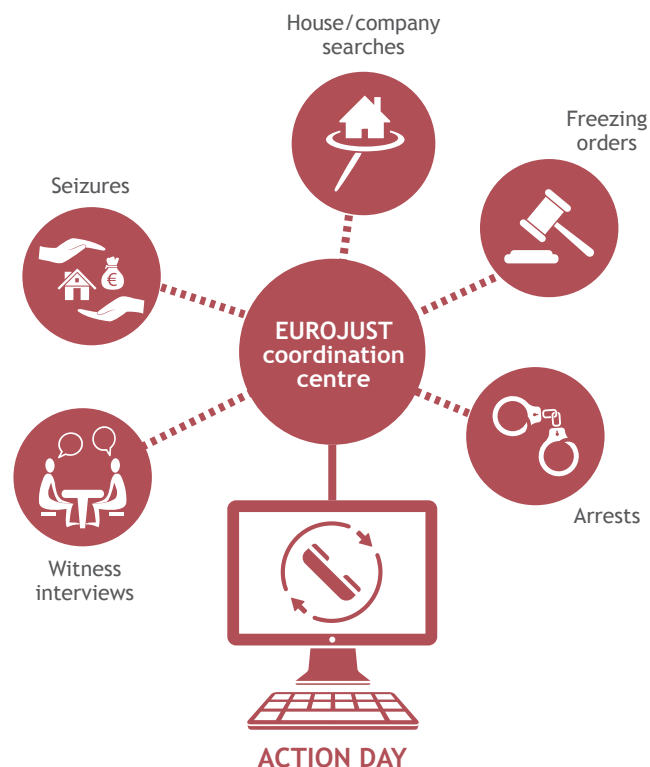

1.3 Coördinatiecentra van Eurojust

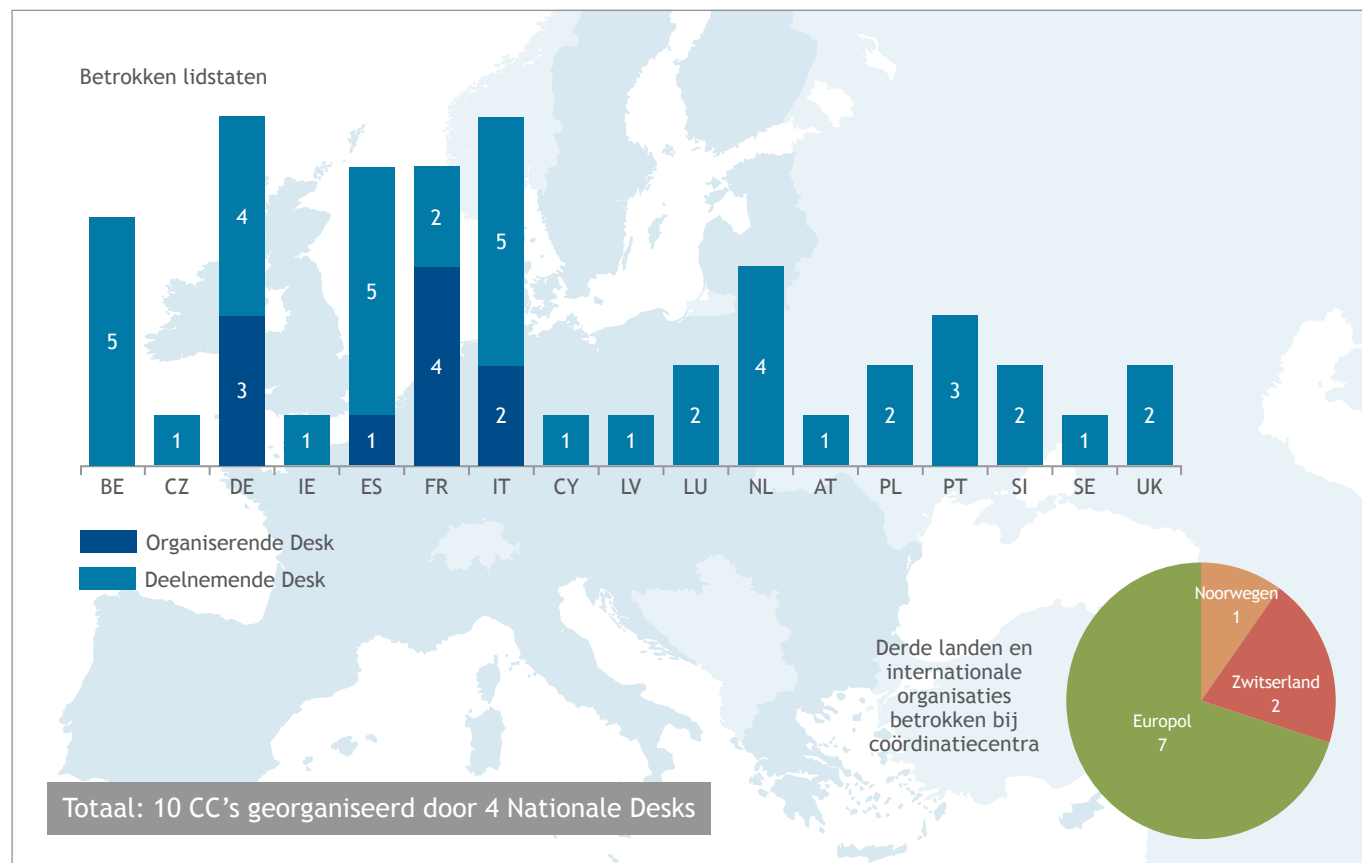
Wanneer voor complexe zaken een directe uitwisseling van informatie en grootschalige multilaterale acties (bijv. de uitvoering van meerdere arrestatiebevelen in verschillende landen) vereist zijn, kan Eurojust de betrokken nationale autoriteiten ondersteunen door een coördinatiecentrum op te richten. Coördinatiecentra moeten fungeren als centrum voor de directe uitwisseling van informatie alsook voor het coördineren van de gezamenlijke uitvoering van justitiële en wetshandhavingsmaatregelen in verschillende landen (inbeslagnames, arrestaties, huis-/bedrijfszoeken, bevelen tot bevroering en getuigenverhoren).

Tijdens coördinatiecentra staan alle deelnemende autoriteiten te allen tijde met elkaar in contact, via specifieke telefoonlijnen en computers, en wordt de informatie via Eurojust snel doorgegeven van de ene autoriteit aan de andere. De gezamenlijke uitvoering van maatregelen wordt constant gemonitord en gecoördineerd teneinde te kunnen anticiperen op en een oplossing te bieden voor mogelijke operationele of judiciële obstakels die het succes van de operatie kunnen beïnvloeden.

Voor een coördinatiecentrum deelt Eurojust normaliter ook met alle deelnemende autoriteiten een

Coördinatiecentra

overzicht van de relevante informatie over alle targets waarop de gezamenlijke acties betrekking hebben, waaronder hun telefoonnummers, locaties en bankrekeningen, indien van toepassing.

Zeven op de tien coördinatiecentra in 2016 hielden zich voornamelijk bezig met financiële misdaad (bijv. fraude en witwaspraktijken). In vier gevallen focussten de coördinatiecentra zich op zaken waarvoor een GOT was opgericht.

1.4 Eurojust en gemeenschappelijke onderzoeksteams

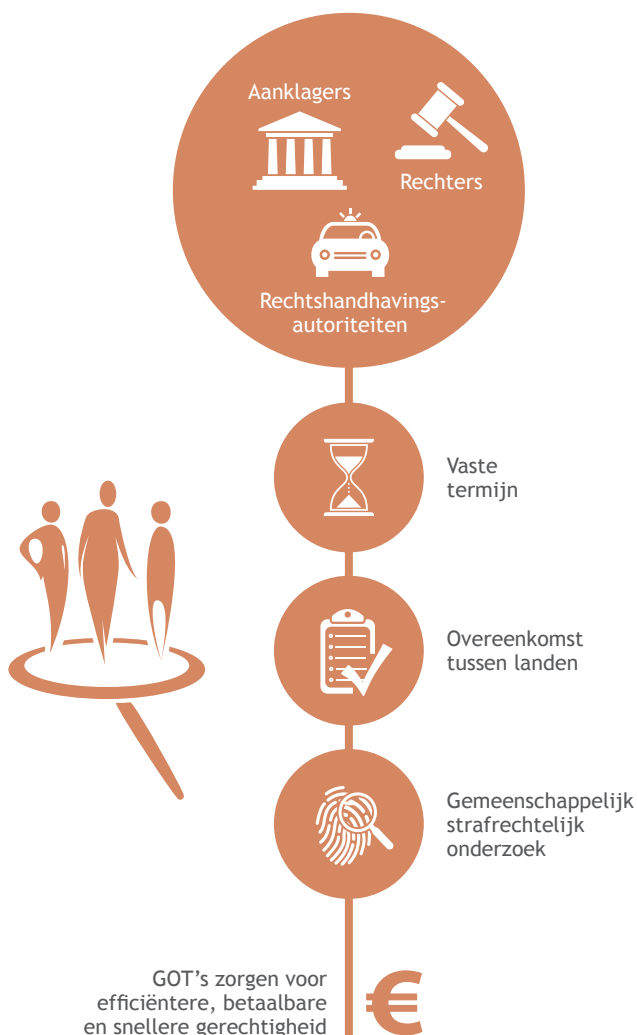
Hier speelt Eurojust een prominente rol, zowel doordat het relevante ondersteuning aan GOT's verleent als doordat het professionals adviseert als centrum van justitiële en juridische expertise. In 2016 werden 148 GOT's ondersteund door Eurojust, waarvan 69 nieuw gevormde GOT's waren. Nadat in maart 2016 in Italië de wet ter invoering van Kaderbesluit van de Raad 2002/465/JBZ van kracht werd, assisteert de Eurojust de nationale autoriteiten in acht nieuw opgerichte GOT's met Italië. Eurojust ondersteunde ook 14 GOT's waarbij derde landen waren betrokken. Drie daarvan werden opgericht in 2016 (Bosnië en Herzegovina (2), Moldavië (2), Noorwegen (3), Servië (3), Zwitserland (2), de VS (1) en Oekraïne, Australië en Maleisië (samen deelnemend aan 1 GOT)).

In de context van het ongekeerde aantal vluchtelingen dat in de Europese Unie aankomt en de groeiende betrokkenheid van OCG's in de illegale immigrantensmokkel, faciliteert Eurojust de gesprekken met professionals om de juridische en praktische uitdagingen te identificeren, best practice te delen en het gebruik van GOT's te maximaliseren. Elf GOT's hielden zich bezig met illegale immigrantensmokkel. Vijf daarvan waren nieuw en bij een was Servië betrokken.

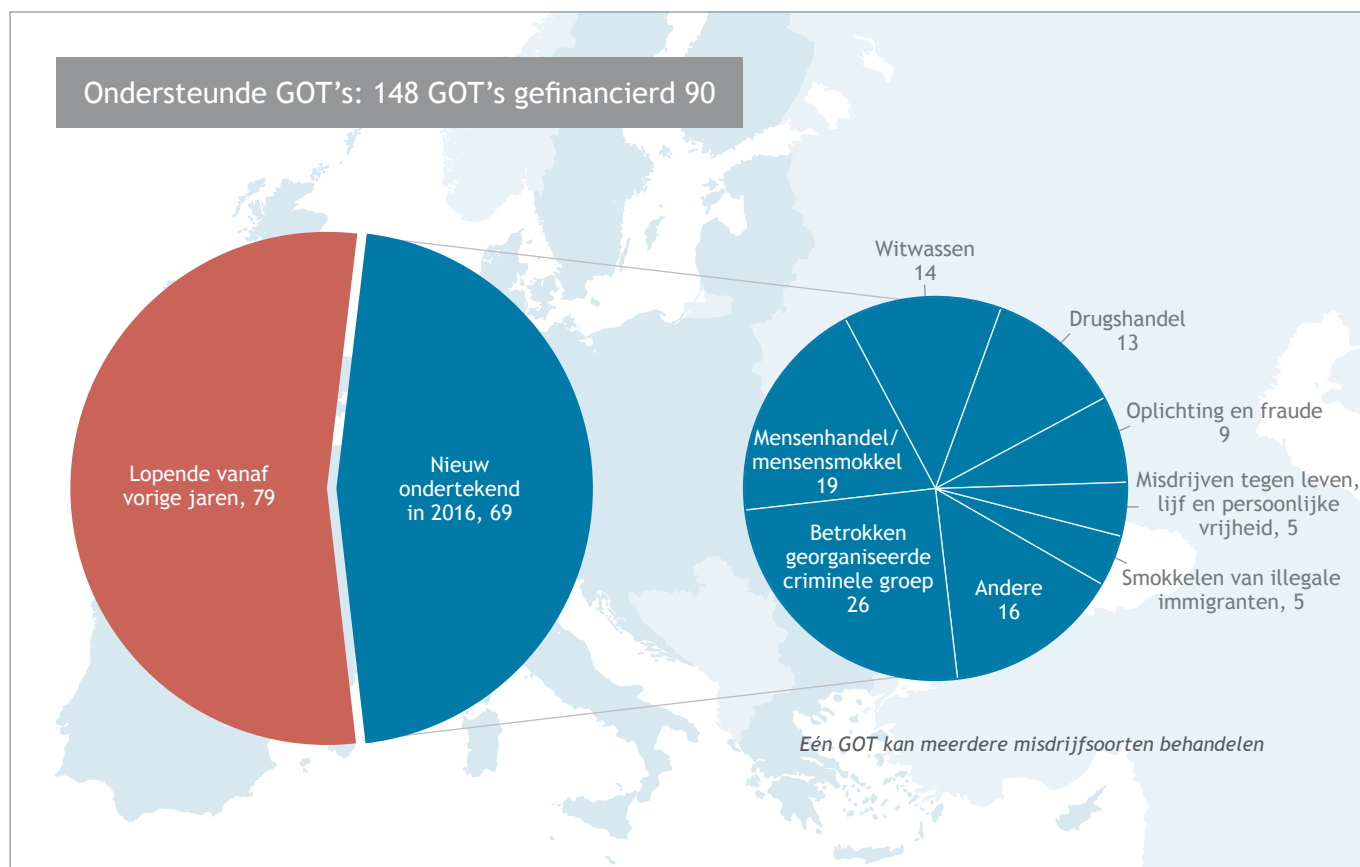
Tijdens de tactische vergadering over justitiële uitdagingen bij illegale immigrantensmokkel en tijdens de 12e jaarlijkse vergadering van GOT-deskundigen werden de uitdagingen en kansen besproken die de GOT's in zaken van illegale immigrantensmokkel bieden. Hierbij werd ook gesproken over een mogelijke strategie om professionals in staat te stellen grensoverschrijdend onderzoek op te starten en een meer proactief gebruik van GOT's te initiëren om smokkelnetwerken op te doeken. De toegevoegde waarde van het betrekken van derde landen bij GOT's werd benadrukt. Om een dergelijke betrokkenheid te faciliteren, ontwikkelden Eurojust en het GOT's-netwerk een instrument dat voor elk derde land de toepasselijke juridische basis identificeert om de praktische ervaringen en de ervaring van het GOT met het betreffende land op dat gebied uit te bouwen. Het instrument, geïntroduceerd tijdens de jaarlijkse vergadering en beschikbaar binnen het GOT-netwerk, wordt regelmatig geüpdatet.

Tijdens de evaluatie van de GOT's werd feedback over de voordelen van GOT's met derde landen vergaard. In een GOT opgericht tussen Bosnië en Herzegovina en Frankrijk in een zaak van mensenhandel/mensensmokkel (zie [Jaarverslag van 2015](#), p. 51), werd het GOT de efficiëntste manier bevonden om een adequaat antwoord te bieden op de mobiliteit van de leden van de criminele organisatie, om in een beperkt tijds kader een gecoördineerde operatie uit te voeren en om een gemeenschappelijke aanpak voor slachtofferondersteuning te faciliteren.

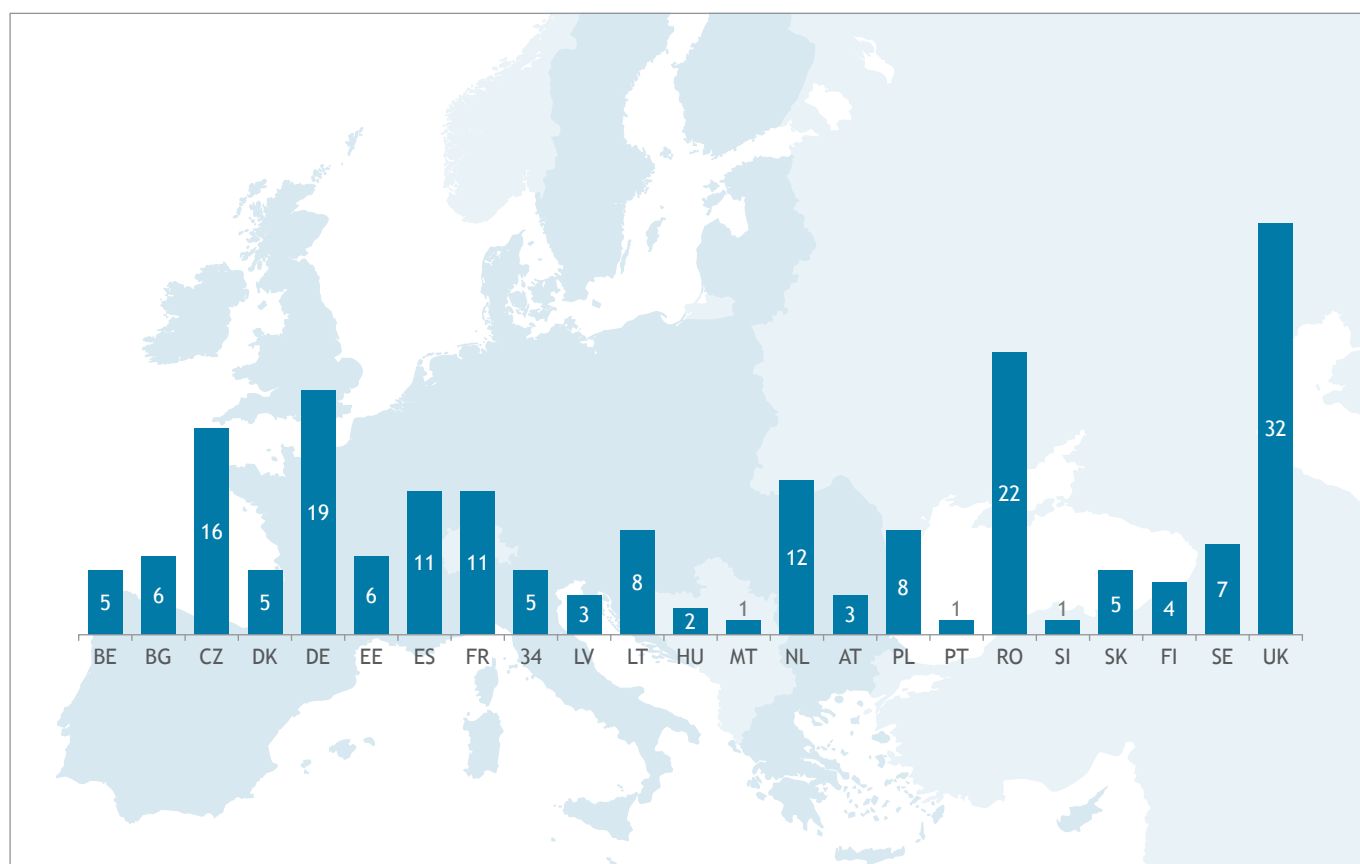
In 2016 bereikte het GOT opgericht tussen Nederland, België, Oekraïne, Australië en Maleisië, over de crash van vlucht MH17 op 17 juli 2014 (zie [Jaarverslag van 2014](#), p. 22) een belangrijke mijlpaal met de presentatie van de eerste resultaten van het onderzoek. De zaak kon de vruchten plukken van de flexibele en vlotte informatie-uitwisseling die via het GOT mogelijk werd gemaakt. In een dergelijk grootschalig en complex onderzoek – waarbij het moeilijk is om te voorspellen welke richting het onderzoek uit zal gaan – zou het

Door Eurojust ondersteunde GOT's, inclusief de belangrijkste misdrijfsoorten

Gefinancierde GOT's per lidstaat

Who can apply?

- ▶ Judicial and/or law enforcement authorities
- ▶ JITs between EU States and JITs between EU/non-EU States
- ▶ Eurojust's National Members invited to participate in the JIT

What is not covered?

- ✗ Costs prior to the JIT
- ✗ Domestic costs
- ✗ Purchase of equipment
- ✗ Pre-financing of costs

What is covered?

Costs of cross-border operations

- ✓ Travel and accommodation
- ✓ Interpretation and translation
- ✓ Transport of evidence/seized items

Logistical support

- ✓ Loan of smartphones, laptops, mobile scanners & printers
- ✓ Communication costs

JIT funding process

How to submit

- ▶ Access the JIT portal and fill in the web form
- ▶ Include needs of all JIT partners
- ▶ Attach JIT agreement, extensions and, where applicable, financial identification form (FIF)
- ▶ Submit within set fifteen-day period

Evaluation & award

- ▶ Evaluation by Eurojust staff and practitioners
- ▶ Decision within 15 days

Action

- ▶ Planned actions to be performed within three-month period

6

Claim

- ▶ Send form & supporting documents to jits@eurojust.europa.eu
- ▶ Within one month after end of action period
- ▶ Individual claims by each institution/agency

gebruik van RHV extreem lastig en onpraktisch zijn. Ter plaatse heeft het GOT de participatie gefaciliteerd van gedetacheerde leden (Nederlandse en Australische functionarissen), die deelnamen aan het verhoren van getuigen in Oekraïne. Eurojust verleende ook bij het vergaren van bewijsmateriaal, voor een groot deel aangetroffen in Oekraïne, haar ondersteuning. Het vertrouwen dat via het GOT werd opgebouwd, vergemakkelijkte een gemeenschappelijke aanpak voor het omgaan met getuigen, gecoördineerd door de Nederlandse autoriteiten. Na de opstartfase werkte het GOT op zichzelf en ontving het financiering via Eurojust. Dit vergemakkelijkte de vergaderingen en de communicatie met de Oekraïense autoriteiten.

De uitbreiding van GOT's naar derde landen werd in aanmerking genomen toen de praktische instrumenten ontwikkeld om het gebruik van GOT's door professionals te ondersteunen, werden herzien: de [GOT-modelovereenkomst](#) en de [Praktische Gids voor GOT's](#). De nieuwe modelovereenkomst is niet langer exclusief gebaseerd op juridische EU-instrumenten, incorporeert andere juridische GOT-fundamenten en

moet de oprichting van GOT's met derde landen faciliteren. Het zal bijdragen aan een versnelde opstelling van toekomstige overeenkomsten. De Praktische Gids voor GOT's is ontworpen om toegang tot GOT's door professionals, vooral uit derde landen, te faciliteren.

Financiële ondersteuning van Eurojust aan GOT-activiteiten

Het verhoogde gebruik van GOT's is weerspiegeld in de groei van het aantal aanvragen voor financiële ondersteuning dat Eurojust heeft ontvangen: 180 aanvragen voor financiering werden verwerkt door het secretariaat van het GOT-netwerk (144 aanvragen in 2015). Het aantal aanvragen ontvangen van GOT's met derde landen (18) is consistent met deze opwaartse trend (13 aanvragen in 2015). Er werden vijftien beurzen toegekend, goed voor de financiering van negen GOT's met Servië (2), Zwitserland (2), Noorwegen (2), Moldavië (1), Bosnië en Herzegovina (1) en Oekraïne, Australië en Maleisië (samen deelnemend aan 1 GOT). In totaal werd financiële ondersteuning verleend aan 90 GOT's (68 in 2015). Daarvan werden

58 GOT's voor de eerste keer gedurende het jaar gefinancierd.

De processen voor het toekennen van beurzen voor GOT's werden herzien om nog beter in te spelen op de operationele behoeften en de efficiëntie te verhogen. Daarvoor werden de volgende maatregelen geïmplementeerd:

- ▶ introductie van een nieuwe kostencategorie (grensoverschrijdende overdracht van bewijsmateriaal/in beslag genomen spullen);
- ▶ uitbreiding van financiële ondersteuning aan personen die bijdragen aan grensoverschrijdende operationele activiteiten van het GOT zonder dat ze formeel zijn aangesteld als leden (bijv. tolken, forensisch deskundigen, etc.);

- ▶ introductie van eenheidskosten voor een categorie (reizen en accommodatie) om de terugbetaling sneller te laten plaatsvinden;
- ▶ implementatie van budgetgedifferentieerde fondsen voor meer flexibiliteit bij het gebruiken en hergebruiken van vrijgemaakte sommen; en
- ▶ vereenvoudiging betreffende ondersteunende documenten voor terugbetaling.

Om de GOT-beoefenaars gedurende het gehele financieringsproces bij te staan, zijn een [infografiek](#) en een [GOT-financieringsgids](#) in de meeste officiële EU-talen beschikbaar op onze website.

Servië neemt deel aan GOT over valsmunterij

Tijdens een Tsjechisch onderzoek over een zaak met vervalste Amerikaanse dollar- en eurobiljetten werd een OCG ontdekt die voornamelijk bestond uit personen met de Servische nationaliteit. Ze waren eveneens betrokken bij drugshandel. De OCG bood grote aantallen vervalste bankbiljetten te koop aan, voornamelijk in Praag. De onderzoekers ontdekten een drukkerij nabij Belgrado in Servië. De hoofdoororganisator werd ervan verdacht gehandeld te hebben als tussenpersoon voor criminelen in andere lidstaten. Om de vervalste bankbiljetten te transporteren, gebruikte de OCG geheime compartimenten in vrachtwagens. De bankbiljetten werden aangeboden voor 15-20 procent van de nominale waarde aan goede klanten en voor 30 procent van de daadwerkelijke prijs aan anderen.

In december 2014 werd een intensieve politiesamenwerking tussen Tsjechië, Hongarije, Oostenrijk, Servië en Europol opgestart. Europol bevestigde dat er niet alleen valse bankbiljetten met dezelfde serienummers waren gevonden in Tsjechië, maar ook in Oostenrijk, Hongarije, Duitsland, Slowakije, Slovenië, Roemenië, Kroatië, Letland en de VS. Alle in beslag genomen vervalste bankbiljetten waren van zeer hoge kwaliteit.

Begin 2015 werd Eurojust verzocht om de justitiële samenwerking tussen de nationale autoriteiten van Tsjechië, Oostenrijk, Hongarije, Servië en Slowakije te faciliteren en om assistentie te verlenen bij het oprichten van een GOT. Na de coördinatievergadering in maart besloten de Tsjechische en Servische delegaties om een GOT op te richten en om via Eurojust fondsen aan te vragen. Aangezien er nog geen onderzoek was opgestart in Slowakije en Hongarije en de Oostenrijkse autoriteiten zich nog in de uiterste beginfase van hun onderzoek bevonden, sloten deze lidstaten zich niet aan bij het GOT. Ze boden wel hun ondersteuning aan. Op basis van een RHV-verzoek werkte Hongarije samen met de Tsjechische autoriteiten bij een geheime operatie waarbij een undercoveragent valse dollars kocht van één van de verdachten in Hongarije.

Eurojust speelde een belangrijke rol bij het leggen van de contacten en het opbouwen van het vertrouwen tussen de Tsjechische en Servische autoriteiten. In het begin hanteerden de partijen een terughoudende aanpak. De informatie-uitwisseling kwam ook niet echt op gang. De GOT-vergaderingen en een tweede coördinatievergadering droegen bij aan een snelle verbetering van de relatie tussen de nationale autoriteiten en een succesvolle GOT-samenwerking. Een Tsjechische verbindingsofficier van de politie in Servië nam actief deel aan alle vergaderingen en hielp de taalbarrière te overwinnen. Het werk binnen het kader van het GOT stimuleerde de inspanningen van beide partijen aanzienlijk, voornamelijk bij de uitwisseling en toelaatbaarheid van het bewijsmateriaal. Het bewijsmateriaal dat in Servië werd vergaard, inclusief de resultaten van een huiszoeking en vingerafdrukken, kon spoedig aan de Tsjechische autoriteiten worden overhandigd.

Ondanks de goede samenwerking hadden de GOT-partijen te kampen met een aantal juridische moeilijkheden betreffende de toelaatbaarheid van het bewijsmateriaal. De Tsjechische rechtbank was eerst terughoudend over de politiedossiers van de activiteiten van een geheim agent, omdat in Tsjechië

provocatie door de politie onwettig is. Uiteindelijk aanvaardde de rechtbank dit bewijsmateriaal toch, samen met de processen-verbaal van de observaties van de verdachten in Servië die binnen het kader van het GOT waren uitgewisseld.

Een ander probleem was dat één van de personen die in Servië gearresteerd werd, zou worden verhoord als getuige tijdens de Tsjechische gerechtelijke procedure, maar in Servië als verdachte geregistreerd stond. Een juridisch probleem ontstond toen deze persoon uiteindelijk werd verhoord als verdachte en de getuigenis werd als ontoelaatbaar beschouwd voor de Tsjechische rechtbank. Gelukkig was er voldoende ander bewijsmateriaal beschikbaar voor een veroordeling.

De arrestatie van twee verdachten en de inbeslagname van 130.000 USD aan valse bankbiljetten vond plaats in Tsjechië in september 2015. In Servië werden nog zeven andere personen gearresteerd en werd een huiszoeking uitgevoerd. Hierbij werd een volledig uitgeruste drukkerij ontdekt, inclusief 33.000 USD aan valse bankbiljetten klaar voor distributie, andere bankbiljetten in de voorbereidingsfase en materiaalvoorraden voor vervalsing. De twee verdachten in Tsjechië werden berecht. In september 2016 werden ze veroordeeld tot een gevangenisstraf van 8,5 jaar. Eind 2016 was het Tsjechische vonnis nog niet onherroepelijk. In Servië bereikte de rechtszaak tegen sommige leden van de OCG de fase van het strafproces.

1.5 Informatiebeheer bij Eurojust

Eurojust heeft ernaar gestreefd om de functionaliteit en bruikbaarheid van het CMS te verhogen. Deze database is ontworpen om zaakgebonden data op te slaan en te verwerken alsmede de controle op naleving van de regels rond gegevensbescherming te faciliteren.

Twee geüpgrade versies van het CMS werden gelanceerd om de snelheid waarmee de data worden verwerkt te verhogen en een e-mailbeheersysteem op te zetten dat gebruikers in staat stelt om grote hoeveelheden e-mails van de gedeelde CMS-mailboxen van de Nationale Desks te importeren naar het CMS of een link te creëren.

Eurojust heeft de stroom aan meldingen die zijn ontvangen van de lidstaten gemonitord onder Artikel 13 lid 5 tot 7 van het Eurojust-Besluit van de Raad. Na consultatie van de nationale correspondenten voor Eurojust keurde het College een verbeterde versie van het Artikel 13-formulier goed. Het formulier werd geherstructureerd om het eenvoudiger te maken voor de lidstaten. Het kan ook direct geïmporteerd worden in het CMS.

Op het vlak van de creatie van netwerkconnecties met de 28 lidstaten om de algemene veiligheid bij de informatie-uitwisseling tussen Eurojust en de lidstaten te verbeteren, werd ook vooruitgang geboekt. De veilige netwerkverbinding met Oostenrijk werd operationeel, wat het totaal op 14 brengt (BE, BG, CZ, ES, LV, LU, HU, NL, PL, RO, SI, FI, SE).

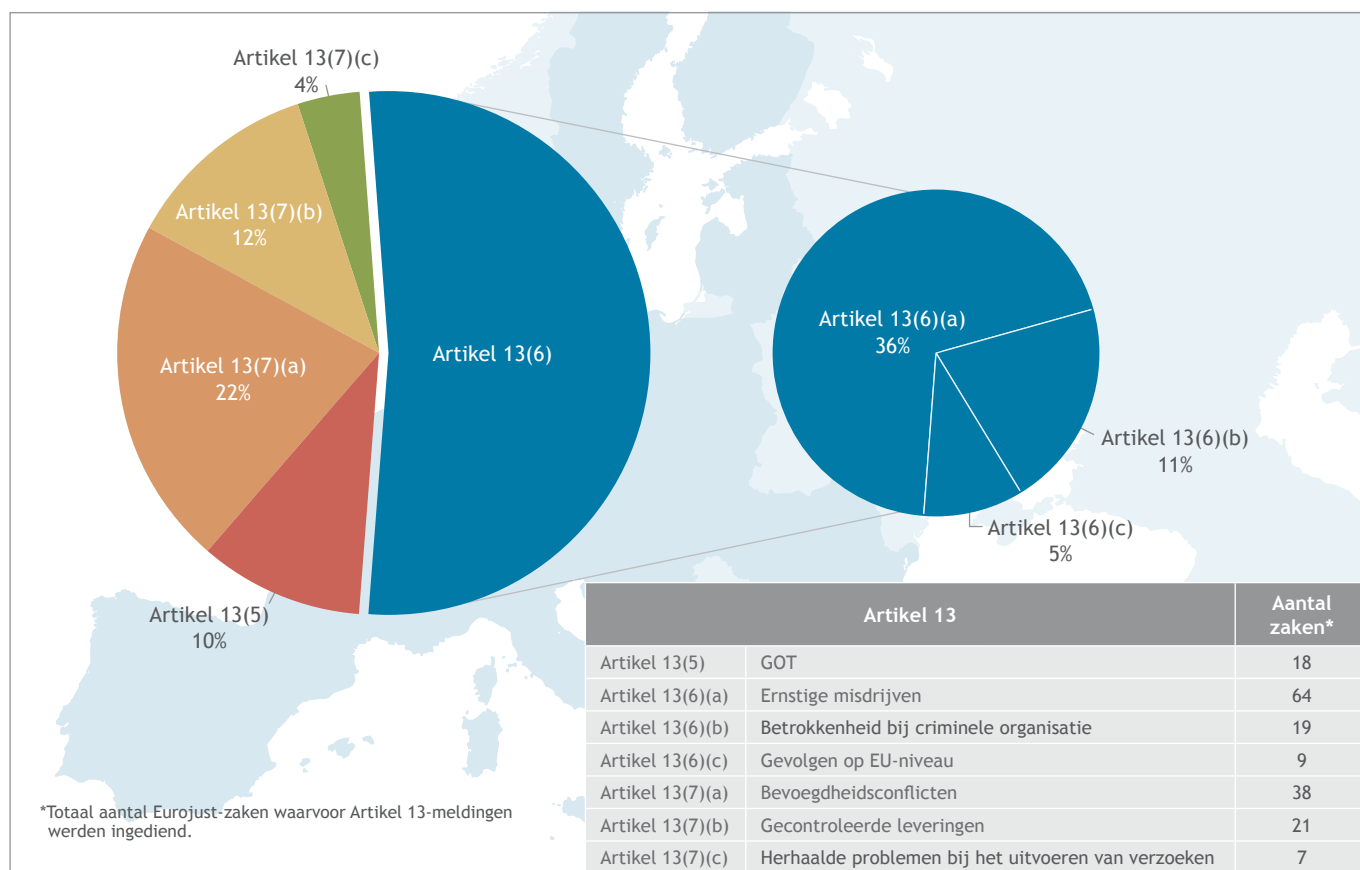
De ontwikkeling en implementatie van oplossingen om de leden van ENCS's in de lidstaten te verbinden met het CMS werden even onderbroken vanwege financiële beperkingen. Er werden nieuwe aanpakken ontwikkeld om ervoor te zorgen dat Eurojust haar operationele en

strategische kennis kan blijven bewaren: 1) het Case Information Form om kwalitatieve informatie (m.u.v. persoonsgegevens) te vergaren over Eurojust-zaken, waardoor kan worden gezocht naar patronen, best practice en geleerde lessen, en 2) de Interface voor Kennisbeheer, welke strategische informatie centraliseert, zoals verslagen rond behandelde zaken over de toepassing van justitiële samenwerkingsinstrumenten en prioritaire misdaaddomeinen, illustraties van zaken en resultaten van Eurojust-vergaderingen.

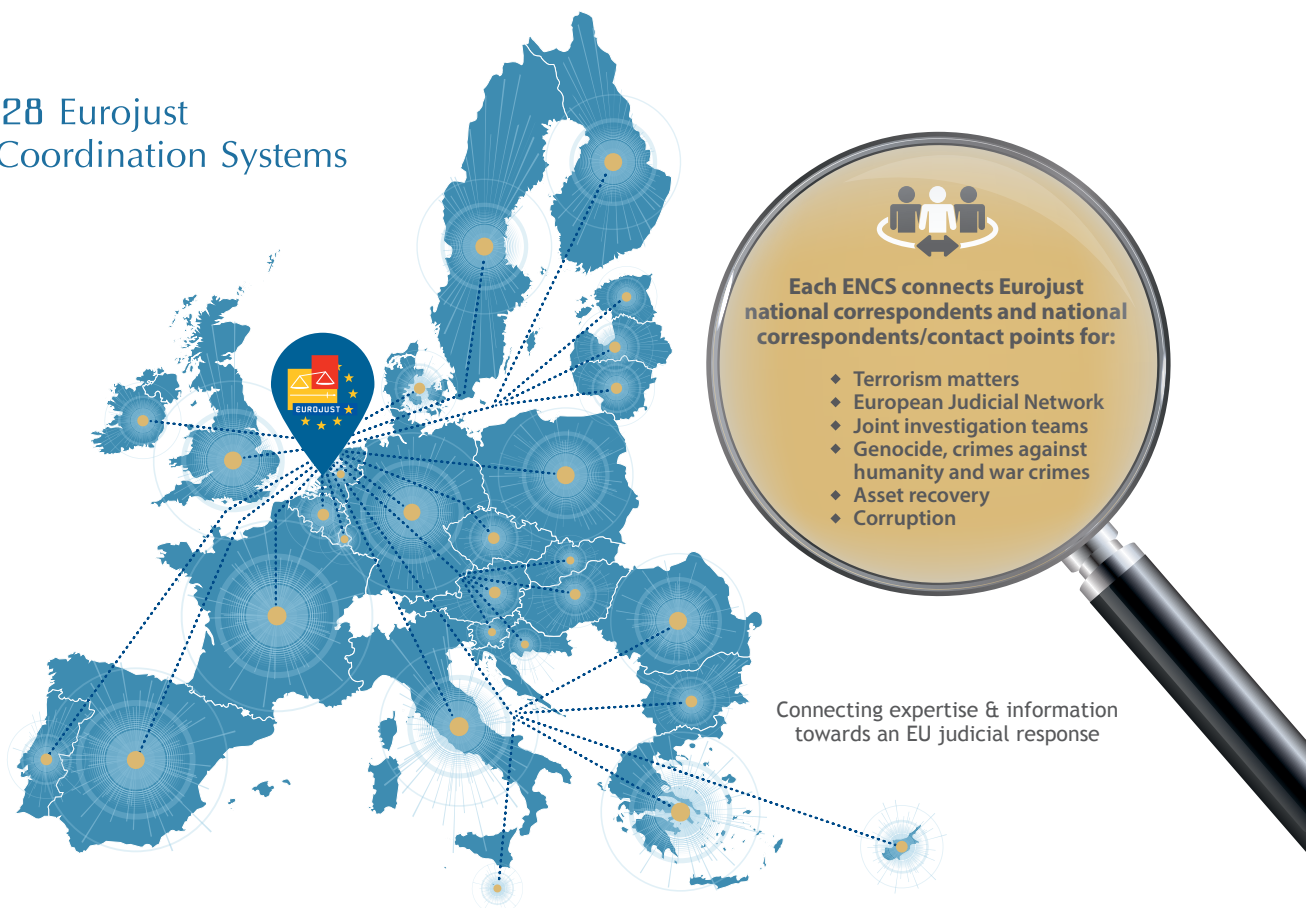
Fiches Suédoises

Het ENCS is totnogtoe geïmplementeerd in 25 lidstaten. De *Fiches Suédoises* bieden: (1) een overzicht van de structuur en werking van het ENCS in de lidstaten, en (2) een verzameling van nationale richtlijnen over de toepassing van Artikel 13 van het Eurojust-Besluit van de Raad, voor het verbeteren van de informatie-uitwisseling tussen de lidstaten en Eurojust en de verdeling van zaken tussen Eurojust en het EJN. Om nog beter te kunnen beantwoorden aan de behoeften van de professionals ontwikkelde Eurojust een nieuw template in 2016, waarin elke nationale ENCS volledig wordt beschreven. Daarnaast omvatten de nieuwe *Fiches* een specifieke sectie over nationale ervaring en best practice ter informatie voor alle lidstaten. De *Fiches* worden regelmatig geüpdatet en zijn beschikbaar voor de nationale correspondenten voor Eurojust in de afgeschermd zone van Eurojust.

Artikel 13-zaken

28 Eurojust National Coordination Systems

2016

tijdslijn

2 juni Den Haag

Strategische bijeenkomst over Sleutels tot cyberspace onder het Nederlandse EU-voorzitterschap

3 juni Den Haag

Gemeenschappelijk Consultatief Forum onder het Nederlandse en Slowaakse voorzitterschap

7 – 9 juni Amsterdam/Den Haag

46^e plenaire vergadering van het EJN en workshop met Nationale Desks van Eurojust

11 – 15 april Den Haag

Studiebezoek EJTN

15 – 16 juni Den Haag

12^e jaarlijkse vergadering van GOT-deskundigen

JANUARI

FEBRUARI

MAART

APRIL

MEI

JUNI

4 – 5 februari Den Haag

Tactische vergadering over de justitiële uitdagingen bij illegale immigrantensmokkel

3 mei Brussel

Eurojust en Montenegro ondertekenen een samenwerkingsovereenkomst

23 mei Den Haag

1^e EU-dag tegen straffeloosheid voor genocide, misdaden tegen de mensheid en oorlogsmisdrijven

24 – 25 mei Den Haag

20^e vergadering van het Europese Genocidenetwerk

22 – 23 juni Den Haag

Tactische vergadering over het vormen van een effectief justitieel antwoord op buitenlandse terroristische strijders

27 juni Den Haag

Eurojust en Oekraïne ondertekenen een samenwerkingsovereenkomst

29 – 30 juni Den Haag

EMPACT-vergadering over georganiseerde vermogenscriminaliteit

12 – 13 oktober Den Haag
21^e vergadering van het Europese
Genocidenetwerk

28 oktober Den Haag
Vergadering onder het Slowaaks
voorzitterschap over Justitiële
Samenwerking in Belastingmisdrijven

11 oktober Den Haag
De heer Julian King, Eurocommissaris
voor de Veiligheidsunie, bezoekt Eurojust

9 november Den Haag
De heer Klaus Meyer-Cabri
wordt verkozen tot
vicevoorzitter van Eurojust

21 – 23 november Bratislava
47^e plenaire vergadering van het EJN

12 juli Den Haag
Eurojust en de Dienst voor Intellectuele Eigendom
van de Europese Unie ondertekenen een
Memorandum van Overeenstemming

JULI

AUGUSTUS

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

1 september Den Haag
Mevrouw Hilde Stoltenberg
wordt gedetacheerd bij Eurojust
als verbindingsmagistraat
voor Noorwegen

24 november Den Haag
Vergadering van het Europees Justitieel
Netwerk voor Cybercriminaliteit

30 november Den Haag
Afscheid van het Eurojust-gebouw

13 december Den Haag
De heer Ladislav Hamran
wordt herverkozen tot
vicevoorzitter van Eurojust

Door Eurojust
behandelde zaken

2.1 Introductie

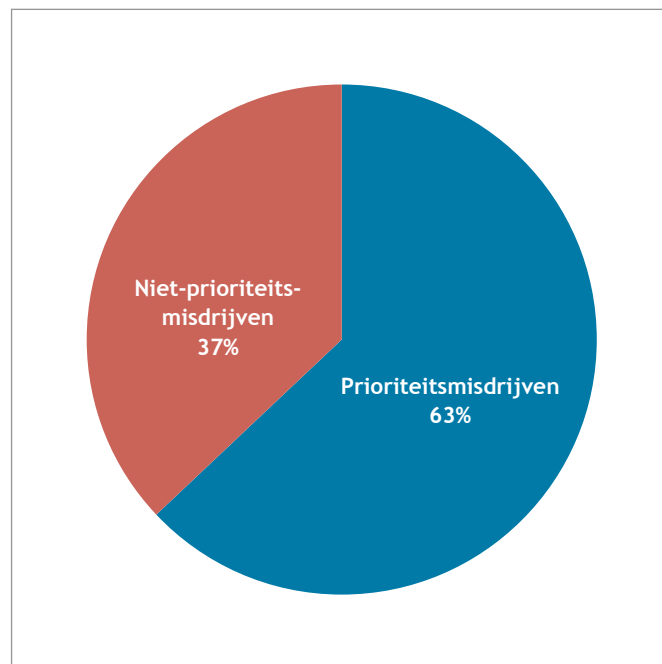
De operationele focus van Eurojust is afgestemd op de prioriteiten van de Europese Agenda's over Veiligheid en Migratie, aangenomen door de Europese Commissie in 2015. De Agenda over Veiligheid identificeert terrorisme, cybercriminaliteit en georganiseerde misdaad als prioriteiten voor de periode 2015 – 2020, doordat ze een steeds groter wordende bedreiging vormen en daarbij horende grensoverschrijdende dimensie. De Agenda over Migratie roept op tot onmiddellijke actie om criminele smokkelnetwerken te ontmantelen. Daarnaast beschrijft het Europese Actieplan tegen Migranten-smokkel 2015 – 2020 de specifieke acties die nodig zijn om de twee agenda's te implementeren.

De rol die Eurojust speelt bij de justitiële samenwerking en coördinatie is cruciaal om OCG's te ontmantelen, de financiële aspecten van misdaad na te jagen, problemen gepaard met meerdere rechtsgebieden te overwinnen en toelaatbaar bewijsmateriaal te vergaren om misdadigers te berechten. Eurojust draagt bij aan de implementatie van de Europese agenda's en heeft haar activiteiten verhoogd, voornamelijk op het vlak van het bestrijden van terrorisme, cybercriminaliteit en georganiseerde misdaad, inclusief illegale immigrantensmokkel en mensenhandel/mensensmokkel. De operationele ondersteuning die Eurojust heeft verleend, omvat de analyse van juridische kwesties, de ontwikkeling van best practice, de samenwerking met derde landen en Europese partners en netwerken van gespecialiseerde justitiële deskundigen.

In 2016 werd de opkomende dreiging van cybercriminaliteit erkend door de Raad in zijn Conclusie van

9 juni 2016 ter oprichting van het EJCN. Het doel van dit netwerk van gespecialiseerde aanklagers en rechters is om de uitdagingen door cybercriminaliteit, misdaad via computers en onderzoeken in de cyberspace aan te pakken, alsook de obstakels voor het effectief bemachtigen en verkrijgen van e-bewijsmateriaal weg te nemen. In overeenstemming met de verwachtingen van de Raad biedt Eurojust ondersteuning aan het netwerk bij het bereiken van de doelstellingen.

Prioriteitsmisdriften bij Eurojust

Prioriteitsmisdriften	Zaken			Coördinatievergaderingen			GOT's		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Terrorisme	14	41	67	4	15	18	2	3	4
Cybercriminaliteit	42	62	60	15	19	13	6	11	8
Illegale immigrantensmokkel	32	60	65	10	20	12	9	9	11
Mensenhandel/mensensmokkel	71	79	93	12	32	33	18	21	32
Fraude	560	647	654	60	76	44	32	34	35
Corruptie	55	90	74	9	10	15	4	4	2
Drugshandel	283	274	254	52	57	41	31	25	24
MOCC's	128	201	199	13	21	19	13	13	12
PIF-delicten	70	69	41	7	11	11	2	5	5
Niet-prioriteitsmisdriften									
Witwaspraktijken	220	283	295	41	55	67	24	30	35
Milieucriminaliteit	5	5	6	0	1	0	0	0	0

De operationele prioriteiten van Eurojust vormen grotendeels een spiegelbeeld van de prioriteiten van de Raad in de strijd tegen ernstige en georganiseerde criminaliteit tussen 2014 en 2017. Als een door vraag- en voorval-gestuurde organisatie omvatten de prioriteiten van Eurojust ook corruptie en terrorisme.

2.1.1 Terrorismen

De gruwelijke aaneenschakeling van dodelijke terroristische aanslagen in Europa onderstreepte het feit dat de lidstaten terrorisme op een gecoördineerde manier moeten bestrijden. Enkel zo zijn succesvolle onderzoeken en vervolgingen mogelijk en kan de justitiële samenwerking gepromoot worden. Er is sprake van een groeiend vertrouwen van de justitiële autoriteiten in Eurojust en een grotere behoefte aan ondersteuning bij terroristische zaken.

Vorig jaar werden bijna vijf keer zo veel terrorismezaken doorverwezen naar Eurojust dan in 2014. We boekten ook een aanzienlijke vooruitgang op het vlak van de informatie-uitwisseling over terroristische misdaden met Eurojust, ingevolge Besluit van de Raad 2005/671/JBZ. In 2015 ondersteunde Eurojust 67 terrorismezaken, inclusief de terroristische aanslagen in Brussel, in vergelijking met 14 in 2014. Eurojust organiseerde 18 coördinatievergaderingen en ondersteunde 4 GOT's. Één daarvan werd recentelijk opgericht.

In 133 zaken werd informatie over terrorismegereleerde vervolgingen overgedragen aan Eurojust, in vergelijking met 30 in 2014. Informatie over afgeronde gerechtelijke procedures werd 275 keer doorgegeven, terwijl dat in 2014 nog maar 180 was. De uitwisseling van terrorismegereleerde informatie met Eurojust stond bovenaan de politieke agenda, met als doel een tijdigere, systematische uitwisseling.

Eurojust bleef haar *Monitor van veroordelingen wegens terrorisme* produceren, alsook *ad hoc* gerechtelijke analyses van belangrijke terroristische veroordelingen om zo naar de praktijkmensen te dissemineren: best practice, diverse en complexe juridische vraagstukken, bevindingen en argumenten van de rechtbanken, ontwikkelingen, in de wetgeving op Europees en nationaal niveau en andere belangrijke elementen, zoals nieuwe rekruterings technieken en vroege indicatoren van radicalisering.

Één van de meest opmerkelijke rechterlijke beslissingen die werden geanalyseerd, had te maken met operatie CESTO, een belangrijk initiatief van de Spaanse autoriteiten met als doelwit een rekruterings- en faciliteringsnetwerk dat buitenlandse terroristische strijders naar Syrië stuurde. De gerechtelijke analyse (Eurojust-document met een beperkte distributie) gaf een samenvatting van de vele juridische uitdagingen waar men tegenkwam, inclusief het gebruik van inlichtingenrapporten bij strafrechtelijke procedures en de moeilijkheid van het bepalen van de terroristische

Monitor van veroordelingen wegens terrorisme

De TCM is een Eurojust-document met beperkte toegang dat wordt verspreid onder aanklagers en rechters die omgaan met terrorismezaken en wordt sinds 2008 regelmatig gepubliceerd. Het verschaft een overzicht van de met terrorisme samenhangende veroordelingen en vrijspraken in de hele Europese Unie, vernieuwingen van wetgeving, alsmede een juridische analyse van relevante vonnissen.

De TCM is gebaseerd op open broninformatie en informatie over veroordelingen voor terroristische misdrijven verschaft door de nationale autoriteiten in de toepassing van het Besluit van de Raad 2005/671/JBZ. De analytische hoofdstukken van, de uitgaven die in 2016 werden geproduceerd, bestonden uit een analyse van vonnissen uitgesproken door rechtbanken in België, Denemarken, Frankrijk, Zweden en Zwitserland betreffende FTF's en terroristische rekruteringsnetwerken.

tische aard van een groep. De analyse dient als een inspiratiebron voor het opbouwen van succesvolle rechtszaken in de lidstaten.

Zoals gevraagd door de Raad in de Conclusie van 2015 over het aanscherpen van het strafrechtelijke antwoord op radicalisering en uiteindelijk terrorisme en gewelddadig extremisme, volgde Eurojust terrorismeveroordelingen op om na te gaan of het gerecht alternatieve straffen voor gevangenschap en herstelprogramma's oplegt. Eurojust moedigde de uitwisseling van nationale praktijken en geleerde lessen aan, voornamelijk in verband met instrumenten voor risicoanalyse gebruikt door rechters en aanklagers voor het bepalen van het dreigingsniveau door buitenlandse terroristische strijders alsook deradicaliseringsprogramma's.

In november bood Eurojust inzicht in haar werk en bevindingen tijdens de hoorzitting van de Commissie LIBE over de preventie en bestrijding van radicalisering.

In 2016 werd in de Eurojust-analyse van het strafrechtelijke antwoord op het fenomeen van buitenlandse terroristische strijders gefocust op specifieke zaken: (i) speciale en noodbevoegdheden van toepassing bij een terroristische aanval; (ii) toelaatbaarheid van (buitenlandse) inlichtingen als bewijsmateriaal in strafrechtelijke procedures; (iii), deradicalisering en alternatieven voor gerechtelijke vervolging en hechtenis; en (v) links tussen terrorisme en georganiseerde misdaad.

Tijdens de tactische vergadering over het *vormen van een effectief justitieel antwoord op het fenomeen van buitenlandse terroristische strijders* met de nationale

correspondenten voor Eurojust voor terrorismezaak – waaronder ook gespecialiseerde antiterrorisme-aanklagers uit Zwitserland, Noorwegen, de VS, Turkije, Montenegro, Albanië, Servië en Bosnië en Herzegovina, alsook de Europese Coördinator voor Terrorismebestrijding, het hoofd van het ECTC en de directeur van het Europese Intelligence and Situation Centre – werden operationele ervaringen uitgewisseld. Hierbij werden onderwerpen besproken zoals rekruteringsnetwerken, grensoverschrijdende verbanden en voorbereiding van terroristische daden.

Het vierde FTF-rapport (geclassificeerd als beperkt op EU-niveau) werd uitgegeven in december. Het omvat alle relevante bevindingen van Eurojust van het hele jaar, de standpunten over de strafrechtelijke reactie op het fenomeen van buitenlandse terroristische strijders, de juridische ontwikkelingen in de lidstaten en een aantal aanbevelingen voor de Europese Unie en lidstaten, alsook opvolgingsacties voor Eurojust.

Eurojust publiceerde ook een samenvatting van de voornaamste bevindingen van het verslag over FTF's van 2015, dat in 2016 gepubliceerd werd als een Eurojust-document met beperkte toegang. Na de aanbevelingen in de verslagen over FTF's van 2014 en 2015 rond een update van het Europese juridische kader voor terrorisme, en op basis van haar eigen operationele ervaring, presenteerde Eurojust in april haar input voor het voorstel voor een Richtlijn rond Terrorismebestrijding tijdens een schaduwvergadering van de Commissie LIBE.

Eurojust speelt een sleutelrol bij het faciliteren van de justitiële samenwerking tussen lidstaten en derde landen, voornamelijk uit de westelijke Balkan en de MENA-regio. Eurojust heeft contactpunten gecreëerd in Algerije, Egypte, Irak, Israël, Jordanië, Libanon, de Palestijnse Autoriteit, Saudi-Arabië en Tunesië. Op 8 juni nam Eurojust deel aan de Europees-Turkse Dialoog rond Terrorismebestrijding. Die leidde tot een blijvende inspanning om de gemeenschappelijke inspanningen tegen de bedreiging van buitenlandse terroristische strijders dringend aan te scherpen en een bevestiging van de Turkse vastberadenheid om nauw samen te werken met Eurojust en andere relevante Europese agentschappen in de strijd tegen dit fenomeen.

Het netwerk van nationale correspondenten voor Eurojust voor terrorisme-aangelegenheden deed dienst als een primair contactpunt als reactie op de terroristische aanslagen in Brussel in 2016. Een uur na de aanslagen van 22 maart, bestaande uit gecoördineerde zelfmoordontploffingen op de metro en in de luchthaven van Zaventem en met 32 doden en honderden gewonden als gevolg, activeerde Eurojust haar netwerk van nationale correspondenten voor terrorisme-aangelegenheden om te garanderen dat de bevoegde justitiële autoriteiten van alle lidstaten dag en nacht beschikbaar waren om onmiddellijk dringende aanvragen voor of besluiten over justitiële samenwerking te ontvangen en te verwerken.

De activering van het netwerk faciliteerde de snelle en uitvoerige assistentie die aan het Belgische onderzoek rond dit enorme terroristische incident werd verleend. Het werk op nationaal niveau werd ondersteund en aangevuld, waarbij de focus werd gelegd op de internationale dimensie van de aanslagen en de identificatie van criminele netwerken en daarmee verband houdende criminele activiteiten. Eurojust werd op stand-by gezet om snel te kunnen reageren op aanvragen voor assistentie en coördinatie van de bevoegde nationale autoriteiten.

Het onderzoek in België onthulde een gesofisticeerd terroristisch netwerk, met verbanden met andere lidstaten en de aanslagen in Parijs. Het kwam aan het licht dat de zelfmoordterroristen werden ondersteund door verschillende individuen en dat ze verbanden hadden met andere ernstige misdaden en netwerken rond wapensmokkel en schriftvervalsing. De persoon die werd gezien naast een van de zelfmoordterroristen op bewakingsbeelden van de aanslagen op de Brusselse metro, wist een aantal minuten voor de ontploffing te ontsnappen en werd geïdentificeerd als een bekende FTF in Syrië. Zijn DNA werd gevonden in verschillende 'safe houses' en wagens die werden gebruikt door het terreurnetwerk, en op basis hiervan werden verbanden ontdekt met andere lidstaten alsook zijn betrokkenheid bij de aanslagen in Parijs.

Het Federaal parket van België vroeg om dringende assistentie van Eurojust om een RHV aan een andere lidstaat te faciliteren. De prompte reactie van Eurojust speelde een grote rol in het uiterst snel identificeren van de correcte autoriteit om over de grenzen heen mee samen te werken. Zo kon de aanvraag onmiddellijk worden uitgevoerd en kon de uitwisseling van informatie op justitieel niveau worden bespoedigd.

De ondersteuning van Eurojust zorgde ervoor dat een van de daders van de aanslagen in Brussel kon

CBRN-E-handboek

Het *CBRN-E-handboek* is een regelmatig geüpdate Eurojust-product. Het geeft aan EU-professionals gespecialiseerde juridische ondersteuning voor meerdere sectoren bij onderzoeken en vervolgingen in verband met transnationale misdrijven die betrekking hebben op chemische, biologische, radiologische, nucleaire stoffen en explosieven (CBRN-E).

Het bevat een overzicht van de meest relevante EU- en internationale wetgeving die te maken heeft met CBRN-E, alsmede supranationale entiteiten, systemen en databases op het gebied van CBRN-E. In 2016 werd een update geproduceerd.

worden opgespoord en gelokaliseerd. Zijn arrestatie vond plaats op 8 april, in coördinatie met de arrestatie diezelfde dag van "de man met het hoedje" die werd gezien op camerabeelden als de zelfmoordterrorist die de plaats van de misdaad was ontvlucht.

2.1.2 Cybercriminaliteit

Binnen de justitiële samenwerking op het vlak van cybercriminaliteit krijgt men te kampen met uiteenlopende uitdagingen, welke grotendeels voortvloeien uit de inherente grenzeloze aard van dit criminele fenomeen en de aanzienlijke juridische verschillen die op nationaal niveau bestaan. In 2016 ondersteunde Eurojust 60 zaken, 13 coördinatievergaderingen en acht GOT's. Twee daarvan werden recentelijk opgericht.

Eurojust gaf niet alleen operationele ondersteuning, maar faciliteerde ook de uitwisseling van ervaringen en expertise tussen de nationale professionals op cruciale vlakken, zoals samenwerking met ISP's in de VS en gegevensencryptie.

Eurojust speelde een belangrijke rol bij de oprichting van een gemeenschap van professionals gespecialiseerd in cybercriminaliteit, en juichte de oprichting van het EJCEN toe. Het EJCEN bestaat uit ten minste één nationale vertegenwoordiger van de justitiële autoriteiten met de juiste expertise per lidstaat.

De bedoeling van het EJCEN is om de samenwerking tussen de bevoegde justitiële autoriteiten te faciliteren en te versterken door de uitwisseling van expertise, best

practice en andere relevante kennis over het onderzoek en de vervolging van cybercriminaliteit mogelijk te maken. Het netwerk moedigt ook de dialoog aan tussen de verschillende spelers en belanghebbenden die een rol spelen bij het beschermen van de rechtsorde in de cyberspace. Eurojust is gevraagd om ondersteuning te bieden en de samenwerking met het netwerk veilig te stellen. In november vond de kick-offvergadering van het EJCEN plaats bij Eurojust. Daarbij werd gefocust op de technische, wettelijke en praktische obstakels voor encryptie en online undercoveronderzoek.

De deskundigen van Eurojust namen deel aan de vergaderingen over elektronisch bewijsmateriaal georganiseerd door de Commissie als een follow-up bij de Conclusies van de Raad van 9 juni 2016 over het verbeteren van strafrecht in de cyberspace. Deze Conclusies identificeerden drie domeinen waarvoor volgens professionals verbeteringen nodig zijn: de uitvoering van RHV's, directe samenwerking met ISP's en mechanismen voor het vastleggen van rechtsbevoegdheid in de cyberspace. Eurojust deelde haar inzichten in de gemeenschappelijke uitdagingen voor professionals en best practice om deze uitdagingen te overwinnen, inclusief problemen bij de rechtsbevoegdheid in de cyberspace.

Eurojust bleef nauw samenwerken met andere belanghebbenden en institutionele partners om de effectiviteit van onderzoeken en vervolgingen op het gebied van cybercriminaliteit te garanderen. Vooral de gedetacheerde Nationale Deskundige voor Cybercriminaliteit van Eurojust fungeerde als bruggenbouwer tussen Eurojust en Europol. Zo werd de informatie-uitwisseling gefaciliteerd en de samenwerking met EC3 ondersteund en gecoördineerd.

Binnen het kader van het EMPACT Cybercriminaliteit – Kindermisbruik voerde Eurojust een analyse uit van Eurojust-zaken over online kindermisbruik. Daarbij zette Eurojust de uitdagingen binnen de onderzoeken en de vervolgingen van kindermisbruik uiteen, alsook oplossingen en best practice.

Van januari tot maart 2016 werd een Amerikaanse aanklager voor cybercriminaliteit gedetacheerd naar Eurojust om er met de Nationale Desks en EC3 samen te werken, dit om de operationele samenwerking met de Amerikaanse vertegenwoordiger te verdiepen in zaken over cybercriminaliteit en de kennis van het Amerikaanse strafrechtstelsel te verbreden. Eurojust en de Amerikaanse autoriteiten moedigden dit initiatief beide aan en dit leidde tot hele goede resultaten.

Eurojust voegde zich bij de groeiende coalitie van publieke en private entiteiten die "No More Ransom" ondersteunen, een project dat oorspronkelijk is opgestart door de Nederlandse autoriteiten, EC3 en twee privé-bedrijven voor cyberveiligheid. Het doel van het project is om slachtoffers van ransomware actief te helpen door decoderingssleutels, die tijdens het strafrechtelijke onderzoek werden ontdekt, beschikbaar te stellen.

Justitiële Monitor inzake Cybercriminaliteit

In 2016 lanceerde Eurojust de CJM. De CJM is een Eurojust-document met beperkte toegang. Het wordt één keer per jaar gepubliceerd en is ontworpen als rapporteringsinstrument om professionals te ondersteunen bij het onderzoek en de gerechtelijke vervolging van zaken van cybercriminaliteit. De CJM vat de relevante ontwikkelingen samen op het gebied van wetgeving van cybercriminaliteit en misdaad via computers. Daarnaast biedt het een uitgebreide analyse van bepaalde uitspraken van nationale rechtbanken in zaken van cybercriminaliteit, alsook een hoofdstuk over een actueel onderwerp, geselecteerd op basis van lopende discussies of opkomende trends.

In de CJM van vorig jaar werden twee actuele onderwerpen besproken: de uitspraak van de rechtbank in de Belgische Yahoo!-zaak en toegang op afstand tot gegevens of een computersysteem.

Meeting of the European Judicial Cybercrime Network, November 2016

De heer **Branislav Boháčik**, aanklager, Openbaar Ministerie van de Slowaakse Republiek, zei:

Met de oprichting van het EJCN wordt de aanhoudende wens van de professionals vervuld. Via dit netwerk zullen ze hun ervaringen en expertise kunnen delen en nauw kunnen samenwerken met hun collega's van de Europese lidstaten. Ze zullen kunnen omgaan met de talrijke uitdagingen waar ze mee te kampen krijgen tijdens onderzoeken en vervolgingen van cybercriminaliteit en misdaad via de computer, zoals encryptie.

Eurojust is lid van de stuurgroep van het Project Cybercriminaliteit, gelanceerd door het Wereld Economisch Forum in 2015, met als doel om de samenwerking tussen de publieke en de private partners op het gebied van de bestrijding van cybercriminaliteit te verbeteren. In het kader van dit project werden in 2016 "Aanbevelingen voor een publiek-privaat partnerschap tegen cybercriminaliteit" gepubliceerd.

2.1.3 Illegale immigrantensmokkel

De lidstaten bleven in 2016 kampen met ernstige uitdagingen door de enorme stijging in IIS. Ze keken naar de Europese agentschappen en instellingen om nieuwe en effectievere middelen te identificeren en toe te passen om dit ongekende humanitaire noodsituatie aan te pakken. Eurojust hernieuwde zijn inspanningen rond het versterken van het vermogen van de lidstaten om de OCG's achter de smokkel- en illegale handelsnetwerken te ontmantelen en gerechtelijk te vervolgen.

Eurojust registreerde 65 zaken, een lichte stijging in vergelijking met 2015, tijdens de piek van de humanitaire crisis, organiseerde 12 coördinatievergaderingen en ondersteunde 11 GOT's. Vijf daarvan werden recentelijk opgericht. Één GOT werd gevormd met een derde land (Servië). Het gebruik van GOT's in zaken van IIS en de betrokkenheid van derde landen bij GOT's waren onderwerpen van de jaarlijkse vergadering van GOT-deskundigen (zie secties 1.4 en 6.2).

Eurojust ondersteunt lidstaten in de frontlinie die geconfronteerd worden met een specifieke en buitensporige migratiedruk aan hun externe grenzen. De activiteiten die werden uitgevoerd op de Hotspot-locaties zijn voornamelijk gericht op identificatie, registratie en screening van migranten. Eurojust is niet fysiek aanwezig in de Hotspots, maar heeft speciale justitiële contactpunten opgezet in Griekenland en Italië om Hotspot-locaties te ondersteunen en relevante informatie en zaken naar de Nationale Desks van Eurojust

te leiden voor justitiële opvolging en coördinatie op EU-niveau.

De thematische groep rond Illegale Immigranten-smokkel, opgericht in 2015, verleent assistentie aan professionals die te maken hebben met grensoverschrijdende IIS. Eurojust analyseerde nationale jurisprudentie over IIS en gerelateerde strafbare feiten in Spanje, Italië en Frankrijk en identificeerde de wettelijke en praktische uitdagingen in het onderzoek en de gerechtelijke vervolging, en de best practice. Eurojust verzamelt informatie en ontwikkelt instrumenten voor professionals over de toepasselijke nationale wetgeving rond IIS en gerelateerde misdaden in lidstaten, inclusief de sterke en zwakke punten van

dergelijke wetten, om zo professionals bij te staan bij het ontwerpen van effectieve strategieën voor rechtsvervolging. Eurojust ondersteunde daarnaast ook de Commissie bij de evaluatie van de Europese wetgeving over de bevordering van illegale migratie, het zogenaamde 'pakket maatregelen', door input te bieden vanuit een perspectief van rechtsvervolging.

In februari organiseerde Eurojust een tactische vergadering over de *justitiële uitdagingen bij illegale immigrantensmokkel*. De deelnemers gaven een overzicht van operationele samenwerking tussen Europese partners in de strijd tegen IIS en de ervaring van contactpunten en verbindingsmagistraten in andere lidstaten, alsook in de Hotspots in Italië en Griekenland.

Rechtsbevoegdheid in een zaak van illegale immigrantensmokkel

In augustus 2015 werd een verlaten vrachtwagen gevonden dicht bij een snelweg in Oostenrijk, nabij de Hongaarse grens. Binnenin werden de lichamen van 71 migranten ontdekt. Het incident zette meteen een onderzoek in Hongarije en Oostenrijk in gang. Vier verdachten met de Bulgaarse nationaliteit en een Afghaanse verdachte, stuk voor stuk lid van een OCG betrokken bij illegale immigrantensmokkel, werden geïdentificeerd en vier dagen later in Hongarije gearresteerd. Later werden ook de zogenaamde helpers van de misdaden gearresteerd in Duitsland. Er werden ook zaken geopend voor verdachten in Bulgarije en Servië.

Om een vlotte justitiële samenwerking tussen de betrokken landen mogelijk te maken, vroegen de Hongaarse autoriteiten om de hulp van Eurojust. Er werd binnen 48 uur na de aanvraag een coördinatievergadering georganiseerd, voorafgegaan door een operationele vergadering bij Europol. Tijdens de coördinatievergadering van Eurojust werd duidelijk dat er meer dan 10 onderzoeken in Duitsland liepen aangaande het transport van migranten dat was gepland, georganiseerd en uitgevoerd door dezelfde OCG. Dat onderstreepte alleen maar de nood aan samenwerking en informatie-uitwisseling. Een GOT tussen Hongarije, Oostenrijk en Duitsland werd overwogen, maar de deelnemers kwamen tot de conclusie dat een samenwerking op basis van RHV-verzoeken geschikter was. Oostenrijk had al verschillende RHV-verzoeken naar Hongarije verstuurd en EAB's aan zowel Hongarije en Bulgarije uitgevaardigd.

In de nasleep van de coördinatievergadering monitorde en faciliteerde Eurojust de uitvoering van de Hongaarse RHV-verzoeken aan Servië, Slowakije en Italië om informatie rond de zaak en bewijsmateriaal te verkrijgen. Er was echter sprake van een wettelijk obstakel in verband met gegevensbewaring toen een Hongaars RHV-verzoek voor telecomdata verstuurd werd aan Slowakije. Door de ongeldigverklaring van de Richtlijn over Gegevensbewaring door het HvJ-EU in 2015 was er ten tijde van het incident geen wet op gegevensbewaring van kracht in Slowakije. Nadat een nieuwe Slowaakse wet met een bewaarperiode van zes maanden van kracht werd in januari 2016, slaagden de nationale autoriteiten erin om de tijdige uitvoering van het verzoek te garanderen, met de assistentie van Eurojust.

Om mogelijke bevoegdheidsconflicten te vermijden die hadden kunnen ontstaan doordat parallelle onderzoeken werden uitgevoerd en arrestatiebevelen waren uitgevaardigd, zorgde Eurojust ervoor dat er een effectieve strategie werd overeengekomen. Door de wijdvertakte activiteiten van de OCG, was een verdeling van de taken nodig voor een succesvolle vervolging. Aangezien het onderzoek aantoonde dat de vermeende moorden en mensensmokkel hadden plaatsgevonden op Hongaars grondgebied, werd een overdracht van vervolging vanuit Oostenrijk besproken, aangezien het concentreren van de vervolging in één lidstaat de effectiviteit en degelijkheid van de zaak tegen de leden van de OCG zou verhogen. Het parallelle onderzoek liep tot november 2015, toen de overdracht van de Oostenrijkse vervolging plaatsvond. Vanaf dat moment stemden de Hongaarse autoriteiten ermee in om alle aspecten van de vervolging voor hun rekening te nemen. Daarvoor werd bewijsmateriaal dat in Oostenrijk werd vergaard, inclusief de meningen van deskundigen, autopsies en DNA-tests, ter beschikking gesteld voor gebruik in de Hongaarse procedure. Terzelfdertijd droeg Oostenrijk ook de gerechtelijke vervolging in een andere, daarmee verbonden zaak over aan de Hongaarse autoriteiten. De Duitse autoriteiten zouden de in Duitsland gearresteerde helpers vervolgen. Om een onderscheid te helpen maken tussen de chauffeurs en de organisatoren binnen de OCG, bezorgden de Hongaarse autoriteiten hun Duitse tegenhangers de wettelijke bepalingen op basis waarvan de strafvervolging in Hongarije was ingesteld. Eind 2016 bevond zowel de Hongaarse als de Duitse zaak zich in de fase van het vooronderzoek, de fase voor het proces dus.

De focus lag op het delen van informatie en de inzameling en toelaatbaarheid van bewijsmateriaal en andere praktische kwesties die een invloed hebben op de justitiële samenwerking. Er werden ook problemen omtrent vertalen en tolken besproken, want de nationale autoriteiten ondervonden grote problemen, bijvoorbeeld bij het vinden van beëdigde en betrouwbare vertalers en tolken voor zeldzame talen en dialecten van migranten en OCG's en problemen door de hoge kosten en het enorme volume aan bewijsmateriaal. In een voorbeeld dat is besproken tijdens de vergadering kon een aanklager geen bewijsmateriaal (onderschepte telefoongesprekken) gebruiken van een andere lidstaat, omdat de vertaling te hoge kosten met zich zou meebrengen. Het gebrek aan fondsen voor het vertalen van een bevel tot voorlopige hechtenis van meer dan 350 pagina's speelde eveneens een rol in een complexe IIS-zaak die is geregistreerd bij Eurojust. De vertaling was essentieel voor het opstarten van onderzoek in de respectievelijke rechtsgebieden. Hierdoor hebben niet alle lidstaten het onderzoek geopend. Er werd een resultatenverslag van de vergadering gepubliceerd als EU-document 9456/16.

In april nodigde Eurojust justitiële en wetshandhavingsverantwoordelijken uit Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, België en Nederland uit voor een operationele vergadering over IIS in de Noordzeeregio. De deelnemers onderstreepten de behoefte aan een verbeterde informatie-uitwisseling, een facilitering van de financiële onderzoeken gericht op het in beslag nemen van aanzienlijke winsten gegenereerd door smokkelactiviteiten, een verhoogde aandacht voor het gebruik van vervalste officiële documenten, en verhoogde grensoverschrijdende bewakingsactiviteiten om smokkelmisdrijven beter in kaart te kunnen brengen en sterkere rechtszaken te kunnen opbouwen.

Eurojust bleef streven naar een verhoging van de operationele samenwerking met derde landen en andere institutionele partners en nam deel aan de contactgroep van EU-agentschappen van de Commissie over migrantensmokkel.

Een hooggeplaatste delegatie van EUNAVFOR MED bezocht Eurojust in juli en besprak zijn activiteiten met het College, deelde inzichten over justitiële aspecten en de kwaliteit van informatie-uitwisseling en zocht naar nog andere manieren om hun wederzijdse relatie te versterken binnen het kader van het Memorandum van Overeenstemming dat in oktober 2015 werd ondertekend. Er vonden regelmatige vergaderingen plaats met Europol om de betrokkenheid in prioritaire zaken en de vooruitgang met JOT MARE te bespreken. Eurojust nam deel aan de activiteiten onder EMPACT FII (Facilitated Illegal Immigration).

2.1.4 Mensenhandel/mensensmokkel

De ondersteuning van Eurojust aan nationale onderzoeken en vervolgingen van mensenhandel intensifieerde. Eurojust heeft 93 zaken geregistreerd en

33 coördinatievergaderingen georganiseerd. Voor de eerste keer waren twee Latijns-Amerikaanse landen, Colombia en Paraguay, als aangezochte landen betrokken bij zaken. Er werd een aanzienlijke stijging opgemerkt wat het gebruik van GOT's betreft: 32 GOT's waren actief in zaken aangaande mensenhandel/mensensmokkel (21 in 2015). 19 daarvan werden recentelijk opgericht in 2016.

Eurojust combineerde haar operationele ondersteuning met strategische activiteiten om de effectiviteit van de internationale justitiële samenwerking te verhogen en haar partnerschap met andere Europese instellingen en agentschappen te stimuleren, met als doel het stroomlijnen van de acties en het optimaliseren van de middelen in de strijd tegen mensenhandel/mensensmokkel.

In juni bezocht de EU-Coördinator voor de Bestrijding van Mensenhandel Eurojust om de impact te bespreken van de nationale wetten die de eindconsumenten of de gebruikers van diensten of activiteiten die voortvloeien uit het uitbuiten van slachtoffers van mensenhandel strafbaar stellen, in overeenstemming met Artikel 18 van de Richtlijn voor de Bestrijding van Mensenhandel 2011/36/EU. Ze presenteerde

Strategie voor corruptiezaak uitwerkt tijdens een niveau II-vergadering

Een Spaans onderzoek naar corruptie en daaraan gerelateerde witwaspraktijken bij internationale handelsactiviteiten werd opgestart in 2013, na een RHV-verzoek van Luxemburg dat aangaf dat voor een deel van de criminele activiteiten in die lidstaat de opdracht uit Spanje gegeven zou kunnen zijn. De illegale praktijken hadden betrekking op openbare instellingen in Angola en publieke en private bedrijven in Spanje. De misdrijven werden zeggend begaan door kaderleden van een Spaans publiek bedrijf dat de opdracht kreeg om voertuigen, uniformen en andere materiaal aan de nationale politie van Angola te leveren. In oktober 2014 sloot de onderzoeksrechter in Luxemburg de zaak formeel en gaf hij deze door aan de Spaanse autoriteiten als een spontane uitwisseling van informatie in overeenstemming met artikel 7 van de Rechtshulpovereenkomst van 2000.

Het onderzoek in Luxemburg en Spanje had aan het licht gebracht dat de Angolese autoriteiten meer dan 150 miljoen EUR hadden betaald aan het Spaanse bedrijf via een bankrekening in China. Het Spaanse bedrijf

in kwestie had echter maar politiemateriaal ter waarde van 50 miljoen EUR aan Angola geleverd. De resterende 100 miljoen EUR was vermoedelijk verduisterd door personen in Angola en Spanje. De verdachten creëerden een netwerk van bankrekeningen en lege vennootschappen in Angola, Europa en Azië om de uiteindelijke bestemming van het gestolen geld te verbergen, en dat na een traditioneel patroon van witwassen in opeenvolgende fases: plaatsing, opstapeling en integratie.

Om getuigenverklaringen en informatie over de bankrekeningen die zijn gebruikt in Angola te verzamelen, stuurden de Spaanse autoriteiten in februari 2015 een RHV-verzoek naar Angola op basis van het Verdrag van de VN tegen Corruptie van 2003. Bepaalde banken en personen in Europese landen waren zagezegd ook betrokken bij de strafbare feiten. Daarom benaderden de Spaanse autoriteiten Eurojust in juni 2015 voor de eerste keer omdat ze meer informatie wensten over de stand van uitvoering van RHV-verzoeken die in het verleden al waren uitgevaardigd in Luxemburg, België en Zwitserland onder het Verdrag van de OESO inzake de bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties.

De Spaanse Nationale Desk hield een **niveau II-vergadering** met de Belgische Nationale Desk en de Zwitserse verbindingsmagistraat om een samenwerkingsstrategie af te spreken. Hierdoor kon Eurojust de vlotte uitvoering van verschillende RHV-verzoeken aan Zwitserland en België faciliteren om zo informatie te krijgen over bankrekeningen van verdachten en die rekeningen zo snel mogelijk bevriezen. Naarmate de zaak vorderde en er meer bewijsmateriaal werd verzameld, vaardigde Spanje in oktober 2015 RHV-verzoeken uit aan Frankrijk, Italië, Portugal en het Verenigd Koninkrijk. Om de resterende behoefte aan samenwerking te bepalen, verschaftte Eurojust een analyse van het gebruikte witwaspatroon en de betrokken verdachten, alsook een overzicht van de stand van uitvoering van de verzoeken.

Eurojust assisteerde de Spaanse autoriteiten toen er een aanvullend RHV-verzoek naar Angola werd verstuurd. Hierbij werd de Angolese autoriteiten gevraagd om vier verdachten in staat van beschuldiging te stellen. Om de uitvoering van de initiële en aanvullende RHV-verzoeken te versterken, adviseerde de Portugese Nationale Desk de assistentie van de Angolese aanklager als contactpersoon voor internationale justitiële samenwerking voor de Gemeenschap van Portugees Spreekende Landen (CPLP). Deze actie resulteerde in een succesvolle samenwerking met de Angolese autoriteiten. Tegen oktober 2016 waren de RHV-verzoeken uitgevoerd.

Als resultaat van succesvolle onderzoeken en de internationale justitiële samenwerking via Eurojust, werden rechtszaken geopend tegen sommige van de verdachten in Spanje in 2016.

aan het College ook de bevindingen van het verslag van de Commissie over de vooruitgang die is geboekt op het vlak van mensenhandel/mensensmokkel en de *Studie over jurisprudentie aangaande THB voor arbeidsuitbuiting*, die is gepubliceerd in oktober 2015.

Eurojust verleende haar input voor de Europese post-2016-strategie aangaande mensenhandel, in lijn met de *EU-strategie voor de uitroeiing van mensenhandel 2012-2016*. Eurojust identificeerde de volgende prioriteiten: het verhogen van justitiële samenwerking in grensoverschrijdende zaken van mensenhandel/mensensmokkel, inclusief samenwerking met derde landen; het verkennen van de verbanden tussen THB en IIS; en het aanpakken van de kenmerken van THB-zaken met kinderslachtoffers.

Eurojust ondersteunde het project *TeamWork! Het versterken van de multidisciplinaire samenwerking tegen mensenhandel voor arbeidsuitbuiting*, en mode-reerde de workshop *Het gerechtelijk vervolgen van THB met het doel van arbeidsuitbuiting*. Dit resulteerde in de publicatie van een handboek voor deskundigen over de multidisciplinaire samenwerking tegen

THB met het doel van arbeidsuitbuiting. Zo biedt Eurojust ondersteuning voor aanklagers die te maken hebben met grensoverschrijdende zaken van mensenhandel/mensensmokkel.

Eurojust droeg ook bij aan het verslag in navolging van de workshop voor deskundigen van het netwerk van JBZ-agentschappen, dat FRA in april heeft georganiseerd, over slachtoffers van ernstige en georganiseerde misdaad: *Hoe kunnen JBZ-agentschappen de impact van hun werk voor slachtoffers van ernstige en georganiseerde misdaad verbeteren?* Eurojust onderstreepte het belang van het beschermen van de slachtoffers van mensenhandel/mensensmokkel, alsmede hun families in hun land van herkomst, en het verhogen van het bewustzijn rond de slachtoffers bij de aanklagers.

2.1.5 Fraude

Fraudezaken vertegenwoordigen het grootste aantal geregistreerde zaken (654), met coördinatievergaderingen (44), coördinatiecentra (5) en GOT's (35, waarvan negen recentelijk werden opgericht). Eurojust

ondersteunde nationale autoriteiten door expertise te verlenen, voornamelijk inzake het bestrijden van btw-fraude en belastingdelicten, alsook de bescherming van intellectuele-eigendomsrechten (IPR).

Gevallen van btw-fraude (zogenaamde "carrousel-fraude") zijn bijzonder complex. Vaak zijn hier frauduleuze handelaars bij betrokken die goederen btw-vrij importeren en exporteren van de ene lidstaat naar de andere. In elke fase van deze frauduleuze handel wordt btw toegevoegd (soms tot 25 procent) en verdwijnen de bedrijven in de carrousel. De laatste uitvoerder vraagt een btw-teruggave van de overheid en verdwijnt dan uiteindelijk ook.

De samenwerking met belanghebbenden en institutionele partners werd voortgezet. In juli ondertekenden Eurojust en het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO), vroeger bekend onder de naam Bureau voor de Harmonisatie van de Interne Markt (OHIM), een Memorandum van Overeenstemming (MoU) om de bestaande vruchtbare samenwerking uit te breiden, waarbij ondersteuning wordt verleend aan Europese aanklagers die werken met IPR-overtredingen. Het MoU maakt de verdere ontwikkeling van specifieke samenwerkingsprojecten mogelijk, zoals gemeenschappelijke bijeenkomsten, trainingen en inlichtingen om aanklagers te ondersteunen. Daarnaast versterkt het MoU de capaciteiten van het European Intellectual Property Prosecutors Network (EIPPN).

In oktober organiseerde Eurojust in samenwerking met het Slowaakse EU-voorzitterschap een tactische vergadering: *Justitiële samenwerking rond belastingdelicten*, met hooggeplaatste aanklagers gespecialiseerd in het bestrijden van fraude uit de lidstaten, Zwitserland en de VS (zie sectie 4.2).

Eurojust nam deel aan de publieke hoorzitting van het Europees Parlement: *Bestrijding van witwaspraktijken en belastingontduiking: Wie garandeert dat de regels worden nageleefd en wie legt ze op?*, die in november werd gehouden.

Eurojust werd lid van de Adviesraad van Stakeholders van de Intellectual Property Crime Coordinated Coalition, die in juli 2016 werd opgericht bij Europol. Het doel van deze coalitie is om belanghebbenden van de publieke en private sector samen te brengen en synergieën te creëren tussen de acties die worden ondernomen door verschillende entiteiten die zijn betrokken bij de strijd tegen inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten.

2.1.6 Corruptie

Corruptie ondermijnt het vertrouwen in de publieke en private sector. Eurojust streeft ernaar de autoriteiten voor rechtsvervolging en justitie in de lidstaten te ondersteunen in hun strijd tegen corruptie. Het behandelde 74 corruptiezaken, organiseerde 15 coö-

rdinatievergaderingen en ondersteunde twee GOT's, waarvan één recentelijk werd opgericht.

Om potentiële operationele partners te informeren van het werk van Eurojust op het vlak van corruptie, ontving Eurojust vertegenwoordigers van het Corruption Hunters' Network en twee Oekraïense autoriteiten, het Nationale Bureau, een federaal agentschap voor wetshandhaving dat verantwoordelijk is voor het onderzoek van corruptiemisdrijven van senior overheidsfunctionarissen, en de Special Anti-Corruption Prosecutor's Office, dat verantwoordelijk is voor het gerechtelijk vervolgen van zaken die zijn onderzocht door het Nationale Bureau.

Eurojust neemt als waarnemer deel aan het Camden Asset Recovery Inter-Agency Network (CARIN) en het Asset Recovery Offices (ARO) Platform, respectievelijk sinds 2004 en 2008.

2.1.7 Drugshandel

Eurojust behandelde een aanzienlijk aantal zaken van drugshandel (254), met coördinatievergaderingen (41), coördinatiecentra (1) en GOT's (24, waarvan 13 recentelijk werden opgericht). In nauwe samenwerking met de institutionele partners werkte Eurojust toe naar een versterking van het vermogen van de lidstaten om opkomende bedreigingen op het vlak van nieuwe psychoactieve stoffen (NPS) alsook gecontroleerde leveringen effectief aan te pakken.

In november publiceerden Eurojust en het EMCDDA een rapport genaamd [*Nieuwe psychoactieve stoffen in Europa: wetgeving en vervolging – huidige uitdagingen en oplossingen*](#). De bedoeling van dit rapport is om nationale autoriteiten te ondersteunen die te kampen krijgen met de razendsnelle evolutie van de Europese markt voor NPS, waardoor ze het moeilijk hebben om geschikte en efficiënte controlemechanismen te vinden. Het rapport combineert de operationele ervaring van Eurojust op het vlak van grensoverschrijdende gerechtelijke vervolgingen voor drugs en de analyse van de uitspraak van het HvJ-EU d.d. 10 juli 2014 over medicinale producten (gevoegde zaken C-358/13 en C-181/14) met de capaciteiten van het EMCDDA op het vlak van drugmonitoring en analytische vaardigheden.

Eurojust verleent advies aan de nationale autoriteiten over het omzetten van de informatie die is vergaard tijdens een gecontroleerde levering in bewijsmateriaal en faciliteert de uitwisseling van informatie en documenten na RHV-verzoeken. In oktober 2015 hield het College een thematische discussie over de wettelijke vereisten en operationele kwesties aangaande gecontroleerde leveringen (zie [*Jaarverslag van Eurojust van 2014*](#), p. 60). Eurojust bleef contact onderhouden met de Raad van Europa en Europol om mogelijke synergieën te identificeren en deelde haar verslag, *Wettelijke en Operationele Problemen geïdentificeerd bij Gecontroleerde Leveringen* binnen de daarmee verband houdende EMPACT-projecten. Eurojust

draagt bij aan het opstellen van een handboek over gecontroleerde leveringen, een initiatief onder leiding van de Pompidou-groep (Raad van Europa), dat naar verwachting in 2017 zal worden gepubliceerd.

2.1.8 Georganiseerde vermogensdelicten door MOCG's

Een georganiseerd vermogensdelict (OPC) gepleegd door mobiele georganiseerde criminele groepen (MOCG's) bestrijkt een grote variëteit van strafbare feiten, zoals handel in gestolen voertuigen, koperdiefstal, zakkenrollerij, roof en reeksen van inbraken. Eurojust ondersteunde 199 zaken, 19 coördinatievergaderingen en 12 GOT's. Vier daarvan werden recentelijk opgericht. Eurojust organiseerde twee coördinatiecentra over diefstal van motorvoertuigen.

Een drie jaar durend programma dat Eurojust en Spanje gezamenlijk hebben ontwikkeld als operationele actie binnen het EMPACT-project over OPC, eindigde in juni met een door Eurojust georganiseerde bijeenkomst. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door deskundigen op het vlak van onderzoek en gerechtelijke vervolgingen van OPC, onder wie vertegenwoordigers van de nationale autoriteiten voor justitie en wetshandhaving van de lidstaten, Noorwegen en IJsland, de Commissie, CEPOL en Europol. De doelen van deze bijeenkomst waren om het bewustzijn bij de officieren voor wetshandhaving, aanklagers en rechters te verhogen over de unieke aspecten van het onderzoek naar en het vervolgen van POC en MOCG's,

om visies uit te wisselen over mogelijke mazen in de wetgeving en praktische moeilijkheden, en om best practice te identificeren.

Het definitieve rapport werd uitgegeven in december en gaf een samenvatting van de besprekingen en bevindingen, alsook de conclusies van het drie jaar durende programma. In het rapport werd vastgesteld dat de nationale autoriteiten, hoewel er geen aanzienlijke mazen in de wetgeving zijn die invloed lijken te hebben op het onderzoek naar en de vervolging van OPC, toch hun huidige praktijken en strategieën moesten herzien, voornamelijk op het vlak van de middelen en methodes die worden gebruikt bij complexe onderzoeken van andere ernstige georganiseerde misdaden (bijv. forensisch bewijs (DNA) of speciale onderzoekstechnieken (bijv. onderschepping van communicatie)), en het niveau van internationale samenwerking moeten verhogen, ook met Eurojust en het EJJN.

2.1.9 PIF-delicten

De operationele ondersteuning van Eurojust in zaken rond delicten die direct of indirect invloed hebben of zouden kunnen hebben op de Europese financiële belangen (PIF-delicten) bleef op hetzelfde niveau als in 2015. Er werden 11 coördinatievergaderingen en vijf GOT's georganiseerd. Één daarvan werd recentelijke opgericht. Toch is het aantal PIF-zaken dat is geregistreerd in 2016 gezakt van 69 tot 41. In de statistieken van Eurojust wordt btw-fraude behandeld als een afzonderlijke categorie.

2.2 Behandelde zaken van Eurojust rond criminele organisaties van het maffiatype

Sinds 2012 hielden al meer dan 145 Eurojust-zaken verband met OCG's van het Italiaanse maffiatype, zoals Cosa Nostra, Camorra en 'Ndrangheta. De behandelde zaken bij Eurojust bevestigen de transnationale dimensie van OCG's van het Italiaanse maffiatype. Door de jaren heen hebben zij wereldwijde partnerschappen gesloten met criminele groepen van overal ter wereld, die met name actief zijn op het vlak van drugshandel en witwaspraktijken.

Deze OCG's wassen de opbrengsten van onwettige activiteiten die zijn uitgevoerd in Italië wit in andere landen, en zijn ook massaal de officiële economie van verschillende lidstaten geïnfilteerd, zoals Spanje (de favoriet van de Italiaanse Camorra), Nederland, Roemenië, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, onder andere door de aanwezigheid van gevaarlijke Italiaanse voortvluchtigen en hun netwerken van partners en helpers. Dergelijke infiltraties worden doorgaans direct uitgevoerd door partners van de OCG of via de leiders, door middel van vastgoedinvesteringen en deelname aan publieke of private contracten, met name in het domein van de bouw, openbare voorzieningen en afvalverwijdering.

Volgens de Italiaanse strafwet is "deelname aan een criminele organisatie" een misdrijf op zich. In overeenstemming met artikelen 416 en 416bis van het Italiaanse strafwetboek en zoals voorgeschreven in Artikel 2 van het Kaderbesluit van de Raad 2008/841/JBZ ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit, rusten hier lange gevangenisstraffen op. Echter, niet in alle lidstaten zijn vergelijkbare bepalingen van kracht die "deelname aan een criminele organisatie" als een afzonderlijk misdrijf veroordelen. Als dat wel het geval is, zijn er toch nog altijd aanzienlijke verschillen in de omvang en toepassing van de straffen voor dergelijke misdrijven, en dus ook in de mogelijkheid en vereisten voor het gebruiken van speciale onderzoekstechnieken zoals af luisteren.

De ervaring leert ons dat het bestaan van verschillende wettelijke definities en het gebrek aan een equivalent van Artikel 416 bis van het Italiaanse strafwetboek enorme juridische en operationele obstakels creëert voor een effectieve justitiële samenwerking.

Eurojust heeft al succesvolle operaties ondersteund door justitiële uitdagingen te identificeren en

oplossingen voor te stellen, inclusief een verhoogd gebruik van GOT's, waarbij de verschillende juridische kaders en aanpakken voor rechtsvervolging die bestaan op nationaal niveau in acht worden genomen. De Italiaanse autoriteiten hebben met de ondersteuning van het Italiaanse Desk bij Eurojust de autoriteiten in de betrokken lidstaten geïnformeerd over de concrete bedreiging die er bestaat door deze Italiaanse maffia OCG's die werkzaam zijn in hun territorium. De Italiaanse autoriteiten hebben eveneens hun hulp verleend bij het identificeren en vergaren van bewijsmateriaal van dergelijke misdaden (voornamelijk witwaspraktijken) en gecoördineerde operationele middelen besproken en vastgelegd om deze groepen te ontmantelen door middel van speciale onderzoekstechnieken zoals afluisterpraktijken, en meer recentelijke, GOT's. Verschillende zaken die zijn geregistreerd bij de Italiaanse Nationale Desk lopen nog. De volgende zaak, die met succes werd ondersteund door Eurojust, demonstreert de uitdagingen.

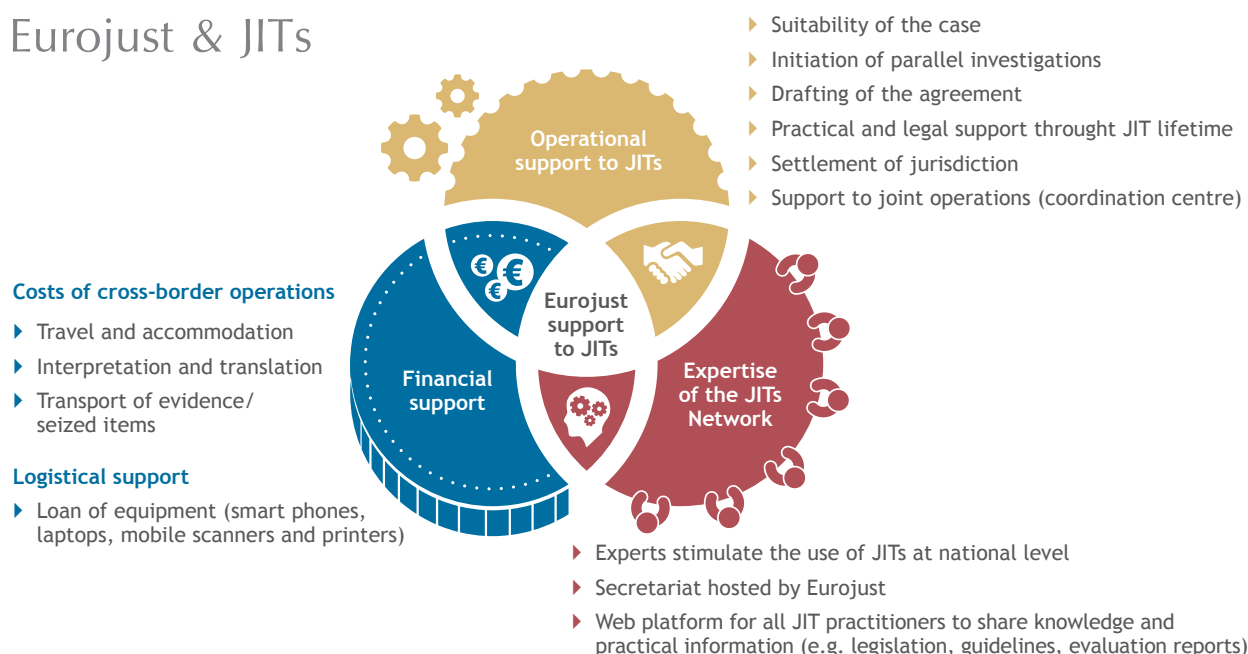
Een Italiaans onderzoek naar een aan Camorra gelinkte OCG ging over het verhandelen van verschillende soorten vervalste producten (bijv. elektrische generatoren, kettingzagen, boorhamers en kledij). De illegale producten werden geproduceerd in China. In Italië werden er valse etiketten van bekende bedrijven aan vastgemaakt. De producten werden over de hele wereld verspreid via de haven van Napels. Daarnaast voldeden de elektrische toestellen en werktuigen die via de OCG werden verhandeld niet aan de Europese veiligheidsstandaarden. De criminele activiteiten waren uiterst winstgevend (bijv. de prijs van een elektrische generator die in China voor 35 EUR is geproduceerd, werd verkocht voor 400 EUR, terwijl een generator van een legitiem merk 1250 EUR zou kosten). De OCG

was gevestigd in de buurt van Napels, maar de illegale praktijken strekten zich uit tot meer dan twintig landen in Europa, alsook in Australië en IJsland.

Dankzij de inspanningen van Eurojust op het vlak van coördinatie slaagden de Italiaanse en andere nationale autoriteiten erin om de OCG te reconstrueren en een gemeenschappelijk inzicht te krijgen in de werking op nationaal niveau. Er werden een gezamenlijke operationele strategie en gecoördineerde acties vastgelegd. De strategie was gericht op het openen en voeren van nationaal onderzoek naar witwaspraktijken, parallel aan de oorspronkelijke onderzoeken in Italië naar deelname aan maffia OCG's. Eurojust ondersteunde de parallelle nationale onderzoeken en de uitvoering van meer dan 30 Italiaanse RHV-verzoeken. De succesvolle afronding van de operaties, gecoördineerd via Eurojust, met de analytische ondersteuning van Europol, culmineerde in gelijktijdige acties in zeven lidstaten (CZ, DE, ES, FR, IT, SE, UK). Dit leidde tot de arrestaties van 67 personen, het doorzoeken van 143 magazijnen en de inbeslagname van meer dan 800 ton aan vervalst materiaal. Er werden ook vermogensbestanddelen ter waarde van meer dan 11 miljoen EUR geconfisqueerd.

Eurojust nam nota van de Resolutie van het Europees Parlement van 25 oktober 2016 over de bestrijding van corruptie en de opvolging van de resolutie van de Bijzondere Commissie georganiseerde misdaad, corruptie en witwassen (CRIM), waarin de Commissie wordt gevraagd om een rapport in te dienen ter beoordeling van de transpositie van het Kaderbesluit van de Raad 2008/841/JBZ ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit.

Eurojust & JITs

Operatie Avalanche: een nadere beschouwing

Grootste bedreigingen

Nadat een hele golf aan ransomware een aanzienlijk aantal computersystemen infecteerde en gebruikers blokkeerde, begon in 2012 een Duits onderzoek naar een OCG betrokken bij malware, phishing en spamactiviteiten, genaamd Avalanche. Dit onderzoek legde het bestaan bloot van een uiterst gesofisticeerde technische infrastructuur die werd gebruikt om miljoenen persoonlijke en bedrijfscomputersystemen te infecteren met malware (bijv. Trojaanse paarden voor internetbankieren en ransomware). Zo konden de criminelen wachtwoorden van bankrekeningen en mailboxen bemachtigen.

Met deze informatie konden de criminelen bankoverschrijvingen doen vanaf de bankrekeningen van de slachtoffers. De opbrengsten werden vervolgens doorgesluisd naar de criminelen via een infrastructuur die speciaal werd gecreëerd om de winsten van deze criminele activiteit veilig te stellen. Naast het lanceren en beheren van wereldwijde malware-aanvallen, werd het Avalanche-netwerk gebruikt om geldezels te rekruteren. De Avalanche-infrastructuur werd zo opgesteld dat deze uiterst bestand was tegen vernietiging en wetshandhavingsacties (via een zogenaamde "double fast-flux"-technologie).

Eurojust en Europol

In 2015 werd duidelijk dat er behoefte was aan brede internationale samenwerking. De Duitse autoriteiten voor gerechtelijke vervolging en wetshandhaving benaderden Eurojust en Europol voor ondersteuning. Hoewel er op dit tijdstip al bepaalde acties tegen een deel van het netwerk hadden plaatsgevonden, was er nog geen breed opgezette samenwerking opgestart. De daders waren ook nog niet geïdentificeerd.

Verschillende operationele en coördinatievergaderingen, die een groot aantal lidstaten en derde landen bijeenbrachten, inclusief de VS en Azerbeidzjan, vonden plaats bij Europol en Eurojust. Beide agentschappen werkten nauw samen. Voor de uiteindelijke coördinatievergadering werd een niveau II-vergadering georganiseerd bij Eurojust. Die werd uitzonderlijk bijgewoond door Duitse en Amerikaanse aanklagers en officieren voor wetshandhaving, met een beperkte groep landen die tijdens de daaropvolgende coördi-

Eurojust ondersteunde het werk van de betrokken justitiële autoriteiten door de juridische vereisten in kaart te brengen voor de nodige interventies, alsook door het opstellen van de schriftelijke verzoeken te faciliteren en te zorgen voor de tijdige uitvoering ervan.

EC3 ondersteunde het onderzoek door een veilige uitwisseling van informatie te faciliteren, diepgaande analyses en geavanceerde digitale forensische ondersteuning te verlenen en de samenwerking tussen partners uit de wetshandhaving en de private sector te bevorderen.

natievergadering niet aanwezig zouden zijn. Tijdens de operationele en coördinatievergaderingen werd een wereldwijde gezamenlijke actiedag voorbereid om de juridische kwesties en concepten in verband met deze vorm van cybercriminaliteit op te helderen.

Impact

De Avalanche-infrastructuur was al sinds 2009 in gebruik. Naar schatting veroorzaakte deze alleen al in Duitsland 6 miljoen EUR aan schade in de vorm van geconcentreerde cyberaanvallen op online bankiersystemen. Daarnaast werden naar schatting wereldwijd honderden miljoenen euro's verloren door malware-aanvallen via het Avalanche-netwerk, hoewel de exacte berekeningen moeilijk waren door het grote aantal malwarefamilies dat via het platform werd beheerd. Oorspronkelijk was er een actiedag voorzien in 2015. Deze actiedag werd uitgesteld tot eind 2016, omdat men eerst de daders wilde identificeren door middel van een nauwe samenwerking met de Amerikaanse autoriteiten.

Hoewel er in eerste instantie zorgen werden geuit over de soevereiniteit door het feit dat de te vernietigen servers gevestigd waren in verschillende rechtsgebieden, werd dit tijdens discussies met de relevante autoriteiten opgelost. Evenzo maakte men er zich zorgen over dat de beslaglegging op de zogenaamde niet-bestaande domeinen niet mogelijk was vanwege de uiteenlopende wetgevingen van de deelnemende landen. De gedetacheerde Nationale Deskundige voor Cybercriminaliteit van Eurojust slaagde erin de nationale autoriteiten te informeren dat het probleem zich in dit geval niet zou voordoen, aangezien de status van de domeinen in kwestie van niet bestaand naar bestaand zou wijzigen zodra de acties zouden plaatsvinden. Hij is de Nationale Desks en de nationale autoriteiten gedurende het gehele onderzoek blijven adviseren. Daarnaast verschaft hij de contactgegevens van justitiële autoriteiten in landen buiten het contactnetwerk van Eurojust.

Privésector

De samenwerking met verschillende partners uit de non-profit- en private sector werd opgestart om de analyse mogelijk te maken van 130 TB aan verkregen data en de identificatie van de serverstructuur van het botnet. Dit leidde tot de opheffing van de

servers en de ineenstorting van het hele criminele netwerk. Als partners waren er onder andere het Duitse *Fraunhofer-Institut für Kommunikation, Informationsverarbeitung und Ergonomie*, de Shadowserver Foundation, het Registrar of Last Resort en de Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN). Andere partners, zoals INTERPOL en het Iberico-Amerikaanse Netwerk voor Internationale Juridische Samenwerking (IberRed), speelden ook een belangrijke rol, met name in de voorbereiding van de gemeenschappelijke actiedag. IberRed fungeerde als verbinding met de Spaanstalige landen, voornamelijk in Zuid-Amerika.

Resultaten

Op de actiedag in november 2016 zette Europol een commandopost op. Eurojust nam hieraan deel en verleende directe ondersteuning aan de justitiële autoriteiten die bij de actiedag betrokken waren. Op de commandopost werkten de Duitse aanklager en de politiefunctionarissen samen met vertegenwoordigers van de betrokken landen en partners uit de private industrie om het succes van een dergelijke grootschalige operatie te garanderen. Deze wereldwijde inspanning om het netwerk te vernietigen, omvatte de cruciale ondersteuning van aanklagers en onderzoekers uit 29 landen.

Als eerste resultaat werden vijf personen gearresteerd. 37 gebouwen werden doorzocht en 39 servers werden in beslag genomen. In meer dan 180 landen werden slachtoffers van malware-infecties geïdentificeerd. Daarnaast werden 221 servers offline geplaatst doordat er valse meldingen naar de hostingproviders werden gestuurd. Meer dan 800.000 domeinen geassocieerd met de criminele infrastructuur werden opgedoekt. Er werden ook speciale websites gecreëerd voor het publiek om hen te helpen bij het verwijderen

van de malware van hun computer en om verdere illegale toegang te vermijden.

Geleerde lessen

Om de betrokken landen te helpen bij hun onderzoek werd er een nauwe samenwerking tussen Eurojust en Europol opgestart. Daarmee konden gemeenschappelijke vergaderingen heel wat tijd en geld worden bespaard.

Deze operatie heeft aangetoond dat enkel als publieke en private entiteiten samenwerken als een team, een groot en gesofisticeerd crimineel netwerk kan worden vernietigd. Cybercriminaliteit is werkelijk een wereldwijd fenomeen en vereist samenwerking tussen de verschillende autoriteiten. Die samenwerking kan soms het efficiëntst worden opgezet door een beroep te doen op regionale netwerken van professionals.

Achter elke succesvolle onderneming van cybercriminaliteit schuilt een bedrijfsmodel. Door ons te richten op het bedrijfsmodel van het Avalanche-netwerk en manieren uit te werken om de daders en de technische infrastructuur te pakken te krijgen en de slachtoffers te identificeren en te ondersteunen, werd een van de meest gesofisticeerde netwerken van cybercriminaliteit van de voorbije jaren opgedoekt. De acties leverden waardevolle inzichten op in het bedrijfsmodel van cybercriminaliteit. Terzelfdertijd zal het vertrouwen dat werd opgebouwd tussen de samenwerkende publieke en private entiteiten een kostbare troef zijn in de toekomstige strijd tegen cybercriminaliteit. Sinds de actiedag wordt de aanpak in deze zaak beschouwd als best practice bij onderzoekers en aanklagers binnen de wereld van de cybercriminaliteit.

De hoofdaanklager, de heer **Frank Lange**, zei:

De betrouwbare en snelle internationale samenwerking die verder reikt dan de traditionele juridische assistentie, was cruciaal voor het succes van Avalanche. Eurojust en EC3 hebben een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van de atmosfeer voor samenwerking tussen de justitiële deelnemers en de politie. De organisatie van de coördinatievergaderingen bij Eurojust en operationele vergaderingen bij Europol, alsook hun verdere ondersteuning door informatie en schriftelijke verzoeken door te sturen naar de juiste ontvangers, hebben de fundamenteen gelegd voor een echte multinationale aanpak. Wij zijn hier uiterst dankbaar voor.

De partners
van Eurojust

3.1 Samenwerking met Europol

De samenwerking werd versterkt door het werk van de Stuurgroepen van Eurojust-Europol over Operationele en Strategische Kwesties. Hierbij werden een aantal onderwerpen besproken, inclusief de ondersteuning van Eurojust aan de Focal Points en Gezamenlijke Actiedagen 2016 van Europol, de CARIN-enquête over verbeurdverklaring zonder veroordeling, projecten rond gegevensbewaring, financiering van GOT's en het uitwisselingsprogramma. Het Gemeenschappelijke Jaarverslag 2015 werd op 19 mei voorgelegd aan de Raad en de Commissie.

Eurojust verkent de stappen voor het creëren van een brug tussen Eurojust en de Europol-centra. Tijdens de Eurojust-Europol-top vergaderingen werd ondersteuning verleend om vertegenwoordigers van Eurojust in het ECTC en het EMSC te plaatsen, in navolging van het goede voorbeeld dat is gegeven door de gedetacheerde Nationale Deskundige voor Cybercriminaliteit van Eurojust die is geplaatst bij EC3.

Er werd regelmatig informatie over geplande operationele vergaderingen bij Europol en coördinatievergaderingen bij Eurojust uitgewisseld. Europol heeft 87 coördinatievergaderingen bijgewoond.

Eurojust droeg bij aan de activiteiten binnen het kader van de OAP's in alle prioritaire criminaliteitsgebieden van EMPACT en de Focal Points. Eurojust nam als medeleider of deelnemer deel aan acties die

werden ondernomen om de gecoördineerde onderzoeken en vervolgingen binnen de OAP's te verhogen, en om justitiële uitdagingen en best practice te identificeren. Het College heeft beslist om de rol en de taken van zijn Contact Points in de Focal Points te rationaliseren, om ze zo in lijn te brengen met de nieuwe structuur bij Europol en met de operationele en strategische prioriteiten van Eurojust.

Eurojust bereikte een formele associatie met APATE (fraude) en HYDRA (Islamitisch geïnspireerd terrorisme), wat het totale aantal Europol-dossiers dat wordt ondersteund door Eurojust op 25 brengt.

Eurojust droeg bij aan de strategische producten, de *Serious Organised Crime Threat Assessment* (SOCTA), waarvan de publicatie gepland is in 2017, en de sectie getiteld Veroordelingen en Straffen plus de relevante statistische bijlage van het *Terrorism Situation and Trend Report* (TE-SAT).

Na een initiatief van de Nederlandse voorzitter van de Europol-directie werd er in december een gemeenschappelijke vergadering van de directieraad en het College van Eurojust georganiseerd om gezamenlijke afwegingen over samenwerking te bespreken, een beter inzicht in de mandaten van Eurojust en Europol te bevorderen en de complementariteit te verhogen om de nationale autoriteiten beter te dienen.

3.2 Samenwerking met OLAF

De gezamenlijke inspanningen van OLAF en Eurojust om fraude, corruptie en andere misdrijven die invloed hebben op de financiële belangen van de Europese Unie tegen te gaan, werden voortgezet. De nood aan een effectieve aanpak met meerdere agentschappen voor grensoverschrijdende zaken werd onderstreept, met name door informatie-uitwisseling en wederzijdse betrokkenheid. De officieren van OLAF werkten samen met Eurojust aan vier zaken en namen deel

aan vier coördinatievergaderingen. De samenwerking werd gegarandeerd via het verbindingssteam van Eurojust en OLAF, onder andere door de regelmatige uitwisseling van samenvattingen van zaken en een gemeenschappelijke training rond praktische samenwerking. Daarbij werden zaken gebruikt om aan professionals te tonen hoe samenwerking en best practice tussen OLAF en Eurojust helpen om de financiële belangen van de Europese Unie te beschermen.

Roadshows en marketingbijeenkomsten

In samenwerking met de respectieve nationale autoriteiten organiseerde Eurojust *marketingbijeenkomsten* in Litouwen (mei), Bulgarije (juni) en Ierland (juli) en een *roadshow* in Spanje om de taken, het werk en de toegevoegde waarde van Eurojust in operationele zaken te promoten en Eurojust te erkennen als het centrum van justitiële en juridische expertise in de Europese Unie.

Deze bijeenkomsten werden bijgewoond door aanklagers, rechters en/of autoriteiten voor wets-handhaving.

Eurojust en training

De thematische vergaderingen van Eurojust worden bijgewoond door professionals en geven de mogelijkheid ervaringen en best practice te delen. Deze vergaderingen kunnen als praktische training beschouwd worden. Meer specifiek ondersteunt Eurojust trainingen in justitiële samenwerking in criminele aangelegenheden op basis van een Memorandum van Overeenstemming dat met het EJTN is ondertekend.

In het kader van het EJTN-Uitwisselingsprogramma hebben 16 aanklagers/rechters uit 9 lidstaten (BE, BG, ES, IT, HU, AT, PL, PT, SI) deelgenomen aan langdurige trainingsperioden (3 of 4 maanden) bij de Nationale Desks van Eurojust om hun operationele werk te ondersteunen. In april organiseerde Eurojust ook een studiebezoek van een week dat door 27 aanklagers/rechters uit 17 lidstaten werd bijgewoond.

Daarnaast hebben leden van de Nationale Desks actief deelgenomen aan vier EJTN-bijeenkomsten binnen het kader van Strafrechtproject I, *Internationale justitiële samenwerking in criminele aangelegenheden in de praktijk: EAB en RHV-simulaties*. De vertegenwoordigers van Eurojust tijdens deze bijeenkomsten houden toezicht op het werk van de professionals en bieden inzicht in de rol van Eurojust.

In overeenstemming met het Memorandum van Overeenstemming met CEPOL (2010) en in de context van de OAP's van 2015 (EMPACT) heeft Eurojust ook trainingscursussen op verschillende gebieden ondersteund, zoals financiële onderzoeken en analyse van accijnsfraude, cocaïne- en heroïnesmokkel, FTF's, vervalsing van goederen en intellectuele-eigendomsrechten, mensenhandel/mensensmokkel en illegale immigrantensmokkel.

Verder heeft Eurojust gezamenlijk met CEPOL, het EJTN en het Secretariaat van het GOT-netwerk actief deelgenomen aan de cursus *Gemeenschappelijke Onderzoeksteams*.

In het kader van het Europees gefinancierde IPA 2014-project, *Internationale Samenwerking in Strafrecht: het Netwerk van Aanklagers van de Westelijke Balkan*, bood Eurojust trainingen en organiseerde het in juli een studiebezoek van een week voor professionals uit de Westelijke Balkan.

3.3 Relaties van Eurojust met derde landen en organisaties

Samenwerkingsovereenkomsten

Eurojust heeft zeven samenwerkingsovereenkomsten die van kracht zijn, na de inwerkingtreding van de samenwerkingsovereenkomst met de Republiek Moldavië op 21 oktober. Op 3 mei en 27 juni werden er samenwerkingsovereenkomsten ondertekend met Montenegro en Oekraïne, maar deze moeten nog van kracht worden, en formele onderhandelingen werden opgestart voor het sluiten van een samenwerkingsovereenkomst met Albanië.

Er werden contacten onderhouden met Bosnië en Herzegovina, Brazilië, Georgië, Israël, Mexico, Servië, Tunesië en Turkije om de mogelijkheden voor het uitbreiden van de samenwerking te verkennen. Daarnaast werd de praktische implementatie van de bepalingen van de geldige samenwerkingsovereenkomsten geëvalueerd. In deze context werden regelmatige consultatievergaderingen gehouden met Zwitserland en Noorwegen.

De behandelde zaken van Eurojust waarbij derde landen betrokken zijn

Eurojust verleende assistentie in 300 zaken. Hierbij waren 61 verschillende derde landen betrokken en ging het voornamelijk over fraude en witwaspraktijken. Derde landen werden vertegenwoordigd tijdens 50 coördinatievergaderingen, met Zwitserland, de VS en Noorwegen als meest frequente deelnemers. Zwitserland en Noorwegen waren ook betrokken bij coördinatiecentra. Derde landen waren betrokken bij 14 GOT's die worden ondersteund door Eurojust (zie sectie 1.4).

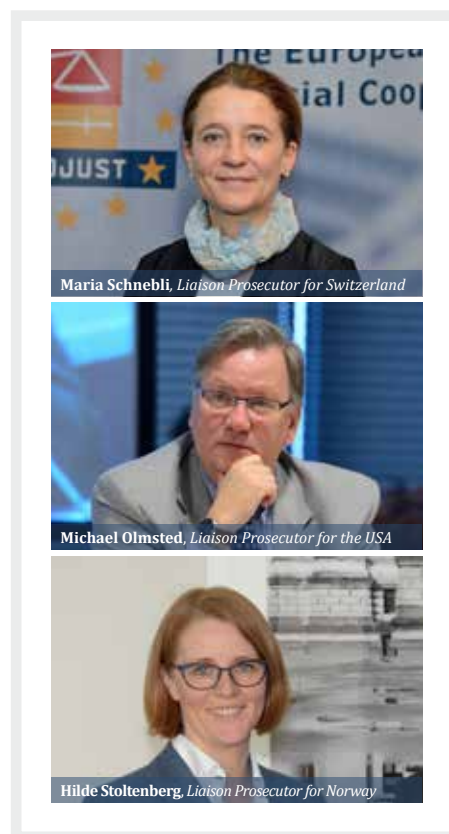
Verbindingsmagistraten bij Eurojust

De juridische basis voor de detachering van een verbindingsmagistraat is een samenwerkingsovereenkomst. Eurojust heeft drie verbindingsmagistraten, die vanuit Noorwegen, de VS en Zwitserland zijn gedetacheerd.

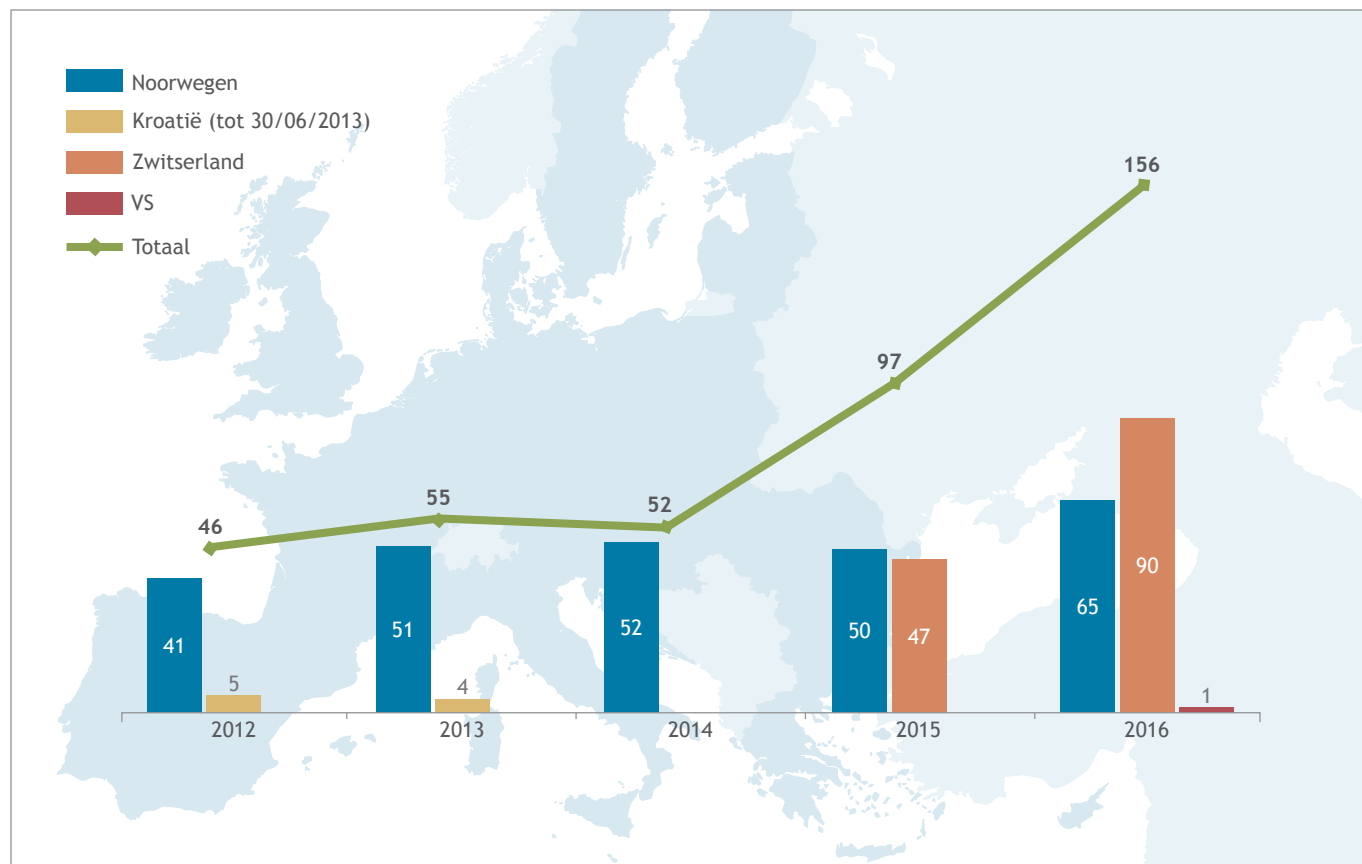
De verbindingsmagistraat voor Zwitserland heeft 90 zaken geregistreerd, die voornamelijk te maken hadden met oplichting en fraude, witwassen en misdrijven tegen het leven, lijf en persoonlijke vrijheid, en nam deel aan 21 coördinatievergaderingen en twee coördinatiecentra. De verbindingsmagistraat voor Noorwegen heeft 65 zaken geregistreerd, die voornamelijk te maken hadden met drugshandel, mensenhandel/mensensmokkel en misdrijven tegen het leven, lijf en persoonlijke vrijheid, en nam deel aan 10 coördinatievergaderingen en 1 coördinatiecentrum. De verbindingsmagistraat voor de VS heeft één zaak over zeepiraterij geregistreerd en deelgenomen aan 12 coördinatievergaderingen. Hun aanwezigheid bij Eurojust en hun betrokkenheid bij zaken werd als gunstig beschouwd, daar zij de justitiële samenwerking tussen de competente autoriteiten van betrokken lidstaten en derde landen kunnen bespoedigen en faciliteren.

Eurojust-contactpunten in derde landen

Eurojust is zijn wereldwijde netwerk van justitiële contactpunten in derde landen blijven uitbreiden door er contacten uit Colombia en Libië aan toe te voegen. Momenteel hebben 41 derde landen Eurojust-contactpunten. Deze contactpunten faciliteren de samenwerking tussen competente autoriteiten van de lidstaten en derde landen via Eurojust.

Zaken per verbindingsmagistraten 2012-2016

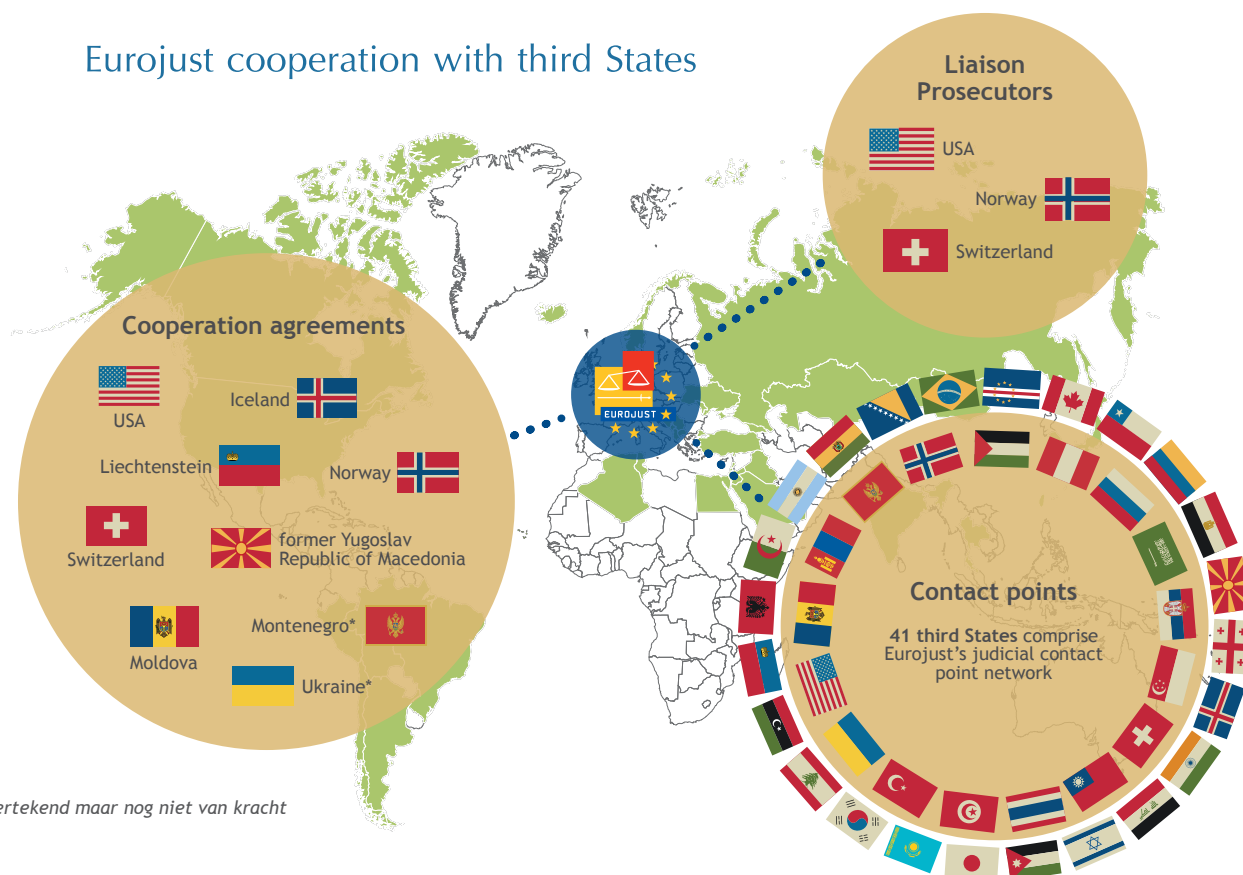
Samenwerking met Oekraïne en Moldavië in zaak rond kunstdiefstal

De Italiaanse vervolgingsautoriteiten openden een onderzoek naar een diefstal die in november 2015 plaatsvond in een museum in het Italiaanse Verona. Er werden zeventien waardevolle schilderijen gestolen, waaronder werken van Rubens, Tintoretto en Pisanello. De zogenaamde daders waren lid van een OCG bestaande uit personen met de Italiaanse, Oekraïense en Moldovaanse nationaliteit. Er werd een zaak geopend bij Eurojust om het lokaliseren van de gestolen meesterstukken te faciliteren, de daders te arresteren en de kunstwerken uiteindelijk in beslag te nemen en veilig naar Italië terug te laten keren.

Begin 2016 vaardigde Italië twee RHV-verzoeken uit aan Moldavië. In maart werden twaalf personen gearresteerd; zeven in Italië en vijf in Moldavië. Desalniettemin bleven twee verdachten van Moldovaanse origine op vrije voeten. Er werd vermoed dat ze zich in Odessa, Oekraïne, bevonden en dat ze in het bezit waren van zeventien gestolen schilderijen. Er werd in april een coördinatievergadering georganiseerd bij Eurojust om te controleren of er gerelateerde procedures in andere landen liepen, en om mogelijke bevoegdheidsconflicten of *ne bis in idem*-problemen te voorkomen.

De ondersteuning van Eurojust was essentieel voor het bereiken van een overeenstemming tussen de nationale autoriteiten. Dit leidde tot een overeenkomst over de informatie-uitwisseling over recente operationele activiteiten en garandeerde de uitvoering van een Italiaans RHV-verzoek via een contactpunt in Oekraïne. Dit contactpunt speelde een belangrijke rol bij het opbouwen van vertrouwen en overeenstemming tussen de betrokken partijen. Daarnaast faciliteerde Eurojust de opening van een parallel onderzoek in Oekraïne, alsook de oprichting van een informele werkgroep bestaande uit onderzoekers uit de betrokken landen. Zij overlegden met elkaar om hun acties te coördineren in overeenstemming met artikel 15 lid 5 van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad van 2000. Het resultaat van de coördinatievergadering zorgde ervoor dat de zaak snel kon worden opgelost. Een paar dagen na de coördinatievergadering leidde de justitiële samenwerking tot de succesvolle ontdekking van de gestolen meesterwerken in Odessa. De twee Moldovaanse verdachten werden in mei 2016 gearresteerd.

Eurojust cooperation with third States

Top tien derde Landen bij de behandelde zaken van Eurojust

Samenwerking met het ICC

Eurojust en het bureau van de aanklager van het ICC ondertekenden in 2007 een Memorandum van Overeenstemming over de samenwerking. In 2016 onderzochten Eurojust en het ICC de verbanden tussen kernmisdaden (zoals gedefinieerd in het Statuut van Rome van het ICC), terrorisme en andere misdaden. In juni nodigde Eurojust ICC-vertegenwoordigers uit om de nationale correspondenten voor Eurojust voor terrorismeaangelegenheden en deskundigen op het vlak van de bestrijding van terrorisme uit Noorwegen, Zwitserland en de VS te ontmoeten om het

werk van het ICC in Libië rond de verbanden tussen kernmisdaden en terrorisme te presenteren. Het ICC toonde zijn bereidwilligheid om assistentie te verlenen bij het faciliteren van RHV en de uitwisseling van informatie als dergelijke verbanden worden gedetecteerd. Eurojust creëerde de mogelijkheid voor de nationale justitiële autoriteiten om direct contact te leggen met ICC-onderzoekers om kernmisdrijven en terroristische misdaden effectief te gaan vervolgen. In juli stelde de Onderzoeksdirecteur de ICC-activiteiten voor aan het College en werden ideeën uitgewisseld over het intensiveren van de samenwerking.

Verbindingsmagistraat voor Zwitserland in de schijnwerpers

"In maart 2015 werd ik aangesteld als de eerste Zwitserse verbindingsmagistraat bij Eurojust. Vanuit Zwitsers perspectief is het permanent aanstellen van een verbindingsmagistraat hier bij Eurojust een enorme sprong voorwaarts. Nog voor de samenwerkingsovereenkomst tussen Eurojust en Zwitserland in 2011 van kracht werd, had Zwitserland al een lange professionele relatie met Eurojust. Als federaal procureur bij het kantoor van de procureur-generaal van Zwitserland ben ik sinds 2002 het operationele contactpunt voor Eurojust. Als verbindingsmagistraat ben ik nu permanent gedetacheerd bij Eurojust en beschik ik over een volledig uitgerust kantoor.

Hoewel ik in de loop der jaren erg vertrouwd ben geworden met Eurojust, zijn de zaken fundamenteel veranderd sinds ik als verbindingsmagistraat begon. Het grootste verschil is dat ik als verbindingsmagistraat mijn eigen zaken kan openen bij Eurojust en de Nationale Desks direct kan benaderen. Hun ondersteuning en samenwerking wordt verlangd door de Zwitserse aanklager in zijn of haar onderzoek.

Verbindingsmagistraten kunnen de operationele *tour de table* van de plenaire vergadering van het College bijwonen, alsook niveau II-vergaderingen en coördinatievergaderingen organiseren. Dat laatste gebeurt met de welkome ondersteuning die door het bestuur van Eurojust wordt verleend. Ik neem regelmatig deel aan coördinatievergaderingen die bij Eurojust worden georganiseerd door de Nationale Desks, ofwel om de Zwitserse aanklagers en onderzoekers die deelnemen te vergezellen of om hen te vertegenwoordigen als ze niet naar Den Haag kunnen afreizen.

Sinds ik voor Eurojust werk, is één van mijn taken om de actieve participatie en betrokkenheid van de Zwitserse nationale deskundigen te helpen organiseren en faciliteren. Zij zijn gespecialiseerd in sleuteldomeinen, zoals de strijd tegen terrorisme en cybercriminaliteit, waarvoor Eurojust uiterst betrouwbare platformen biedt via haar tactische vergaderingen en netwerken van deskundigen.

Hoewel Eurojust niet zo bekend was in Zwitserland voordat ik er begon, zijn de aanklagers nu wel al goed bekend met Eurojust en nemen ze de kansen die het biedt zeker te baat. Of zoals een aanklager ooit zei tijdens een van de roadshows die ik regelmatig doe in Zwitserland: "Nieuwe horizons zijn geopend." Deze trend zien we duidelijk weerspiegeld in de statistieken. In 2015 opende ik 47 zaken en in 2016 waren dat er 90. En de cijfers blijven stijgen.

Zwitserse aanklagers benaderen mij voor allerhande misdrijven en onder mijn "klanten" mag ik de 26 bureaus van de kantonale aanklagers rekenen, verspreid over de drie taalregio's van mijn land, alsook het kantoor van de procureur-generaal. Sommige zaken zijn gemakkelijk op te lossen, terwijl andere uiterst complex zijn, verschillende landen beslaan en jaren aanslepen. Naarmate ze vertrouwd worden met de werking van Eurojust, durven Zwitserse aanklagers zich ook langzaamaan te wagen aan domeinen die ze nog niet zo goed kennen, zoals GOT's. We hebben momenteel twee zaken met actieve GOT's met Zwitserse participatie. Er zitten nog drie andere in de pijplijn. Voor Zwitserland is deze verandering uiterst belangrijk en deze zou niet mogelijk zijn zonder de steun die Eurojust biedt.

Zoals we allemaal weten moet samenwerking van twee kanten komen en in dat opzicht ben ik ervan overtuigd – en de reacties van mijn collega's bij de Nationale Desks bevestigen dit, dag na dag – dat mijn aanwezigheid hier ook een toegevoegde waarde biedt voor hen. Zwitserland is als financieel centrum een gewilde partner, voornamelijk voor economische misdrijven, witwaspraktijken en corruptiezaken. Ons juridische systeem is vrij gecompliceerd en we hebben ook de bijkomende uitdaging van de drie verschillende talen. Regelmatig problemen bespreken en oplossen met mijn collega's is uiterst nuttig gebleken en zo kan ik op mijn beurt onze aanklagers bijstaan door hen ondersteuning en advies te bieden bij hun dagelijkse werk."

Maria Schnebli, geciteerd uit *Aktuelle Juristische Praxis* AJP/PJA 8/2016, p. 105.

Zwitserse zaak van gewapende juwelenuverval

Sinds 2013 pleegde een hiërarchisch gestructureerde Litouwse OCG meer dan 10 gewapende juwelenuvervallen in Zwitserland. De daders bedreigden de slachtoffers met wapens en gebruikten fysiek geweld. Dat veroorzaakte bij ten minste één van de slachtoffers permanente hersenschade. Op basis van een analyse van DNA dat tijdens het Zwitserse onderzoek werd afgenomen, konden de daders gelinkt worden aan overvallen in tal van andere Europese landen, waaronder België, Tsjechië, Denemarken, Spanje, Frankrijk, Duitsland, Italië, Nederland, Oostenrijk, Finland en Noorwegen. De gestolen juwelen werden verkocht op eBay via computers met Litouwse IP-adressen.

De onderzoeken in Zwitserland leidden tot verschillende arrestaties die gefaciliteerd werden door de Litouwse autoriteiten op basis van RHV. Toch bleven de activiteiten van de OCG doorgaan, want de uitvoerders of "soldaten" werden snel vervangen door anderen en het hoogste niveau van de OCG was nog niet gevat. In deze fase van de zaak werd Eurojust benaderd door de Zwitserse autoriteiten om de verdere justitiële samenwerking te ondersteunen. In december 2015 werd een coördinatievergadering georganiseerd. Naast het faciliteren van de uitvoering van lopende en geplande RHV-verzoeken binnen Litouwen, hielp de vergadering om een gemeenschappelijke strategie te vinden om de hele OCG te ontmantelen door op de leiders te focussen.

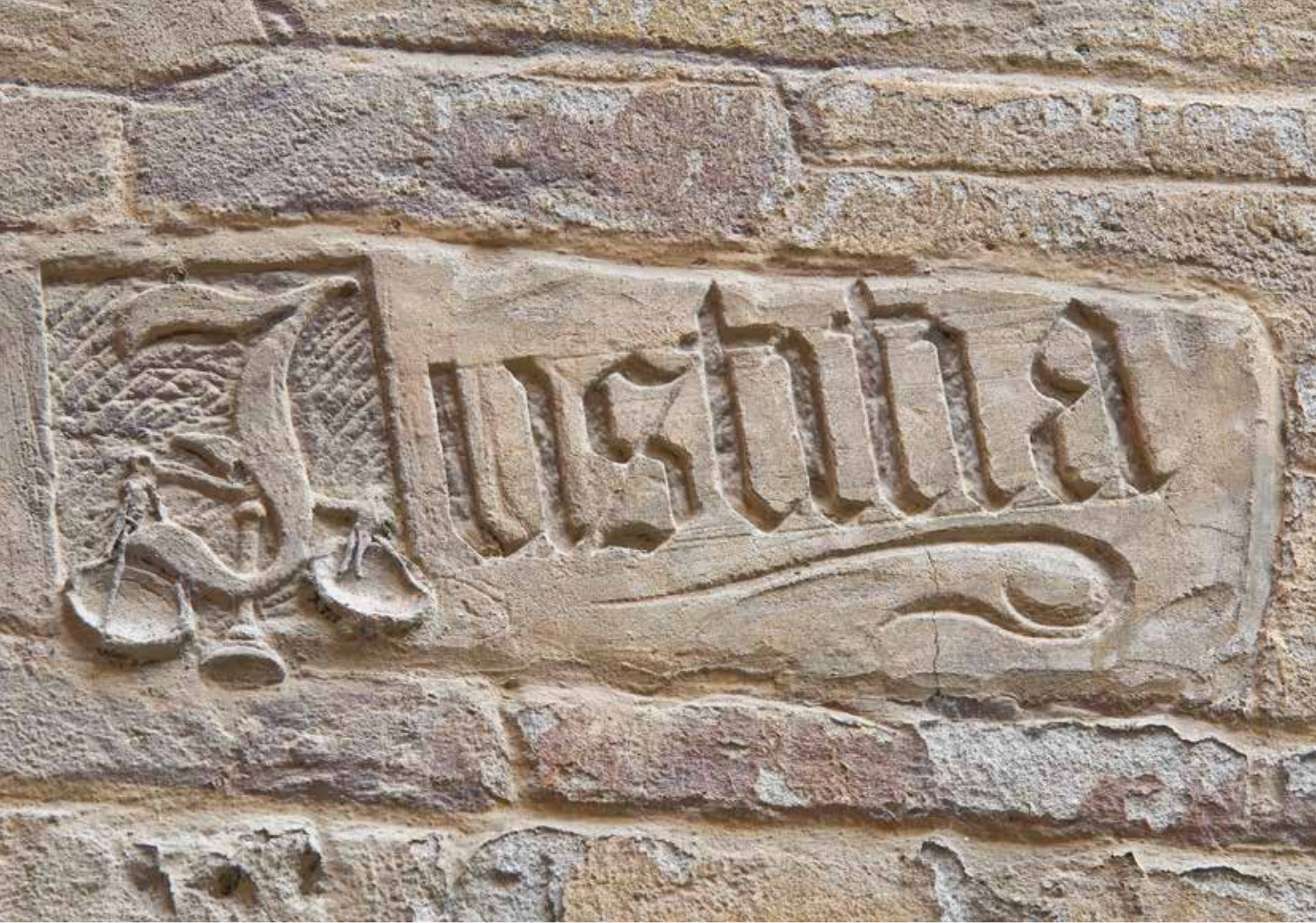
Hoewel de samenwerking op basis van RHV met Litouwen goed liep, vroegen de deelnemende landen de Litouwse autoriteiten om een onderzoek op te starten, aangezien de daders de Litouwse nationaliteit hadden en dat de in Litouwen verzamelde informatie het onderzoek in Europa ten goede zou komen. Door een gebrek aan informatie van de landen getroffen door de overvallen en een gebrek aan beschikbaar bewijs in Litouwen, slaagden de Litouwse autoriteiten er op dat moment echter niet in om een onderzoek te openen.

Één van de uitdagingen in Zwitserland was het bestaan van meerdere onderzoeken naar de activiteiten van de OCG in de verschillende Zwitserse kantons. In navolging van de eerste coördinatievergadering, die de dialoog opstartte tussen alle getroffen landen, ondersteunde Eurojust de Zwitserse en Litouwse autoriteiten in het tijdelijk inperken van de samenwerking, om eerst de specifieke uitdagingen voor Zwitserland en Litouwen aan te pakken.

In juni 2016 werd een bilaterale coördinatievergadering georganiseerd in Zwitserland. Daarbij waren alle Zwitserse kantonale aanklagers, het Zwitserse Federale Openbaar Ministerie en de Litouwse autoriteiten aanwezig. Tijdens deze vergaderingen werden de specifieke samenwerkingsbehoeften geïdentificeerd. Er werd ook overeengekomen dat gerechtelijke vervolgingen bij voorkeur moesten plaatsvinden in zowel Litouwen als Zwitserland, omdat de verdachten die gearresteerd werden in Zwitserland meestal gewoon de uitvoerders waren.

De Zwitserse kantonale aanklagers namen de verantwoordelijkheid voor de vervolging van de overvallen op zich, terwijl het organisatorische aspect gerechtelijk werd vervolgd door de Zwitserse federale procureur. De coördinatievergadering versterkte het wederzijdse vertrouwen tussen de Litouwse en Zwitserse autoriteiten en faciliteerde het leggen van direct contact tussen de verschillende partijen.

In het licht van het positieve samenwerkingsresultaat van 2016 zijn er in 2017 nog meer coördinatieactiviteiten gepland op multilateraal niveau.

Uitdagingen en best practice

4

Dankzij haar operationeel en strategisch werk draagt Eurojust bij aan de identificatie van uitdagingen en de best practice op verschillende gebieden van justitiële samenwerking in criminele

aangelegenheden. In 2016 pakte Eurojust specifiek de juridische en praktische moeilijkheden betreffende de onderschepping van telecommunicatie, belastingfraude en de Europese aanhoudingsbevelen aan.

4.1 Onderschepping van telecommunicatie

In november hield het College een thematische discussie om ervaringen uit te wisselen over de justitiële en praktische uitdagingen op het vlak van de onderschepping van telecommunicatie. De drie hoofdonderwerpen die hierbij werden besproken, waren: de traditionele onderschepping van telecommunicatie, af luisterapparatuur in wagens en het gebruik van virussen zoals Trojaanse paarden op mobiele toestellen.

Traditionele onderschepping van telecommunicatie

De verschillende wettelijke standaarden in de nationale wetgeving zijn nog steeds een aanzienlijke uitdaging voor een effectieve onderschepping van telecommunicatie, voornamelijk in het licht van de toelaatbaarheid van bewijsmateriaal. Hoewel artikel 4 lid 1 van de Conventie van Wederzijdse Juridische Bijstand van 2000 bepaalt dat het verzoekende land de formaliteiten en procedures die moeten worden nageleefd expliciet mag aangeven, werden verschillende voorbeelden geciteerd waarbij een compromisoplossing werd gevonden om de juridische kaders en praktische mogelijkheden van beide landen op elkaar af te stemmen. In het licht van het principe van wederzijdse erkenning, adviseren professionals dat de verzoekende autoriteiten enkel formaliteiten of procedures aanvragen als deze in de nationale wet als fundamenteel beschouwd worden. Als lidstaten verschillende procedurele regels hebben ter bescherming van hetzelfde wettelijke principe, bijv. proportionaliteit, moet de lidstaat die de onderschepping aanvraagt het procedurele kader van de lidstaat die de onderschepping uitvoert, erkennen.

Bijkomende problemen doen zich voor als het onderwerp van een onderschepping onverwachts de grens oversteekt naar een andere lidstaat. Het juridische

regime van ex-post autorisaties verschilt aanzienlijk tussen de landen onderling, en dat kan ertoe leiden dat materiaal dat is verkregen via een onderschepping niet toegestaan is als bewijsmateriaal, als ex-post autorisatie niet wordt verleend.

Eurojust kan de nationale autoriteiten bijstaan bij dringende verzoeken om onderschepping, bij vertalingen, bij het faciliteren van contact met de relevante nationale autoriteiten en met verzoeken om onderschepping aan derde landen.

Afluisterapparatuur in personenwagens Tijdens zogenaamde "bewaking in geheime ruimtes", bijvoorbeeld in de context van het afluisteren van personenwagens om er conversaties te onderscheppen, komen aanzienlijke justitiële uitdagingen naar voren wanneer de personenwagen de grens oversteekt en zich op het territorium van een andere lidstaat bevindt. In tegenstelling tot de traditionele onderschepping van telecommunicatie, die expliciet wordt geregeld door artikel 20 van de Rechtshulpovereenkomst van 2000, bestaat er geen specifiek juridisch instrument voor het afluisteren van wagens in een grensoverschrijdende context. De omvang waarin artikel 20 naar analogie zou kunnen worden toegepast en de nood aan het verkrijgen van toestemming van de landen waardoor de wagen zich verplaatst, werden besproken.

Virussen zoals Trojaanse paarden Het gebruik van virussen zoals Trojaanse paarden om activiteit op mobiele toestellen te onderscheppen, geeft heel wat aanleiding tot bezwaren, vooral door de indringende aard van dit type interventie.

4.2 Uitdagingen in zaken van belastingfraude

Operatie Vertigo (zie [Jaarverslag Eurojust 2015](#), p. 54-55) toonde de toegevoegde waarde die Eurojust biedt bij het coördineren van een justitiële respons, het gebruik van coördinatiecentra en het belang van de vroege betrokkenheid van Eurojust.

In oktober werd tijdens een tactische vergadering over de justitiële samenwerking in zaken van belastingmisdrijven gesproken over de wettelijke obstakels, de best practice en oplossingen in het onderzoek en de gerechtelijke vervolging van grensoverschrijdende fiscale misdrijven, de rol van GOT's in zaken van belastingmisdrijven en het bevriezen en in beslag nemen van de opbrengsten van belastingmisdrijven.

GOT's De aandacht werd gevestigd op de voordelen die GOT's bieden om met de uitdagingen die zijn geïdentificeerd in zaken van grensoverschrijdende belastingmisdrijven om te gaan. GOT's maken namelijk een snelle verzameling van financieel bewijs mogelijk, alsook de coördinatie van RHV-samenwerking en een gemeenschappelijke strategie voor landen buiten het GOT. Dankzij de nauwe samenwerking en coördinatie tussen de betrokken nationale autoriteiten, kan het GOT-netwerk ook een platform bieden om te anticiperen op problemen met rechtsbevoegdheid en vereisten inzake toelaatbaarheid. De mogelijkheden om het bevriezen/terugvorderen van vermogens op te nemen in de doelstellingen van het GOT en de

aanstelling van deskundigen in vermogensterugvoering werden onderstreept.

Bevriezing en confiscatie De belangrijkste wettelijke obstakels die naar voren kwamen bij het bevroren en in beslag nemen van de opbrengsten van belastingmisdrijven zijn de volgende: (i) beslissingen tot bevroren of inbeslagname kunnen geweigerd en niet uitgevoerd worden als het certificaat voor bevroren dat is uitgevaardigd door de verzoekende lidstaat onvolledig of niet correct is, en (ii) de bedragen in het certificaat komen mogelijk niet overeen met de beslissing tot bevroren. Ook de verplichting om de locatie van de eigendom of het bewijsmateriaal precies aan te duiden, zoals vereist in het Kaderbesluit 2003/577/JBZ inzake beslissingen tot bevroren, kan problematisch zijn. Daarnaast kan de toepassing van de dubbele strafbaarheidstest moeilijkheden opleveren bij het afdwingen van (de erkenning van)

buitenlandse beslissingen tot bevroren in zaken van belastingmisdrijven.

In dit opzicht interpreteren sommige lidstaten het principe van dubbele strafbaarheid *in concreto*. Dat betekent dat de handeling die wordt beschreven in de aanvraag/beslissing tot bevroren moet voldoen aan alle criteria van strafbaarheid conform de wet van het aangezochte land. Daartegenover is het principe van dubbele strafbaarheid *in abstracto* voor sommige lidstaten voldoende om dwangmaatregelen af te dwingen die op hun beurt tot een straf kunnen leiden. Het onderscheidende criterium om te bepalen of aan de vereiste van dubbele strafbaarheid is voldaan, is om na te gaan of het aangezochte land al dan niet verplicht is om de rechtsbevoegdheid toe te passen om strafrechtelijke procedures te voeren tijdens het verlenen van internationale justitiële samenwerking.

4.3 Europees aanhoudingsbevel

Eurojust faciliteert de toepassing van het EAB. In 2016 werden 315 zaken betreffende verbetering van de uitvoering van EAB's bij Eurojust geregistreerd. Dit komt neer op 14 procent van alle zaken. Griekenland heeft het grootste aantal verzoeken gedaan (65), gevolgd door Polen (37) en het Verenigd Koninkrijk (23). De vaakst aangezochte lidstaten waren Italië (37), Duitsland (34) en Roemenië (34).

Eurojust werd geconfronteerd met een stijgend aantal zaken waarbij justitiële autoriteiten moeilijkheden ondervonden met de uitvoering van EAB's door zogenaamde ondermaatse gevangenisomstandigheden in de uitvaardigende lidstaat. Zowel voor als na de baanbrekende uitspraak van het HvJ-EU, *Aranyosi en Căldăraru* (gemeenschappelijke zaken C-404/15 en C-659/15 PPU) verleent Eurojust op verschillende manieren assistentie aan nationale autoriteiten. Eurojust plant begin 2017 een thematische discussie in het College.

Met betrekking tot de tegenstrijdige EAB's stelt artikel 16 van het Kaderbesluit betreffende het EAB (KB EAB) dat Eurojust door de uitvoerende justitiële autoriteiten aangezocht kan worden om advies te verlenen over de plaats van overlevering van een persoon die is onderworpen aan EAB's die zijn uitgevaardigd door twee of meer lidstaten. Acht dergelijke zaken werden geopend bij Eurojust, nadat verzoeken werden ingediend door de justitiële autoriteiten in België, Nederland, Oostenrijk, Portugal en het VK.

Met betrekking tot inbreuken op de tijdslimieten in de uitvoering van EAB's stelt artikel 17 lid 7 van het KB EAB dat een lidstaat, wanneer deze de termijnen uit artikel 17 in uitzonderlijke omstandigheden niet kan naleven, Eurojust daarvan in kennis zal stellen, samen met de redenen voor de vertraging. Er werden 25 tijdsoverschrijdingen geregistreerd, waarvan drie verdere actie

Opinie van Eurojust over concurrerende EAB's

Een eerste zaak betrof een Belgische staatsburger die was betrokken bij drugsgelerateerde misdaden in Nederland en Duitsland. De Belgische vervolgingsautoriteiten ontvingen twee EAB's voor deze persoon in een periode van drie maanden. In het eerste EAB vroegen de Duitse autoriteiten om de overlevering van deze persoon om hem te vervolgen voor zijn inbreng in een cannabisplantage in Duitsland. Het tweede EAB kwam van de

vereisten. Net zoals in de voorbije jaren waren de meldingen van tijdsinbreuken geconcentreerd in een aantal lidstaten (Bulgarije, Tsjechië, Ierland, Roemenië, Slowakije, Zweden en het VK). Het feit dat een meerderheid van de lidstaten Eurojust niet hebben geïnformeerd van enige inbreuk kan op twee manieren worden uitgelegd: ofwel deden de tijdsinbreuken zich enkel voor in de meldende lidstaten ofwel hebben sommige lidstaten zich niet gehouden aan hun meldingsplicht.

Eurojust produceerde een verslag over *De behandelde zaken van Eurojust betreffende EAB* voor de periode 2014-2016. Dit verslag is een follow-up van het vorige rapport (gepubliceerd als besluit van de raad 10269/14) en zal in 2017 worden gepubliceerd. Net als zijn voorganger behandelt het de rol van Eurojust in dit domein, zowel op operationele als strategische niveaus, en biedt het een overzicht van de praktische en wettelijke problemen die zijn geïdentificeerd in de toepassing van het EAB.

Nederlandse autoriteiten. Het doel was de uitvoering van een vrijheidsstraf opgelegd door een Nederlandse rechtbank in 2013 voor deelname in een criminele organisatie verantwoordelijk voor het kweken van cannabis in Nederland.

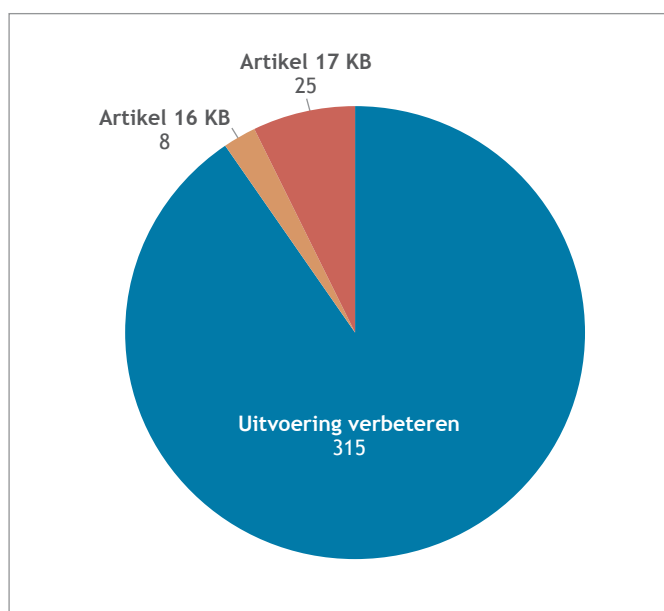
Het tweede geval ging over een persoon met de Portugese en Kaapverdise nationaliteit die een vrijheidsstraf uitzat in Frankrijk op het moment dat een Nederlands en twee Luxemburgse EAB's werden uitgevaardigd voor deze persoon voor verschillende misdrijven. Deze persoon werd ervan verdacht een gewapende overval te hebben gepleegd toen hij in Nederland was en ook een wapen bij zich te hebben gedragen. De Luxemburgse autoriteiten wilden de persoon in kwestie gerechtelijk vervolgen voor een groot aantal misdrijven, waaronder ook deelname aan een criminele organisatie, poging tot moord en afpersing met bedreigingen en geweld.

In beide gevallen werd de steun van Eurojust gevraagd om een oplossing voor de concurrerende EAB's te faciliteren. De Nationale Desks die de EAB's hadden ontvangen, wilden de samenwerking opstarten met de Nationale Desks die de bevelen hadden uitgevaardigd. Er werden **niveau II-vergaderingen** georganiseerd om na te gaan welk verzoek prioriteit moest krijgen. Dit leidde tot een overeenkomst tussen de betrokken Nationale Desks om de opinie van Eurojust te vragen over concurrerende EAB's, waarbij de concurrerende EAB's geëvalueerd worden en advies wordt verleend over het prioriteren van de verzoeken. Deze opinies zijn gebaseerd op het toepasselijke wettelijke kader en de *Richtlijnen van Eurojust bij het beslissen van concurrerende EAB's* (zie [Jaarverslag van Eurojust 2004](#), p. 82-86). Als resultaat van de coördinatie-inspanningen van Eurojust, kwamen de nationale autoriteiten overeen om de EAB's uit te voeren zoals beschreven in de opinie van Eurojust.

In de Belgische zaak bevestigde een Belgische rechtbank dat de beide EAB's gericht aan België konden worden uitgevoerd, maar er werd geen prioriteit gegeven aan één van de twee bevelen. De Belgische autoriteiten voor gerechtelijke vervolging besloten om de verzoeken uit te voeren in overeenstemming met de overeenkomst van Eurojust. Aangezien het doel van het Duitse EAB was om de persoon in kwestie gerechtelijk te vervolgen, werd prioriteit gegeven aan dit bevel en niet aan het Nederlandse.

In de Franse zaak werden alle EAB's uitgevaardigd om te vervolgen. Conform de opinie van Eurojust, moest de persoon in kwestie eerst worden uitgeleverd aan Nederland. Dat kwam onder andere doordat het Nederlandse strafrechtelijk onderzoek al in een verder gevorderde fase zat. Maar om het Luxemburgse onderzoek niet op het spel te zetten, moest de persoon in kwestie ook tijdelijk worden overgeleverd aan Luxemburg, zodat daar een formele beslissing over de staat van beschuldiging kon worden genomen. De opinie van Eurojust zette de Nederlandse en Luxemburgse autoriteiten er verder toe aan om direct met elkaar te overleggen over een volgende overlevering van de persoon in kwestie van Nederland aan Luxemburg nadat de Nederlandse rechtbanken tot een finale uitspraak waren gekomen.

Europees aanhoudingsbevel-zaken

Gezamenlijke aanbeveling over bevoegdheidsconflicten

In een zwendelzaak werden in Italië en Spanje gehuurde auto's geëxporteerd naar België, Duitsland, Frankrijk en Zwitserland en voorzien van vervalste Bulgaarse en Italiaanse registratiedocumenten. In 2013 werd een Italiaans onderzoek opgestart, nadat verschillende Italiaanse autoverhuurbedrijven klachten hadden ingediend voor verliezen van ongeveer 2 miljoen EUR. Gelijkaardige klachten werden ingediend in België en Spanje en ook daar werden onderzoeken geopend. Een Frans onderzoek naar dezelfde

OCG werd opgestart na een routine-onderzoek langs de Frans-Spaanse grens, waarbij in een vrachtwagen voertuigen zonder licentie werden ontdekt.

Zowel Frankrijk als Italië opende een zaak. Coördinatievergaderingen werden georganiseerd om eventuele parallelle onderzoeken te identificeren en om informatie uit te wisselen en een strategie uit te werken om mogelijke bevoegdheidsconflicten te vermijden. Het Belgische onderzoek werd gesloten in 2014, maar de parallelle onderzoeken in Spanje, Frankrijk en Italië bleven lopen. Eurojust werd gevraagd om na te gaan of deze parallelle onderzoeken inderdaad konden leiden tot bevoegdheidsconflicten en een mogelijke *ne bis in idem*-situatie. Bepaalde gestolen voertuigen en verschillende verdachten kwamen in de drie onderzoeken voor. De misdrijven hadden ook plaatsgevonden in dezelfde periode.

Een analyse van de feiten en de *modus operandi* toonde aan dat het merendeel van de misdrijven had plaatsgevonden in Italië. Er werd vermoed dat de hoofdverdachten zich in Italië bevonden. De meeste onder hen hadden ook de Italiaanse nationaliteit. De Italiaanse autoriteiten waren in het bezit van enkele belangrijke bewijsstukken voor de zaak. Er werd een gemeenschappelijke aanbeveling opgesteld, die de Nationale Leden van Spanje en Italië voorlegden aan hun autoriteiten, om te laten aanvaarden dat Italië beter gepositioneerd was om de procedures in de huidige zaak af te handelen, om de nodige stappen te nemen voor een vlotte overdracht van de respectievelijke procedures en om de door Spanje overgedragen procedures te aanvaarden. De Franse autoriteiten ondersteunden een overdracht van de procedures naar Italië.

De Spaanse en Italiaanse autoriteiten aanvaardden de gezamenlijke aanbeveling en de Nationale Desks in kwestie bij Eurojust faciliteerden de uitwisseling van informatie over de procedure voor de overdracht van procedures tussen beide rechtsgebieden. De Italiaanse autoriteiten beschouwden de aanbeveling als handige richtlijn over de toepassing en interpretatie van de wettelijke bepalingen inzake bevoegdheidsconflicten en de overdracht van procedures, in het licht van de recent geïmplementeerde wetgeving.

Meeting of the Consultative Forum under the Dutch and Slovak EU Presidencies, June 2016

De heer **Herman Bolhaar**, Voorzitter van de Raad van Procureur-Generaal in Nederland, en de heer **Jozef Szabó**, plaatsvervangend Procureur-Generaal in Slowakije, zeiden het volgende:

Deze vergadering van het Consultatief Forum, de eerste onder het gemeenschappelijke voorzitterschap, heeft wederom bevestigd dat het Forum een geschikt platform is voor vertegenwoordigers van de openbare aanklagers van de lidstaten om strategieën en best practice uit te wisselen en zo de internationale justitiële en politieke samenwerking te verbeteren bij het bestrijden van ernstige en georganiseerde misdaad, met het oog op het versterken van de justitiële dimensie van de Europese Interne Strategie.

Focus van het jaar

Bevoegdheidsconflicten

Richtlijnen voor de beslissing over welk rechtsgebied moet vervolgen?

Herzien in 2016

DEEL I: ACHTERGROND

De stijging van grensoverschrijdende misdaad heeft door de jaren heen geleid tot meer zaken waarin meerdere lidstaten, krachtens hun interne wetgeving, de rechtsbevoegdheid hebben om te vervolgen en dergelijke zaken voor het gerecht te brengen.

Conform haar mandaat behandelt Eurojust, sinds haar oprichting, de vraag over welk rechtsgebied het best gepositioneerd is voor vervolging in grensoverschrijdende zaken, waarbij een gerechtelijke vervolging is of zal worden opgestart in twee of meer jurisdicties. Het is belangrijk dat bevoegdheidsconflicten worden vermeden en dat de oplossing ervan wordt ondersteund. Bevoegdheidsconflicten kunnen namelijk leiden tot een overtreding van het *ne bis in idem*-principe. Om te garanderen dat de meest effectieve praktijken voor strafrechtelijke procedures van kracht zijn in de Europese Unie (EU), publiceerde Eurojust in 2003 de "*Richtlijnen om te beslissen over welk rechtsgebied tot vervolging moet overgaan*". De *Richtlijnen* reiken factoren aan die in zaken met meerdere rechtsgebieden in aanmerking genomen moeten worden. Deze richtlijnen fungeren sinds hun publicatie als een handig instrument voor de competente nationale autoriteiten om te bepalen welk rechtsgebied het best gepositioneerd is om te vervolgen in grensoverschrijdende zaken. De *Richtlijnen* zijn ook voor Eurojust een nuttig hulpmiddel. Eurojust kan de competente nationale autoriteiten adviseren over deze materie. Sinds hun publicatie worden de gebruikt *Richtlijnen* daarnaast door sommige lidstaten als een referentiepunt voor het opstellen van hun eigen wetgeving of richtlijnen.

In het licht van de ontwikkelingen in de Europese Ruimte van Vrijheid, Veiligheid en Rechtvaardigheid, de operationele ervaring die Eurojust in de afgelopen tien jaar en meer heeft opgedaan en de behoeften van de professionals die meermaals werden uitgedrukt, heeft Eurojust een geüpdate versie van haar *Richtlijnen* gepubliceerd.

Aangezien de grote meerderheid van de lidstaten geen criteria hebben gedefinieerd voor het beslissen over de beste positie om te vervolgen in geval van grensoverschrijdende bevoegdheidsconflicten en aangezien er in dit opzicht geen "horizontaal" Europees juridisch instrument bestaat, zijn de *Richtlijnen* bedoeld als flexibele tool ter begeleiding van de competente autoriteiten en om hen te herinneren aan de factoren die in aanmerking moeten worden genomen. Ze bieden een gemeenschappelijk vertrekpunt op basis waarvan een beslissing kan worden genomen. De *Richtlijnen* vormen geen bindende regels en doen geen afbreuk aan de toepasselijke Europese en internationale wet.

"Justitiële autoriteiten" in deze *Richtlijnen* verwijzen naar rechters, aanklagers of andere autoriteiten die conform de nationale wet competent zijn.

Europees juridisch kader

De *Richtlijnen* houden rekening met de relevante Europese juridische kaders, voornamelijk:

- ▶ Kaderbesluit 2009/948/JBZ van 30 november 2009 over het voorkomen en beslechten van geschillen over de uitoefening van rechtsmacht bij strafprocedures is momenteel het enige Europese instrument dat aan deze materie is gewijd. Het verschaft een mechanisme voor direct overleg tussen de competente autoriteiten om een effectieve oplossing te bereiken en negatieve gevolgen voortvloeiend uit parallelle procedures te vermijden. In de preambule (overweging 9) wordt verwezen naar een aantal relevante factoren die door de competente autoriteiten in aanmerking genomen moeten worden, waaronder ook die uit de Eurojust-Richtlijnen van 2003.
- ▶ Andere juridische instrumenten op het vlak van strafrechtelijke zaken, voornamelijk teksten over specifieke misdrijfsoorten, zoals Kaderbesluit 2002/475/JBZ van 13 juni 2002 inzake terrorismebestrijding (artikel 9) en Kaderbesluit 2008/841/JBZ van 24 oktober 2008 ter bestrijding van georganiseerde misdaad (artikel 7), bevatten bepalingen die verwijzen naar de factoren die in aanmerking moeten worden genomen om procedures te centraliseren in een enkele lidstaat wanneer meer dan een lidstaat rechtmatig mag vervolgen op basis van dezelfde feiten.
- ▶ De volgende bepalingen zijn gelinkt aan de assistentie van Eurojust bij het faciliteren van de samenwerking en coördinatie tussen nationale autoriteiten:
 - Artikel 85 lid 1 sub c van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;
 - Artikels 6, 7 (aanbevelingen van Eurojust en niet-bindende opinies) en 13 lid 7 (verplichting van de lidstaten om Eurojust te informeren in geval van zaken met (mogelijke) bevoegdheidsconflicten) van het Besluit van de Raad 2002/187/JBZ betreffende de oprichting van Eurojust, zoals gewijzigd door het Besluit van de Raad 2009/426/JBZ;
 - Artikel 12 en overwegingen 4, 9, 10 en 14 van Kaderbesluit 2009/948/JBZ; en
 - Artikel 7 van het Kaderbesluit 2008/841/JBZ.

DEEL II: PRAKTISCHE RICHTLIJNEN

Sleutelprincipes

- ▶ "*Ne bis in idem*" is een basisprincipe van het strafrecht op nationaal, Europees en internationaal niveau, dat een verbod inhoudt op dubbele vervolging voor hetzelfde misdrijf, ongeacht of de eerste vervolging heeft geleid tot een veroordeling of een vrijspraak. Binnen de Europese Ruimte van Vrijheid, Veiligheid en Rechtvaardigheid zijn de belangrijkste juridische bronnen voor dit principe artikelen 54 tot 58 van de Conventie betreffende de Uitvoering van de Schengenovereenkomst (CISA) en artikel 50 van het Handvest van de Grondrechten van de EU. Deze bronnen moeten geïnterpreteerd worden in het licht van de relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU. (Voor een overzicht van de jurisprudentie van het Hof van Justitie over het *ne bis in idem*-principe verwijzen we naar het document van Eurojust: *Het ne bis in idem-principe in strafzaken in de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie*.)

Deze *Richtlijnen* sluiten volledig aan bij en onderschrijven het *ne bis in idem*-principe.

- ▶ In overeenstemming met Kaderbesluit 2009/948/JBZ (overwegingen 12) ondersteunen deze *Richtlijnen* volledig de gedachte dat binnen een gemeenschappelijke Europese Ruimte van Vrijheid, Veiligheid en Rechtvaardigheid het principe van verplichte gerechtelijke vervolging, waar het strafprocesrecht in verschillende lidstaten aan onderhevig is, is voldaan wanneer een lidstaat de gerechtelijke vervolging van een bepaald misdrijf verzekert.
- ▶ Elke zaak is uniek. Bijgevolg moet iedere beslissing over welk rechtsgebied het best gepositioneerd is om te vervolgen gebaseerd zijn op de feiten en verdiensten van elke individuele zaak. Alle factoren die mogelijk relevant zijn, moeten in het belang van het recht in aanmerking worden genomen.
- ▶ Bij het nemen van een beslissing moeten de justitiële autoriteiten de factoren voor en tegen het opstarten van een vervolging in elk rechtsgebied zorgvuldig en eerlijk tegenover elkaar afwegen.
- ▶ De justitiële autoriteiten moeten elk rechtsgebied identificeren waarin een vervolging niet alleen mogelijk is, maar waarvoor ook een succesvolle vervolging realistisch is.
- ▶ In het kader van hun discussies over het oplossen van deze zaken moeten de justitiële autoriteiten alle mogelijkheden overwegen die worden geboden op basis van de huidige internationale conventies en Europese instrumenten, om bijvoorbeeld bewijsmateriaal te krijgen van over de grens, procedures over te dragen of personen uit te leveren.

- ▶ De beslissing moet steeds eerlijk, onafhankelijk en objectief zijn. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en het Handvest van de Grondrechten van de EU moeten in aanmerking genomen worden. Zo wordt gegarandeerd dat de procedurele garanties van de beklaagde of potentiële beklaagde worden beschermd.

Hoe er wordt te werk gegaan?

- ▶ Zodra er parallelle procedures worden opgemerkt, moeten de competente autoriteiten van de lidstaten met elkaar in contact treden.

Binnen haar mandaat kan het Europese Justitieel Netwerk (EJN) de competente autoriteiten bijstaan, bijvoorbeeld door de communicatie te faciliteren, de details te identificeren en te verkrijgen van de te contacteren competente autoriteiten.

- ▶ Als volgende stap moeten de competente autoriteiten beginnen met samenwerken en hun acties coördineren om een verspilling van de middelen, dubbel werk of een schending van het *ne bis in idem*-principe te vermijden. In de meeste gevallen slaagt men erin om een oplossing te vinden op basis van dialoog, wederzijds vertrouwen en coördinatie tussen de competente autoriteiten.
- ▶ Als parallelle procedures worden gecoördineerd, moeten de competente autoriteiten overwegen om alle vervolgingen in een rechtsgebied af te handelen, op voorwaarde dat dit praktisch haalbaar is. Er moet rekening worden gehouden met het effect dat de vervolging van bepaalde beklaagden in de ene rechtsbevoegdheid kan hebben op een andere vervolging in een tweede of derde rechtsbevoegdheid. Er moet alles aan worden gedaan om te vermijden dat de ene vervolging de andere ondermijnt.
- ▶ De beslissing over waar te vervolgen moet zo snel mogelijk in het onderzoek of in de vervolging worden genomen. Dit moet in volledig overleg gebeuren met alle relevante autoriteiten in elk rechtsgebied.
- ▶ Eurojust bevindt zich in een bevoorrechte positie om assistentie te verlenen aan de betrokken autoriteiten bij hun inspanningen om samen te werken en oplossingen te vinden, op welk moment dan ook. Het kan zelfs aanhangige zaken identificeren in lidstaten waarin dergelijke conflicten zouden kunnen opduiken (zie hieronder).

Belangrijkste factoren

Bij het beslissen over welk rechtsgebied moet vervolgen, moeten een aantal factoren in aanmerking worden genomen. Elk van deze factoren kan invloed hebben op de finale beslissing. De prioriteit en het gewicht dat moet worden gegeven aan elke factor verschilt per zaak.

Enkele van de factoren die in aanmerking genomen moeten worden, zijn:

Territorialiteit Vooraf moet ervan worden uitgegaan dat een vervolging indien dit mogelijk is, moet plaatsvinden in het rechtsgebied waarin de meerderheid – of het belangrijkste deel – van het misdrijf is gebeurd of waarin de meerderheid – of het belangrijkste deel – van het verlies werd geleden. Dat betekent dat zowel de kwantitatieve ("de meerderheid") als de kwalitatieve ("het belangrijkste gedeelte") dimensies in aanmerking dienen te worden genomen.

Locatie van verdachte/beschuldigde perso(o)n(en)

Deze factor omvat een aantal verschillende elementen die in overweging kunnen worden genomen, zoals:

- ▶ de plaats waar de verdachte/beschuldigde persoon werd gevonden;
- ▶ de nationaliteit of gebruikelijke woonplaats van de verdachte/beschuldigde persoon;
- ▶ de mogelijke sterke persoonlijke connecties met een lidstaat of andere belangrijke interesses van de verdachte/beschuldigde persoon;
- ▶ de mogelijkheid om de verdachte/beschuldigde persoon aan een ander rechtsgebied uit of over te leveren; en
- ▶ de mogelijkheid om de procedures aan het rechtsgebied over te dragen waarin de verdachte/beschuldigde persoon zich bevindt.

Bij situaties waarin verschillende medebeklaagden geïdentificeerd kunnen worden, is niet alleen het aantal relevant, maar ook hun respectieve rollen bij de begane misdaad en hun respectieve locaties. Hierbij zijn opnieuw zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve dimensies van belang.

Bij de evaluatie van deze elementen moet ook rekening gehouden worden met alle toepasbare Europese juridische instrumenten, met name diegene, die te maken hebben met het principe van wederzijdse erkenning. De toepassing hiervan kan invloed hebben op de beoordeling van deze factor en uiteindelijk ook op de finale beslissing over waar te vervolgen. De toepassing van het Kaderbesluit inzake wederzijdse erkenning op vonnissen waarbij vrijheidsstraffen worden opgelegd (2008/909/JBZ), in combinatie met het Kaderbesluit betreffende het Europees Aanhoudingsbevel (2002/584/JBZ), kan de locatie van de verdachte/beschuldigde persoon een criterium van secundair belang maken, want in een latere fase kan de veroordeelde persoon worden overgedragen naar een andere lidstaat om de vrijheidsstraf uit te zitten.

Beschikbaarheid en toelaatbaarheid van bewijsmateriaal Justitiële autoriteiten mogen enkel zaken onderzoeken met gebruik van betrouwbaar, geloof-

waardig en toelaatbaar bewijsmateriaal. De locatie en beschikbaarheid van het bewijsmateriaal in de juiste vorm alsook de toelaatbaarheid en de aanvaarding door de rechtbank moeten in overweging worden genomen. De kwantiteit en de kwaliteit van het bewijsmateriaal in de lidstaten in kwestie moeten ook in aanmerking worden genomen, hoewel het juridische kader dat is geïntroduceerd door het Europese Onderzoeksbevel (Richtlijn 2014/41/EU) kan worden gebruikt om de verzameling van bewijsmateriaal over de grenzen heen te faciliteren.

Verkrijgen van bewijsmateriaal van getuigen, deskundigen en slachtoffers Justitiële autoriteiten zullen er rekening mee moeten houden dat bewijsmateriaal mogelijk moet worden verkregen van getuigen, deskundigen en slachtoffers. Dat kan ook betekenen dat deze personen de mogelijkheid moet worden gegeven om naar een ander rechtsgebied te reizen om dat bewijs af te geven. De optie om hun bewijs schriftelijk of via een andere weg, zoals telefonisch of via videoconferentie, te ontvangen, moet ook overwogen worden.

Bescherming van getuigen Justitiële autoriteiten moeten altijd verzekeren dat getuigen of personen die assisteren in het vervolgingsproces niet in gevaar verkeren. Wanneer een beslissing wordt genomen inzake het rechtsgebied dat zal vervolgen, kan een bepalende factor bijvoorbeeld zijn dat het ene rechtsgebied een programma voor getuigenbescherming kan bieden, terwijl een ander rechtsgebied dat niet kan.

Belangen van slachtoffers In overeenstemming met Richtlijn 2012/29/EU over de rechten van slachtoffers moeten justitiële autoriteiten de significante belangen van de slachtoffers in aanmerking nemen. Ze moeten zorgen voor hun bescherming en moeten nagaan of ze benadeeld worden als een gerechtelijke vervolging zou plaatsvinden in het ene rechtsgebied in plaats van in het andere. Een dergelijke overweging zou inhouden dat de slachtoffers de mogelijkheid zouden krijgen om een schadevergoeding te eisen.

Fase van de procedure Er moet rekening gehouden worden met de fase waarin de ontwikkelingen van de strafrechtelijke procedure zich in de betrokken lidstaten bevinden. Als een onderzoek in een rechtsgebied zich reeds in een geavanceerd stadium bevindt, zou het niet gepast zijn om de zaak aan een ander rechtsgebied over te dragen.

Duur van de procedures Tijd mag geen bepalende factor zijn bij de bepaling van welk rechtsgebied moet vervolgen. Maar als alle andere factoren in evenwicht zijn, moeten de justitiële autoriteiten toch rekening houden met de geschatte duur van de procedures in een bepaald rechtsgebied ("*uitgestelde rechtspraak is ontzeggde rechtspraak*").

Wettelijke vereisten Het bestaande wettelijke kader, waaronder ook de verplichtingen en vereisten die in

elk rechtsgebied worden opgelegd, moeten in aanmerking worden genomen. Ook de mogelijke effecten van een beslissing om te vervolgen in één rechtsgebied in plaats van in een ander en het mogelijke resultaat in elk rechtsgebied dient overwogen te worden. Justitiële autoriteiten mogen zich bij hun beslissing over welk rechtsgebied moet vervolgen, echter niet laten leiden door het feit dat ze in het ene rechtsgebied niet aan bepaalde wettelijke verplichtingen moeten voldoen.

Bevoegdheid om te veroordelen Er moet worden gegarandeerd dat de potentiële beschikbare straffen de ernst van het te veroordelen misdrijf weerspiegelen. Toch mogen de justitiële autoriteiten niet de voorkeur geven aan een bepaald rechtsgebied gewoon omdat de potentiële straffen zwaarder zijn dan in een ander rechtsgebied. Evenzeer mag de relatieve bevoegdheid van de rechtbanken in de verschillende jurisdicties geen bepalende factor zijn bij het bepalen van welk rechtsgebied moet vervolgen.

Opbrengsten van misdrijven De toepasselijke Europese en internationale wettelijke instrumenten

en in het bijzonder de Europese instrumenten op het gebied van wederzijdse erkenning voor bevestiging en inbeslagname, moeten in aanmerking worden genomen bij het evalueren van de bevoegdheden om de opbrengsten van misdrijven te beperken, terug te winnen, in beslag te nemen en te confisqueren. Justitiële autoriteiten mogen echter niet beslissen om in het ene rechtsgebied te vervolgen in plaats van in het andere, louter vanwege het feit dat de vervolging daar zou leiden tot meer teruggewonnen opbrengsten.

Kosten en middelen Justitiële autoriteiten moeten de kosten en middelen indachtig zijn. Toch mogen de kosten voor het vervolgen van een misdrijf, of de impact ervan op de middelen van een openbaar ministerie geen factor zijn bij het beslissen over het feit of een zaak in een bepaald rechtsgebied moet worden behandeld, tenzij alle andere factoren volledig evenwichtig zijn.

Prioriteiten van de lidstaten Justitiële autoriteiten mogen een zaak de vervolging in hun rechtsbevoegdheid niet weigeren omdat die in hun lidstaat niet als prioriteit wordt beschouwd.

De ondersteuning van Eurojust

- ▶ De assistentie van Eurojust kan op elk moment worden gevraagd door alle van de betrokken justitiële autoriteiten.
- ▶ Binnen haar mandaat en bij voorkeur in een zo vroeg mogelijk stadium kan Eurojust de voorafgaande contacten en consultaties tussen de competente autoriteiten helpen faciliteren, hun acties coördineren, de uitwisseling van informatie aanmoedigen en bespoedigen om een volledig beeld van de zaken te krijgen, een vlotte toepassing van justitiële samenwerkingsinstrumenten garanderen, de verbanden tussen verschillende onderdelen van de criminele netwerken verduidelijken en de verdere beslissingen over welk rechtsgebied moet vervolgen faciliteren. Voor zaken waarbij Eurojust nog niet was betrokken en de competente autoriteiten geen consensus hebben bereikt over een effectieve oplossing in de context van rechtstreeks overleg conform Kaderbesluit 2009/948/JBZ, moet de kwestie indien nodig worden doorverwezen naar Eurojust door een van de betrokken competente autoriteiten.
- ▶ Eurojust kan vroeg parallelle procedures detecteren en proactieve ondersteuning verlenen aan nationale autoriteiten dankzij de informatie over zaken waarin sprake was of zal zijn van bevoegdheidsconflicten, ontvangen van de lidstaten conform het Eurojust-Besluit van de Raad.
- ▶ Tijdens coördinatievergaderingen georganiseerd door Eurojust kunnen de competente autoriteiten van de betrokken lidstaten samenkomen en praten over de specifieke onderwerpen, met de ondersteuning van de Nationale Leden. Daarnaast kunnen gemeenschappelijke onderzoeksteams (GOT's) een handig instrument zijn om bevoegdheidsconflicten te voorkomen en op te lossen. In het kader van een GOT kunnen de competente autoriteiten namelijk een overeenkomst sluiten over welk rechtsgebied moet vervolgen en voor welke misdrijven.
- ▶ Daarnaast kan Eurojust, via haar Nationale Leden (individueel of gezamenlijk) of als College, aanbevelingen en niet-bindende opinies uitvaardigen, waarbij aan de competente autoriteiten wordt gevraagd om te aanvaarden dat een van hen zich mogelijk in een betere positie bevindt om een onderzoek op te starten of specifieke misdrijven te vervolgen.

Administratie

5.1 Ondersteuning bij operationeel en strategisch werk

De administratie van Eurojust ondersteunt het College in haar operationeel werk en wanneer het als bestuur van Eurojust optreedt. In 2016 werden 26 operationele vergaderingen en 7 bestuursvergaderingen georganiseerd door het College. Daarnaast organiseerde het College twee evenementen om organisatorische ontwikkelingen en de strategische planning te bespreken. Het *Eurojust Operations Manual*, dat in november is goedgekeurd door het College, biedt richtlijnen voor de assistentie van de Administratie aan de Nationale Desks voor het afhandelen van zaken. Het is een mijlpaal in de consolidatie van een gemeenschappelijke en inclusieve aanpak voor het beheer van zaken door de gehele organisatie.

Operationele onderwerpen Nationale autoriteiten verzochten Eurojust om informatie te vergaren of juridisch advies te verlenen over de volgende onderwerpen:

- ▶ uitspraken van het HvJ-EU voor de interpretatie van de juridische termen "justitiële autoriteit" en "justitiële beslissing" in de context van het KB EAB;

- ▶ de erkenning van "ontvoering van kinderen door een ouder" van een lidstaat naar een ander als misdrijf;
- ▶ artikelen 18 en 19 van het KB EAB over de "tijdelijke overbrenging" en het "verhoren van de persoon";
- ▶ buitenlandse terroristische strijders;
- ▶ het onderscheppen van gesprekken via virussen zoals Trojaanse paarden die op afstand op smartphones kunnen worden geactiveerd; en
- ▶ procesrecht van toepassing op dringende situaties (bijv. noodgevallen).

Thematische besprekingen Het College wisselde expertise en best practice uit op gebieden waaraan Eurojust speciale operationele interesse heeft: evaluatieverslagen in forensische wetenschap en onderschepping van telecommunicatie.

5.2 Reorganisatie van de administratie

Vanaf januari 2017 wordt een nieuwe organisatiestructuur voor de Administratie geïmplementeerd, in navolging van een voorstel van de Administratief Directeur *ad interim* en de goedkeuring door het College. Het basisprincipe achter de reorganisatie is het optimale gebruik van middelen en de verwezelijking van synergieën om de operationele behoeften van Eurojust te ondersteunen. Een nieuwe Operations Unit, als gevolg van de fusie van de Case Analysis Unit en delen van de Legal Service Unit, fungeert als een

"one-stop shop" voor de Nationale Desks en het College. De Operations Unit zal een multidisciplinaire aanpak toepassen om ondersteunende diensten te verlenen voor het operationele werk. Om het ondernemingsbestuur en de communicatievaardigheden van Eurojust te versterken en het profiel naar de belanghebbenden te verbeteren, zullen een Corporate Communications Office, een Institutional Affairs Office en een Planning, Programming and Reporting Office worden opgezet.

5.3 Personeel en budget

Personeel Aan het einde van 2016 had Eurojust 347 functionarissen, waaronder 72 Nationale Leden, adjuncten en assistenten, 196 tijdelijke functionarissen (temporary agents), 31 arbeidscontractanten (contract agents), 21 gedetacheerde nationale deskundigen, 8 interims en 19 stagiairs. Eurojust voldeed aan haar verplichtingen voor gedecentraliseerde agentschappen betreffende de vermindering van functies met 5 procent.

Parallel met de verlaging van administratieve middelen kreeg Eurojust drie nieuwe operationele functies door de budgettaire autoriteiten als "bewuste opwaarderingen" van de doelstellingen zoals beschreven in het Meerjarig Financieel Kader, om de stijgende eisen in verband met het werk in de strijd tegen

terrorisme, cybercriminaliteit en illegale immigrationsmokkel te ondersteunen.

Budget Het budget van Eurojust voor 2016 was 43.539.737 EUR, inclusief het vaste bedrag van 6.980.000 EUR voor het nieuwe gebouw. Dit budget was 7 procent lager dan het bedrag dat oorspronkelijk was aangevraagd door Eurojust. Vanwege deze inperking en om de uitvoering van het door vraag gestuurde operationele werk te garanderen en om zeker aan onze wettelijke verplichtingen te voldoen, werd het Werkprogramma van Eurojust voor 2016 aangepast om de activiteiten van het agentschap nog meer prioriteit te geven. Enkele IT-ontwikkelingen werden uitgesteld en een aantal vergaderingen werden

geannuleerd, zoals de vergadering met de nationale correspondenten voor Eurojust en de vergadering met de contactpunten in derde landen, zodat het volledige budget kon worden ingezet voor de behandeling van zaken en coördinatievergaderingen. Personeelsverving werd uitgesteld, wat leidde tot een vacaturepercentage van 3,45 procent. De uitgestelde oplevering van het nieuwe gebouw heeft in zekere mate de druk op de begroting verlicht, waardoor de uitgaven tot 99,89 procent van het budget beperkt bleven.

Geconsolideerd Jaarlijks Activiteitenverslag Zoals voorzien in artikel 47 van de Financiële Verordening

van Eurojust, wordt het *Geconsolideerde Jaarlijkse Activiteitenverslag* (CAAR) voorbereid door de Administratief Directeur. Hierin wordt verslag uitgebracht over de verwezenlijkingen van het agentschap in het afgelopen jaar. Het CAAR beschrijft in detail het niveau van de implementatie van de doelstellingen binnen het Jaarlijkse Werkprogramma van Eurojust, op basis van geïdentificeerde key performance indicators alsook op de toegekende menselijke en financiële middelen en de toegepaste interne controles. Het CAAR wordt jaarlijks voorgelegd aan de budgettaire autoriteiten voor 1 juli en is beschikbaar op de website van Eurojust.

5.4 Organisatorische ontwikkelingen

Als follow-up bij de evaluatie van Eurojust en haar activiteiten conform artikel 41a van het Eurojust-Besluit van de Raad en in lijn met het actieplan voor de implementatie van de aanbevelingen aangenomen door het College in 2015, werd een werkgroep opgesteld om de interne werkstructuren te herzien en te stroomlijnen en de prioriteiten vast te leggen. In 2016 nam het College een aantal beslissingen, waaronder: (i) meer diensten en middelen van de Administratie om operationeel werk te ondersteunen; (ii) concrete stappen naar een gemeenschappelijke en geharmoniseerde opname, verwerking en schrapping van data in het CMS; en (iii) een beperkt aantal projecten rond beleidswerk in het domein van misdrijfprioriteiten en justitiële samenwerkingsinstrumenten.

De Administratie is het College blijven assisteren bij de controle en analyse van de impact van de wettelijke ontwikkelingen betreffende de voorlopige Verordeningen over Eurojust en over de oprichting van het EPPO. In februari 2015 heeft de Raad een algemene aanpak aangenomen over de voorlopige Verordening over Eurojust, met uitzondering van de voorzieningen in verband met het EPPO.

In 2016 deelde Eurojust haar inzichten met de Commissie, de Raad en het Europees Parlement over haar samenwerking met de toekomstige EPPO, op basis van haar expertise en praktische ervaring in justitiële samenwerking in strafzaken, alsook haar zorgen over de mogelijke impact op haar middelen.

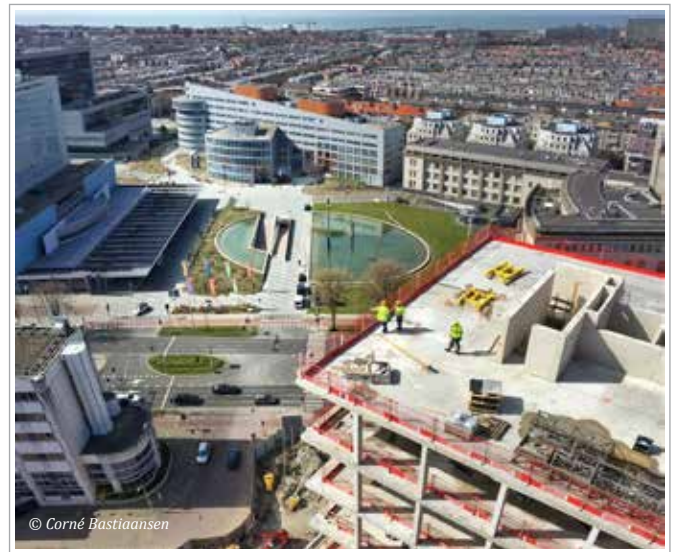

Het Managementteam van Eurojust, na de reorganisatie van de Administratie

5.5 Nieuwe gebouw

In 2016 begon de constructie zoals gepland en het programma bleef op schema. Op 1 april werd het hoogste punt van de constructie bereikt en dat luidde meteen het begin van de laatste bouwfase in voor de finale oplevering van het gebouw door de aannemer aan het gastland en Eurojust tussen december 2016 en het einde van het 1e kwartaal van 2017.

Eurojust verwacht het nieuwe gebouw tegen het einde van het 2e kwartaal van 2017 te betrekken, in afwachting van de oplevering in overeenstemming met het Europese eisenprogramma.

Een voorbeeld van de producten van Eurojust in 2016

Publieke toegang tot documenten

Het aantal verzoeken voor [publieke toegang tot Eurojust-documenten](#) daalde in 2016, met in totaal 15 verzoeken in vergelijking met 18 verzoeken in 2015. Daarnaast ontving Eurojust drie overlegverzoeken in overeenstemming met artikel 4 lid 4 van Verordening 1049/2001, als externe auteur van het aangevraagde document. In 2016 werden geen bevestigende aanvragen ontvangen. Eurojust bleef het [Publieke Register](#) van documenten updaten. Het is beschikbaar via de website van Eurojust. De groeiende lijst van Eurojust-documenten die rechtstreeks beschikbaar worden gemaakt voor het publiek, is ontworpen om de toegang van de burgers tot deze documenten te vergemakkelijken. Er hoeft geen formeel verzoek te worden ingediend om zo de transparantie en de beschikbaarheid van informatie over de activiteiten van Eurojust te verhogen.

Netwerken voor
Eurojust en
professionals

De secretariaten van het EJN, het Netwerk van Nationale Deskundigen voor gemeenschappelijke onderzoeksteams (GOT's) en het Netwerk voor onderzoek en vervolging van genocide, misdrijven tegen de menselijkheid en oorlogsmisdrijven (Genocidenetwerk) worden georganiseerd en bekostigd door Eurojust. De leden maken deel uit van het Eurojust-personeel.

6.1 EJN

Het [Europees Justitieel Netwerk](#), opgericht in 1998, is een netwerk van nationale contactpunten die zijn aangesteld door de lidstaten om de justitiële samenwerking in op het gebied van misdaad te faciliteren. De EJN-contactpunten verlenen dagelijks juridisch en praktisch advies aan professionals en helpen bij het leggen van rechtstreeks contact tussen de competente nationale autoriteiten. Het secretariaat werd in 2003 opgezet.

Vergaderingen De plenaire vergaderingen van het EJN vonden plaats in Amsterdam en Bratislava. De onderwerpen die werden besproken, waren mensenhandel/arbeidsuitbuiting, financiële onderzoeken, e-bewijsmateriaal, samenwerking en synergieën met het Europese Netwerk voor Rechten van Slachtoffers (ENVR) en het EJC. Er werden drie vergaderingen bij Eurojust gehouden: de gebruikelijke vergadering, de Tool Correspondents-vergadering en de National Correspondents-vergadering.

De regionale vergaderingen van het EJN werden gehouden in Duitsland, Nederland, Oostenrijk, Portugal en Roemenië. De nationale vergaderingen van het EJN werden gehouden in Letland, Polen, Roemenië en het VK. Tijdens deze vergaderingen konden de EJN-contactpunten en de lokale autoriteiten de inter-

De secretariaten bieden diensten aan de netwerken aan en faciliteren samenwerking met het College en de Nationale Desks in hun gemeenschappelijke actie-velden. Eurojust biedt ook juridische, administratieve en financiële ondersteuning aan het Adviesforum van Procureurs-Generaal en Hoofden van het openbaar ministerie van de lidstaten van de Europese Unie (Consultatief Forum).

nationale justitiële samenwerking op verschillende gebieden bespreken, o.a. relaties tussen het EJN en Eurojust. Vertegenwoordigers van de Nationale Desks van Eurojust woonden deze vergaderingen bij.

Samenwerking met Eurojust Het EJN en Eurojust gingen verder met het implementeren van hun actieplannen over de zesde ronde van wederzijdse evaluaties in de lidstaten.

In het kader van de plenaire EJN-vergadering onder het Nederlandse voorzitterschap kwamen de EJN-contactpunten samen met hun collega's bij de Nationale Desks van Eurojust tijdens bilaterale workshops. De bedoeling hiervan was om het te hebben over hoe de best mogelijke ondersteuning aan professionals kan worden verleend door de synergieën tussen het EJN en Eurojust te versterken. In heel wat gevallen werd de goede samenwerking bevestigd. Het belang van nauw en regelmatig contact en overleg tussen de EJN-contactpunten en de Nationale Desks van Eurojust werd onderstreept. Het algemene resultaat is dat het gezamenlijke document zal worden herzien.

EJN-website Verschillende delen van de website zijn geüpdatet. Een nieuwe versie van het Compendium werd gelanceerd. Dit instrument ondersteunt de opstelling van alle soorten verzoeken voor justitiële samenwerking, ofwel gebaseerd op instrumenten voor wederzijdse erkenning of RHV.

Nieuwe versies werden gecreëerd voor het gedeelte in de Justitiële Bibliotheek over de status van de implementering van de juridische instrumenten. Daarnaast ontwikkelde het EJN-secretariaat een nieuwe online rapporteringstool voor de activiteiten van de EJN-contactpunten, klaar voor gebruik vanaf januari 2017.

Het EJN bleef zijn relaties met andere justitiële netwerken en derde landen verder ontwikkelen. Hun contactgegevens zijn beschikbaar voor de EJN-contactpunten in een nieuw gedeelte van de EJN-website genaamd "Samenwerking met derde landen en justitiële netwerken".

Training Het EJN-secretariaat organiseerde de zevende taaltrainingssessie voor de EJN-contactpunten in samenwerking met het EJT. Gedurende een week

Gezamenlijk document Eurojust-EJN

Het gezamenlijke document, [Steun bij internationale samenwerking in strafzaken voor professionals, EJN en Eurojust, "Wat kunnen zij betekenen?"](#), is beschikbaar in alle officiële Europese talen en is gepubliceerd op de websites van het EJN en Eurojust. Het verschaft informatie aan professionals over de diensten en assistentie die door het EJN en Eurojust kunnen worden verleend om te garanderen dat het EJN en Eurojust de zaken binnen hun mandaten vallen, zullen behandelen door tijd en hulpmiddelen effectief te gebruiken en duplicatie van werk te vermijden.

konden de contactpunten hun taalvaardigheden verbeteren en kregen ze ook de kans om de andere deel-

nemers te vertellen over de werking van het EIJN en zijn website.

6.2 GOT-netwerk

Het [GOT-netwerk](#) dat in 2005 werd opgericht, bestaat uit nationale justitiële en ordehandhavende contactpunten die verantwoordelijk zijn voor het stimuleren van het gebruik van GOT's en het bevorderen van de uitwisseling van informatie en best practice. Het secretariaat werd in 2011 opgezet. Sinds 2013 beheert het secretariaat het subsidieprogramma dat Eurojust heeft opgezet voor financiële ondersteuning aan GOT-activiteiten (zie sectie 1.4).

Jaarlijkse vergadering De 12e jaarvergadering van nationale GOT-deskundigen vond plaats in juni. De focus werd gelegd op de uitdagingen en kansen die GOT's bieden in zaken van IIS. Gedurende twee dagen bespraken deskundigen en professionals van over heel Europa, alsook andere relevante agent-schappen en belanghebbenden, concrete stappen om het gebruik van GOT's bij IIS te versterken. De [conclusies](#) van de vergadering zijn beschikbaar op de Eurojust-website.

Projecten Het GOT-netwerk herzag [twee nuttige documenten voor professionals](#), die ook beschikbaar zijn op de website van Eurojust: het **GOT-handboek**, dat uitvoerig werd uitgebreid om te fungeren als praktische gids voor GOT's, inclusief een deel "vaak gestelde vragen", en de **modelovereenkomst voor**

GOT's, die werd herzien om het bestaande model te vereenvoudigen en verschillende amendementen te incorporeren op basis van de analyse van bestaande overeenkomsten. Het is onderschreven door de Raad van Ministers in de vorm van een Resolutie.

Het GOT-netwerk bleef informatie vergaren over de nationale GOT-wetgeving (nieuwe samenvatting gepubliceerd voor DK, IT, LV, HU, PL, PT, FI en UK) en de praktijk (20 nieuwe GOT-evaluaties geïnitieerd). Deze informatie is beschikbaar in de afgeschermd zone voor GOT's, een webplatform waarvoor Europese professionals toegang kunnen aanvragen.

Training Naast de cursus over *gemeenschappelijke onderzoeksteams* (zie hoofdstuk 3), en de conclusies van de jaarlijkse vergadering, leverden het GOT-netwerk en zijn secretariaat een bijdrage aan een specifieke GOT-training over de uitdagingen in IIS-zaken. Dit evenement werd georganiseerd in samenwerking met CEPOL, het EIJTN en het Secretariaat van het Politie-samenwerkingsverdrag voor Zuidoost-Europa (PCC-SEE). Gedurende drie dagen kwamen 25 deelnemers uit lidstaten en derde landen bijeen die te kampen hadden gehad met dit soort georganiseerde misdaad om het gebruik van GOT's in dit gebied te versterken.

6.3 Genocidenetwerk

Het [Genocidenetwerk](#) werd in 2002 opgezet om te zorgen voor een nauwe samenwerking tussen de nationale autoriteiten in het onderzoek en de vervolging van genocide, misdrijven tegen de mensheid en oorlogsmisdaden door de uitwisseling van informatie, best practice en ervaring. Het is een netwerk van professionals – onderzoekers, aanklagers en RHV-functi-onarissen. Het secretariaat werd in juli 2011 opgezet.

Vergaderingen Twee plenaire vergaderingen vonden plaats bij Eurojust en focusten op de praktische uitdagingen van misdaad tegen leiders van de Democratische Strijdkrachten voor de Bevrijding van Rwanda (FDLR) in Duitsland en op de misdaden in verband met het plunderen en vernielen van cultureel erfgoed in Syrië en Irak. De [conclusies](#) van beide jaarlijkse vergaderingen zijn beschikbaar op de Eurojust-website. Daarnaast werd een *ad hoc*-vergadering georganiseerd ter bespreking en bevordering van de nationale onderzoeken in verband met het lopende gewapende conflict in Syrië. Daarbij werd rekening

gehouden met de aanzienlijke instroom van Syrische vluchtelingen naar het Europese vasteland, onder wie slachtoffers, getuigen en misdadigers. Van deze vergaderingen werden rapporten gepubliceerd als besluiten van de raad. 10169/16 en 13409/16.

[De eerste Europese Dag tegen Straffeloosheid](#) vond op 23 mei plaats en werd georganiseerd door het Nederlandse voorzitterschap, het Genocidenetwerk, Eurojust en de Europese Commissie. Het doel van dit jaarlijkse evenement is om het bewustzijn rond de meest gruwelijke misdaden te verhogen, nationaal onderzoek en gerechtelijke vervolging te bevorderen, zich te richten op de positie en participatie van slachtoffers in strafrechtelijke procedures en het Europese engagement om de straffeloosheid van deze misdrijven te bestrijden, te hernieuwen. Het resultaat werd gepubliceerd als besluit van de raad 10233/16.

Trainingen In oktober werd er een opleidingsprogramma over het onderzoeken en vervolgen van

conflict gerelateerd seksueel geweld geïmplementeerd, dit gebeurde in samenwerking met deskundigen van het voormalige Joegoslaviëtribunaal en het VN-team voor de Rechtsorde. Het Genocidenetwerk zette zijn samenwerking met het EJTN voort rond het implementeren van opleidingsprogramma's voor rechters en aanklagers en startte ook de samenwerking met CEPOL op om een opleidingsprogramma te ontwikkelen gericht op de onderzoek gerelateerde aspecten van zware internationale misdrijven.

Projecten Verschillende feitelijke gegevensverzamelingen en evaluaties vonden plaats in 2016. De meest uitvoerige vragenlijst analyseerde de huidige toepas-

sing van Besluit van de Raad 2003/335/JBZ over het oprichten van gespecialiseerde eenheden op nationaal niveau voor het onderzoeken en vervolgen van zware internationale misdrijven. De beweegreden achter dergelijke eenheden is het beschikken over gespecialiseerde kennis over hoe men moet omgaan met complexe wettelijke en praktische uitdagingen en expertise, best practice en geleerde lessen binnen diezelfde eenheid kan behouden. Het werk omvatte ook kwesties in verband met de bescherming en deelname van de slachtoffers in het gerechtelijke proces. Het resultaat werd gepubliceerd als besluit van de raad 10234/16.

6.4 Consultatief Forum

Het [Consultatief Forum](#) werd in 2010 opgericht om justitiële samenwerking en wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten te versterken en input van de rechterlijke macht naar de EU-instituten te verschaffen in de ontwikkeling van de Ruimte van Vrijheid, Veiligheid en Rechtvaardigheid.

Gezamenlijke vergadering Na een reflectie over de toekomstige vormgeving en inhoud was 2016 het eerste jaar waarin de organiserende EU-voorzitterschappen een gezamenlijke vergadering inriepen. De Raad van Procureurs-Generaal van Nederland en het Bureau van de Procureur-Generaal van Slowakije riepen de 11de vergadering van het Consultatief Forum samen in juni. De focus lag op de meest recente ontwikkelingen binnen cybercriminaliteit, terrorisme en illegale immigrantensmokkel, alsook de samenwerking met belangrijke derde landen in de strijd tegen ernstige en georganiseerde misdaad.

EJCN Het Consultatief Forum besprak het resultaat van het strategische bijeenkomst, *Keys to Cyberspace*, betreffende de frequente uitdagingen waar aanklagers mee te kampen krijgen bij het onderzoeken en vervolgen van cybercriminaliteit, met een speciale focus op de samenwerking met dienstverleners en encryptie. Ze moedigden het initiatief van het Nederlandse EU-voorzitterschap aan om het EJCN in te richten als platform om contacten te onderhouden tussen justitiële professionals op het vlak van cybercriminaliteit in de lidstaten en de efficiëntie van de onderzoeken en vervolgen van zaken van cybercriminaliteit te verhogen.

Justitieel antwoord op terrorisme en IIS Vertegenwoordigers van de betrokken lidstaten deelden hun

ervaring betreffende het versterken van de justitiële respons op terroristische bedreigingen en de recente terroristische aanslagen in Frankrijk en België. Er werden inzichten gegeven over de geziene uitdagingen en geleerde lessen bij het onderzoeken en vervolgen van zaken van ISS, voornamelijk in verband met het bevoegd verklaren van rechtsbevoegdheid op volle zee, en de toegevoegde waarde van het beschouwen van deze misdrijfsoort als een geval van ernstige georganiseerde misdaad.

De behoefte aan het versterken en stroomlijnen van de internationale justitiële samenwerking door middel van versterkt contact tussen professionals en het delen van wetgevingen en best practice, alsook het stimuleren van onderzoeken door bijvoorbeeld speciale onderzoekstechnieken en indien mogelijk GOT's in te zetten, werd onderstreept.

Samenwerking met belangrijke derde landen

Er werden inzichten uitgewisseld over de wettelijke en praktische uitdagingen en mogelijke manieren om de samenwerking met justitiële autoriteiten van derde landen te intensiveren, dit met betrekking tot het uitvoeren van RHV-verzoeken, informatie-uitwisseling en bewijsvergaring. Eurojust bood inzicht in haar lopende activiteiten op het vlak van externe relaties, onderstreepte de toegevoegde waarde van samenwerkingsovereenkomsten, de verbindingsmagistraten werkzaam bij Eurojust en het netwerk van justitiële contactpunten in derde landen om de justitiële samenwerking te vergemakkelijken.

De [conclusies](#) van de vergadering zijn beschikbaar op de Eurojust-website.

Bedankt

Wij willen **Francisco Jiménez Villarejo**, Nationaal Lid voor *Spanje*, bedanken voor zijn werk en zijn waardevolle bijdrage als vicevoorzitter van het College van Eurojust van november 2013 tot november 2016.

Bedankt en tot ziens

Petter Sødal, verbindingsmagistraat voor *Noorwegen* bij Eurojust van oktober 2013 tot augustus 2016

Klaus Rackwitz, Administratief Directeur van oktober 2011 tot september 2016

ISBN: 978-92-9490-129-3

EUROJUST

Maanweg 174, 2516 AB The Hague, Nederland

Tel.: +31 70 412 5000 - E-mail: info@eurojust.europa.eu - Website: www.eurojust.europa.eu